

Carl Manthey-Zorn

Saarnaajan kirja

Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko
2023

Carl Manthey-Zorn

SAARNAAJAN KIRJA

**Saksan kielestä suomentanut
Markku Särelä**

**Kansi
Kimmo Pälikkö**

Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko

2023

Copyright © Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko 2023
ISBN 978-952-7174-09-8 (sid.)
ISBN 978-952-7174-10-4 (PDF)
Viestipaino Oy, Tampere, 2023

Lukijalle

Tri Carl Manthey-Zorn oli vanhamissourilainen oikeaoppinen luterilainen teologi. Hän eli 1846 – 1928. Hän oli syntynyt Schlesvigissä Saksassa, mutta siirtyi luterilaiseen Missouri-synodiin, jossa hän toimi Concordia-seminaarissa teologian professorina. Zornilla oli taito esittää pyhän Raamatun totuuksia selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla. Hän kirjoitti saksaksi.

Saarnaajan kirjan selitys on hämmästyttävän ajankohtainen. Se puhuttelee erityisesti nuoria ja vanhuksia, mutta antaa myös hyviä saarnaohjeita pastoreille. Se tarjoaa aihepiiriinsä liittyvää tietoa laajasti koko Raamatusta. Zorn on raittiisti luterilainen. Hän ei missään kohden poikkea luterilaisten Tunnustuskirjojen opista. Hän kehottaa käyttämään ilolla kaikkia Jumalan antamia lahjoja ennen kuin ”pahat päivät tulevat”. Hän kuitenkin muistuttaa, että iloitessa tulee noudattaa Jumalan sanassaan antamia käskyjä.

Suomentaja

Carl Manthey-Zornin suomeksi ilmestyneet teokset:

Täksi päiväksi, Lyhyitä hartauksia vuoden jokaiselle päivälle

II painos, STLK 2008, Hartauskirja

Paimenvirasta, Apostoli Paavalin ensimmäinen kirje Timoteukselle, STLK 2020, Kommentaari

Paimenvirasta 2, Apostoli Paavalin toinen kirje Timoteukselle, kirjeet Tiitukselle ja Filemonille, STLK 2021, Kommentaari

Saarnaajan kirja, STLK 2023, Kommentaari

Sisällys

Lukijalle	3
Sisällys	4
Esipuhe.....	9
I. Saarn. 1:1	11
Tekijä	
II. Saarn. 1:2–11	14
Kaikki maallinen on turhaa, pois kiitävää henkäystä	
III. Saarn. 1:12–18	17
Tämän tutkiminen viisaudella aiheuttaa murhetta, sillä sitä ei voi muuttaa. Mutta Jumala haluaa tutkijan näkevän, mitä synty on tuonut: viisaus on luoksepääsemätön, tyhmyyttä on mahdotonta hävittää.	
IV. Saarn. 2:1–11	20
Myöskään ajallisen ilon nautinto ja suurten tekojen tekeminen eivät anna pysyvää tyydytystä.	
V. Saarn. 2:12–26.....	22
Loistavalla viisaudella ja pimeällä tyhmyydellä on sama lopullinen kohtalo: kuolema. Tyhmyys turmelee sen, mitä viisaus on saanut aikaan. Tämä aiheuttaa kristitylle ahdistusta: hän haluaa jättää kaiken. Hänen tulee voittaa tämä ahdistus, tehdä työtä reippaasti ja niin tehden syödä ja juoda iloiten ja uskoa kaikki Jumalan huomaan.	
VI. Saarn. 3:1–5	26
Jumala on yksin maan päällä asettanut muuttamattoman aikansa ja hetkensä suurelle ja pienelle kansojen elämässä ja yksityisen ihmisen elämässä ja toteuttaa kaiken hienosti suunnitelmansa mukaan. Niinpä kristityn tulee työtä tehdessään syödä ja juoda iloiten	

lapsenomaisessa jumalanpelossa. Kun hän niin tekee, se on Jumalan armoa ja lahjaa.

VII. Saarn. 3:16–22 30

Jumala on pannut myös kaikelle ihmisen tekemiselle ajan ja hetken sekä — tuomion. Jumala antaa aikaa tehdä kseen pahat kypsiksi tuomioonsa, kun hän sallii heidän tehdä itsensä eläimiksi. Sen vuoksi toista päin: Kristityn tulee tehdessään työtä iloisesti syödä ja juoda sekä uskoa kaiken hänelle pimeään Jumalan huomaa.

VIII. Saarn. 4:1–16..... 33

Vielä esimerkkejä kaiken maallisen turhuudesta: 1. Avuttomien sietämätön sorto. 2. Siltä, joka on yksin, puuttuu tavoite pyrkimyksessään, hänellä ei ole apua hädässään. 3. Tyhmä kuningas kaatuu, ja köyhä mutta viisas tulee hänen tilalleen. Kuitenkin hänestä kääntyy pois kansansuosio. — Tämä kaikki heittää mustia pilviä kristittyjen valoistille.

IX. Saarn. 4:17–519 36

Mitä kristityn tulee tehdä voidakseen silti säilyttää iloisen mielen?

1. Ennen kaikkea kuunnelkoon Jumalan sanaa pyhällä innolla. 2. Rukoilkoon lapsenomaisessa nöyryydessä. 3. Ylistäköön Jumalaa kaikesta hyvästä pyhässä tarkoituksessa. 4. Älköön mukautuko tähän maailmaan, vaan uudistukoon mielensä uudistuksen kautta. 5. Ja sitten syököön ja juokoon ja nauttikoon siitä, mitä Jumala suo hänelle hänen työnsä ohessa.

X. Saarn. 6:1–7:1 42

Mitä maailmassa eniten arvostetaan, on surkeaa ja mitätöntä, jos siinä ei ole mukana Jumalassa lepäävä mieli, joka antaa nauttia kaikesta iloisin mielin. Jumalan lasten tulisi kaikkina elämänsä päivinä nauttia

iloisin mielin siitä, mitä Jumala antaa heille ja uskoa Jumalan huomaan heille täysin tuntematon ja arvaamaton tulevaisuus lapsenomaisessa luottamuksessa Jumalaan.

XI. Saarn. 7:2–23 46

Vielä joitakin neuvoja siihen, kuinka meidän kristittyjen tulee säilyttää iloinen mieli. 1. Pitää hyvä maineemme. 2. Odottaa iloisena kuolemaa. 3. Tietää, että suru parantaa enemmän kuin nauru. 4. Mieluummin kuunnella viisaan toruvaa kuin tyhmän ylistyslaulua. 5. Meidän ei pidä antaa vetää itseämme sorrolla eikä lahjonnalla tyhmien puoleen. 6. Tietää, että kun loppu on hyvin, kaikki on hyvin. 7. Olla tyytyväisiä aina nöyrässä ja kärsivällisessä Jumalaan luottamisessa usein ihmiselle hämärässä Jumalan johdatuksessa. 8. Tunustaa, että hyvät ja pahat päivät tulevat yhtä lailla meitä rakastavan voimakkaan Jumalan ja Isän kädestä. 9. Meidän ei tule pitää itseämme ylen määrin vanhurskaina ja viisaina, koska muuten kadotamme armon, vaan meidän tulee vakavasti taistella meissä olevaa paha vastaan. Lyhyesti sanoen: meidän ei tule hölmöillä, vaan elää jumalanpelossa. 10. Noutaa yhä uudestaan ja uudestaan Jumalan sanasta oikea viisaus.

XII. Saarn. 7:24–8:15 53

Kiusaukset, jotka uhkaavat todella viisasta kristittyä. 1. Lihanhimo naisen herättämänä. 2. Vaikeassa onnettomuudessa kääntyä pois Jumalasta. 3. Hairahtua, kun näkee, että jumalattomilla menee hyvin, mutta vanhurskailla huonosti.

XIII. Saarn. 8:16–9:12 61

Kukaan ihminen ei voi omalla viisaudellaan, järjellään, ymmärryksellään pohjata eikä johdonmukaisen ajattelun laeilla selvittää Jumalan viisautta. Ihmiset päätyvät

pahaan typeryyteen ja jumalattomuuteen, jos he sitä yrittävät. Mutta usko, joka kohoaa yli lihallisen järjen ahdistuksen, vaikuttaa, että Jumalan lapsi luottaa sokeasti Jumalaan, odottaa iloiten ikuista kirkkautta, tekee reippaasti hänelle tähän elämään määrättyä työtä ja nauttii siinä iloiten siitä, mitä hyvää Jumala lahjoittaa hänelle tässä murheen laaksossa. Mutta Jumalan lapsi uskoo kaiken menestymisen ja onnistumisen Jumalan haltuun. Täällä maan päällä näet nähdään, ettei oma voima kuitenkaan johda toivottuun päämäärään.

XIV. Saarn. 9:13–10:20 68

Viisaus on parempi kuin voima. Mutta meidän tulee sitä kuunnella ilman ennakkoluuloja. Yksi ainoakin syntinen turmelee usein paljon hyvää, mitä viisaus on saanut aikaan. Niinpä yksi ainoakin synti, jonka ihminen sallii hallita itseään, turmelee itse olemuksen ja työn, jonka hän on tehnyt.

Jokin, mikä näyttää virheeltä, jonka voimallinen Jumala tekee maailman hallinnassaan: Jumala sallii, että tyhmyreillä ja synninorjilla on suuri arvo ja valta, kun taas Jumalassa rikkaat Jumalan lapset istuvat mitättömyydessä asemassa. Tämä aiheuttaa heille ahdistusta. Usko voittaa tämänkin ahdistuksen, sillä uskova tietää, että vain taivaallinen viisaus tuo lopullisen onnen, mutta Jumalan tuomio uhkaa jumalatonta tyhmyriä. – Mikä ominaisuus on tyhmyreillä ja synninorjilla, niillä, joilla on suuri arvo ja valta? 1. He ovat pahansuopia, mutta ilman kaikkea tosi viisautta. 2. He ovat usein lurjuksia ja saavat aikaan maassa vain pahaa. 3. He ovat usein laiskoja, tuhlailevia ja rahalla lahjottavissa. Mutta Jumalan lasten tulee varoa heitä.

XV. Saarn. 11:1–12:7..... 76

Kehotus Jumalan lapsille tässä murheen laaksossa: 1. Tehdä hyvää toisille. 2. Olla toimeliaita ja ahkeria kutsumuksessaan ja säädyssään. 3. Nauttia ilolla sitä, mitä Jumala hänelle suo tässä elämässä. Jumalan lapset nauttivat iloiten nuoruutensa suloisesta aamusta, mutta tätä oikeassa jumalanpelossa ja aina muistaen Luojaansa. Tämä on nuoruuden vastakohta ilottomalle vanhuudelle ja sen tuomalle kuolemalle. Ilottoman vanhuuden runollinen kuvaus. — Sen sanan suuri merkitys, että henki palaa Jumalan luo, joka on sen antanut. Ihmisellä on aivan erityisesti luotu elävä sielu, joka kuolemassa palaa Jumalan luo tuomiolle. Raamatun oppi Jumalan lapsen tilasta kuoleman ja ylösnousemuksen välillä.

XVI. Saarn. 12:8–14 86

Päätössanat. — Valitushuudon toisto: Kaikki on aivan turhaa! Mutta Salomo on edellä opettanut totuutta aivan hienosti. Kaikki hänen sanansa ja Pyhässä Raamatussa olevat sanat ovat naulat ja tutkaimet: ne ovat Herran antamia. Samoin tulee kaiken Jumalan sanan julistuksen, varsinkin julkisen saarnan, mikä selitetään. Varoitus niiden kirjojen paljoudesta, jotka sisältävät ihmisviisautta. Loppukehotus: ”Pelkää Jumalaa ja pidä hänen käskynsä” viittauksella tuomioon.

Carl Manthey-Zorn

Jumalan uskovilleen antama lohdutus Esipuhe

Mitä ”saarnaaja Salomo” opettaa?

Tätä: Maan päällä kaikki, kaikki on turhaa, väistyvää, katoavaa, kuin pois lentävä tuulen henkäys. Näin on, mitä tulee hyvään ja mitä pahaan, mitä suureen ja mitä pieneen, mitä ihmiseen itseensä. Jopa vielä enemmän. Se, joka tarkkailee maailman tapahtumia, joutuu sanomaan: Kaikki tapahtuu aivan nurinkurisesti. Pahoilla ja jumalattomilla on hallitus, todella viisaita ja jumalaapelkääviä orjuutetaan. — Miten niin? Mitä Jumalan lapsi voi tässä tehdä? Surra, menettää sisunsa, huokailla, valittaa, mennä nurkkaan kiukuissaan, olla toimeton tai aivan jäädä epä-tietoiseksi Jumalan olemassaolosta? Ei, ei, ei niin! Tosi Jumalan lasten tulee vaeltaa todellisessa jumalanpelossa Jumalan teitä, noudattaa reippaasti ja ahkerasti hänen käskyjään, iloiten syödä ja juoda sekä nauttia kaikesta sitä, mitä Jumala hänelle lahjoittaa ja antaa Jumalan vallita.

Eikä tätä opeta vain Salomo, vaan Jumala itse Salomon kautta.

Suuri Jumalan mies, Martti Luther, suosittelee hyvin painokkaasti Salomon kirjaa ”jalona pikku kirjana, joka syystäkin on sen arvoinen, että kaikki ihmiset lukisivat sitä joka päivä ahkerasti kirjana, joka ylittää kaiken viisauden auringon alla. Se näet opettaa jokaista hoitamaan virkansa ahkerasti ja olemaan ahdistumatta, jos asiat eivät suju niin, kuin hän mielellään haluaisi, vaan olemaan tyytyväinen ja sallimaan Jumalan vallita kaikissa asioissa, sekä suurissa että pienissä.”

Jumala auttakoon meitä ihmispoloisia, jotka niin helposti sivuutamme Jumalan antaman lohdutuksen. Miten olenkaan hävennyt, kun vasta korkealla iälläni luin nämä Lutherin sanat ja kun itse sitten vasta luin huolella tämän kirjan. Ja totta tosiaan, tämä kirja antaa meille kristityille Jumalan lohdutuksen, kirkkaan, raikkaan, iloisen, riemullisen Jumalan lohdun elämäämme tässä murheen laaksossa. Miten tarvitsemmekaan tätä lohtua juuri nyt, kun kaikki maailmassa menee päin seiniä, kun tulevaisuus on synkkien pilvien peitossa, kun näkyvä Jumalan kirkkokaan ei kukoista, vaan on pahasti lakastunut!

D. V. [der Verfasser = kirjan kirjoittaja]

I. Saarn. 1:1

”Saarnaajan, Daavidin pojan sanat, joka oli kuninkaana Jerusalemissa.” Näillä sanoilla tekijä kertoo, kuka hän on. Kuka sitten? Ilmiselvästi Salomo. Salomo oli näet Daavidin poika ja kuningas Jerusalemissa.

Mutta lähes kaikki — eivät kuitenkaan aivan kaikki — nuoremmat selittäjät ja monet vanhemmalta ajalta sanovat: Salomo ei ole kirjan tekijä. Tekijä on viisas mies, he sanovat, joka eli Esran, Nehemian ja Malakian aikana, siis aikana vuosina 450 – 400 ennen Kristusta. Tämä mies halusi noilla sanoilla vain ilmaista puheittensa olevan kuin Salomon puheita, he sanovat. Näin he väittävät todellisen tekijän tuovan esiin Salomon puhujana runoilijan tavoin.

Haluamme nyt katsoa, mitä perusteita nämä selittäjät tuovat mielipiteensä tueksi ja arvioida jokaisen näistä perusteista heti kohta. Tässä seuraavat heidän perusteensa toinen toisensa jälkeen.

Kaikilla muilla kysymykseen tulevilla Salomon kirjoituksilla on alussa hänen nimensä Salomo. Sananlaskuilla, Laulujen laululla, psalmeilla 72 ja 127. Mutta tässä tekijä sanoo itseään vain saarnaajaksi. — Kyllä, mutta hän sanoo itseään myös nimenomaan ja rajoituksetta Daavidin pojaksi ja kuninkaaksi Jerusalemissa.

Jos Salomo olisi kirjan tekijä, hän olisi sanonut itseään Israelin kuninkaaksi eikä vain kuninkaaksi Jerusalemissa. — Tekijähän sanoo itsestään: ”Minä saarnaaja olin Israelin kuningas Jerusalemissa”, kuten on luettavissa tämän saman luvun jakeesta 12.

Mutta hän sanoo: ”Saarnaaja oli Israelin kuningas.” Jos Salomo olisi ollut kirjan tekijä, hän olisi sanonut: ”minä olen

Israelin kuningas”, sillä hän oli Israelin kuningas kuolemaansa asti. — Kun joku katsoo elämäänsä taaksepäin, hän sanoo: Olin se ja se. Niin tekijä tekee kaikkialla, kuten käy ilmi tätä kirjaa tarkastellessa.

Tekijä puhuu niin paljon itsestään, omista teoistaan ja ansiostaan jne. Salomo ei olisi kuitenkaan niin tehnyt. Tämä osoittaa tekijän olleen mies, joka vain esiintyy Salomona ja joka katsoo taaksepäin Salomon kunnioitukseen ja haluaa itse asiassa sanoa: Haluan puhua niin kuin Salomo puhuisi, jos hän näkisi kaikki, kuten minä ne näen. — Salomo puhuu itsestään, omista teoistaan ja ansiostaan niin paljon, koska hän haluaa osoittaa, kuten tulemme huomaamaan, että kaikki on turhaa.

Tekijä tosin puhuu aikansa vilkkaasta temppelelpalvelusta, mutta myös elävästä sydämen hurskauden puutteesta, omavanhurskaudesta ja tekopyhyydestä, lihallisesta jumalattomasta mielestä, kääntymisestä ahneuteen ja omaisuuden tavoitteluun, nurinasta Jumalan hämärää johdatusta vastaan ja epäilystä Israelin pyhän kutsumuksen täyttymisestä. Tämä ei sovi Salomon aikaan, vaan paljon ennemmin Esran, Nehemian ja Malakian aikaan. — Miksi se ei sopisi Salomon aikaan? Aina ja kaikkina aikoina on siellä, missä vallitsee innokas kirkollinen elämä, kuitenkin puutetta elävästä sydämen hurskaudesta, on omavanhurskautta ja tekopyhyyttä, lihallista jumalatonta mieltä, kääntymistä ahneuteen ja omaisuuden tavoitteluun ja nurinaa Jumalan hämärää johdatusta vastaan. Ja miksi ei Salomon (1 Kun. 9:1–9) aikaan olisi ollut nurinaa Israelin pyhän kutsumuksen täyttymisestä? Luettakoon Herran Salomolle antama vakava varoitus ja hirveä uhkaus, jota Salomo ei ottanut sydämelleen (1 Kun. 11:1–8) ja kuinka Herra halusi alkaa täyttää uhkausta. (1 Kun. 11:9–40.) Tämä sopii täysin yhteen aikoja sitten Mooseksen kautta annettuihin ja Israelin hyvin tunteviin Herran varoituksiin ja uhkauksiin. (5 Moos. 4:23–27.) Nyt nähtiin Salomon lankeemus ja odotettiin siis kaikkea pahaa.

Tekijä puhuu vääryydestä, väkivallasta ja sorrosta, jota oli hänen aikanaan. Tätä ei voisi sanoa Salomon ajasta. — Vastatukseen tähän aivan lyhyesti. Mikään kuningas tai muu korkea esivalta ei ole koskaan pystynyt estämään vääryyttä, väkivaltaa eikä sortoa maassaan, ei Salomokaan.

Vihdoin mainitut selittäjät tuovat esiin erään perusteen, jota he mitä voimakkaammin korostavat, ja jolla näyttää olevan painoa ja joka panee miettimään. He sanovat: Salomon aika on heprean kielen korkeimman puhtauden ja kukoistuksen aikaa, mutta tämä kirja on aramean murteen läpitunkevaa hepreaa; siis Salomo ei voi olla sen tekijä, vaan se on täytynyt tulla kirjoitetuksi Babylonian vankeuden jälkeen, kun aramean murre oli tunkeutunut hepreaan. Vastaamme tähän: Emme tiedä, miksi Salomo käyttää tätä puhetapaa. Mutta tiedämme Salomon valtakunnan levinneen laajalle (1 Kun. 4:21) niin, että israelilaiset tulivat paljon kosketuksiin muiden kansojen kanssa monien asuessa niiden parissa, niin että Salomo saattoi heidän tähtensä käyttää tätä puhetapaa. Erityisesti on korostettava sitä, että Laulujen laulussakin on paljon aramealaisuuksia. Se, että Salomo on Laulujen laulun tekijä, on niin selvää, että nämä selittäjätkin niin olettavat, vaikka aramean tähden luulevat, ettei Salomo olisi kirjan tekijä.

Jos yhdistämme nämä perusteet, joudumme toteamaan, että ne ovat kovin heikkoja eikä niillä voi tässä kirjassa selvästi todistettua ja osoitettua Salomon tekijänoikeutta asettaa kysymyksenalaiseksi. On oikein, kun meidän saksalainen Luther-Raamattumme käyttää tässä otsikkoa: *Der Prediger Salomo (Saarnaaja Salomo.)*

II. Saarn. 1:2 – 11

Kaikki maallinen on turhaa, pois lentävää henkäystä.

”Turhuuksien turhuus, sanoi saarnaaja, turhuuksien turhuus; kaikki on turhuutta.”

Tämä on koko kirjan perusajatus.

Mikä kaikki on turhuutta, aivan turhaa? Mitä tulee tehdä, kun kaikki on turhuutta? Salomo sanoo tämän tyhjentävästi.

Haluamme kuitenkin heti kohta antaa selityksen, joka vastaa koko kirjan sisältöä, jotta sitä luettaisiin sitä paremmin ymmärtäen.

Kaikki mitä täällä alhaalla maailmassa on, kaikki, mitä täällä tavoitellaan, kaikki, mitä myös todella saavutetaan: tämä kaikki on turhuutta, kaikki aivan turhaa, kuin henkäys. Se ei vain katoa, vaan se ei jätä jälkiä eikä hedelmää jälkeensä. Niin ei ole ollut alussa. Mutta niin sille kävi, kun synty ja synnin mukana Jumalan kirous ja kuolema tulivat maailmaan. On vain yksi asia, joka ei ole turha. Tämä yksi on **Jumalan sana**. Siihen tulee luottaa ja sen varaan rakentaa. Sitä tulee saarnata ja levittää. Se tulee uskoa. Useat sen myös uskovat. Ja niin syntyy Jeesuksen Kristuksen seurakunta, eivätkä helvetin portit sitä voita. Mutta myös tiettyssä merkityksessä pätee tässäkin: ”Kaikki on turhaa.” Turhaa on kuvitella, että maailma voisi koskaan alistua Jumalan sanalle. Jos joku pyrkii jossakin maassa saattamaan voimaan Jumalan sanan niin, että lait muotoillaan sen mukaisesti ja tunnustetaan Jeesus Kristus kuninkaaksi, se ei onnistu. Jos joku yrittää, kuten tosin tulee tehdä, Jumalan sanan mukaisen puhtaan opin ja oikean käytännön saattamista voimaan myös tulevaisuutta ajatellen ja luulee, että sen täytyy myös onnistua, ja toivoo voivansa tehdä yksittäisen paikallisseurakunnan pelkiksi todellisiksi Jumalan lapsiksi ja jos joku ajattelee, että hän voisi tehdä itsensä

vapaaksi kaikesta synnistä ja täysin pyhäksi — tämä kaikki on aivan turhaa. Maan päällä tulee päivien lopulla olemaan yhtä vähän uskoa kuin nyt ja koskaan. (Luuk. 18:8) Joka maassa on sekä kristittyjä että ei-kristittyjä, sekä uskovia että epäuskoisia. Ja kullakin maalla tulee olla maallinen esivalta, jonka ei tule esivaltana harjoittaa Jumalan sanaa, vaan sen on vain pidettävä yllä järjestystä ja rauhaa maassa (Matt. 22:21) Missään ei tule aina säilymään Jumalan sanan mukainen puhdas oppi ja oikea käytäntö. Missä on nyt Juudan kukoistava kirkko? Missä ovat Vähän Aasian, Makedonian, Akaian, Rooman kirkot? Missä on Pohjois-Afrikan kirkko? Niin, missä on uskonpuhdistuksen kirkko Saksassa? Jokaisessa, vähintäänkin tavalla tai toisella suuremmassa paikallisseurakunnassa on tosi Jumalan lasten ohella myös teeskentelijöitä ja jumalattomia (Matt. 13:36–43; 47–50) Ja jos joku kristitty ajattelisikin, että voisi joskus katkaista kokonaan synnin kahleet, lukekoon, mitä korkea apostoli Paavali lausuu itsestään valittaen (Room. 7:14–25) Mitä sitten kristityn tulee tehdä, kun kaikki on aivan turhaa? Sinun tulee taistella syntiä vastaan. Sinun tulee todistaa Jeesuskesta Kristuksesta ja tietää, ettei todistuksesi ole turha yksittäisten sielujen kohdalla. (Jes. 55:10–11) Kuitenkin Jumalan seurakunta on aina vain pieni lauma, jonka yksin Herra Kristus varmuudella tuntee (Luuk. 12:32; 2 Tim. 2:19).

Turhuuksien turhuus, sanoo saarnaaja, turhuuksien turhuus. Kaikki on turhuutta. ”Mitä hyötyä on ihmiselle kaikesta vaivastaan, jolla hän rasittaa itseään auringon alla?” Mitä etua on ihmisellä kaikesta tekemisestään, jolla hän väsyttää itseään?

Voi, miten mahtipontisesti monet puhuvatkaan maailman edistyksestä ja sen parantamisesta! Miten innostuneesti puhutaankaan, miten paljon nähdään vaivaa, miten paljon elämöidään, tehdään vallankumousta, miten kirjoitetaan ja levitetään kirjoja, jotta saataisiin kaikille ihmisille vapaus ja tasa-arvo, häiriintymätön rauha ja yleinen onni koko ihmiskunnalle. Mutta kuinka käy? ”Sukupolvi menee ja sukupolvi tulee, mutta maa

pysyy ainiaan.” Jumalan kirous lepää sen päällä synnin tähden syntiinlankeemuksesta lähtien (1 Moos. 3:17–19; Jes. 24:5–6). Tämä maailma on surun laakso, missä ei ole todellista vapautta eikä tasa-arvoa, häiriintymätöntä rauhaa, oikeaa onnea, vaan missä synti lujasti pysyy ja hallitsee huolimatta kaikista jaloista ja epäjaloista, kristillisistä tai epäkristillisistä yrityksistä estää ja hallita niitä ja niiden turmelusseurauksia. Se pysyy, kuten on ollut maailmassa polvesta polveen.

Haluatteko tähän vertauksia? ”Myös aurinko nousee ja aurinko laskee ja kiiruhtaa sille sijalleen, josta se jälleen nousee. Tuuli menee etelään ja kiertää pohjoiseen, kiertää yhä kiertämistään, ja samalle kierrolleen tuuli palaa. Kaikki purot laskevat mereen, mutta meri ei siitä täyty. Samaan paikkaan, johon purot ovat laskeneet, ne laskevat edelleen.” Ymmärrätkö nyt tämän viimeksi sanotun? Meren vedessä jokien nielemä vesi nousee höyrynä merestä, muodostaa pilviä ja palaa sateena ja lumena lähteilleen sisämaahan ja vuorille alkaakseen saman kiertokulun, jossa ei ole loppua eikä muutosta.

Niin kaikki pysyy maailmassa suvusta sukuun, kuten on ollutkin. Mitä ihminen siis hyötyy kaikesta vaivannäöstään, jolla hän rasittaa itseään? Turhuuksien turhuus, sanoo saarnaaja, turhuuksien turhuus. Kaikki on turhuutta.

”Kaikki asiat ovat vaivaa täynnä, niin, ettei kukaan voi sitä kertoa. On aivan sanomatonta, miten rasittavaa, tyydyttämätöntä kaikki tekeminen ja kaikkeen ryhtyminen on kaikki, kaikki maailmassa. ”Silmä ei saa kylläänsä näkemisestä eikä korva täyty kuulemastaan.” Todellista tyydytystä ei ole. Maailmassa jatkuu aina vanha, ikuinen, väsyttävä, mihinkään päätyvä asiain kiertokulku, jonka nämä vertaukset osoittavat. ”Mitä on ollut, sitä vastakin on, ja mitä on tehty, sitä vastakin tehdään. Ei ole mitään uutta auringon alla.” Kaikki, mihin Aadamin lapset ryhtyvät ja mitä he tekevät, tapahtui vanhastaan ja aina ja joka puolella. Ihmiset ajattelevat, että sen tulee jatkaa kulkuaan ja johtaa

päämäärään. Mutta se palaa alkuunsa ja on turhaa. On kuin vierittäisi raskaan kivenjätkäleen ylös vuorelle, ja katso, yhtäkkiä se kierähtää takaisin. Vaivannäkö meni hukkaan. ”Jos jotakin on, josta sanotaan: katso, tämä on uutta, niin on sitä ollut jo ennen, muinaisina aikoina, jotka ovat olleet ennen meitä.” Jokaisen sukupolven täytyy alkaa aina alusta, juuri niin kuin lapsemme täytyy alkaa aakkosista, joista mekin aloitimme. Niinpä niin, me erehdymme. ”Ei jää muistoa esi-isistä. Myöskään jälkeläisistä, jotka tulevat, ei jää muistoa niille, jotka heidän jälkeensä tulevat.”

Voivatko ihmiset ollenkaan avata silmiään ja nähdä, kuinka maailmanhistoriassa vaivoin huipulle vieritetty kallionjätkäle, josta piti tulla uuden rakennuksen peruskivi ylhäisellä kukkulalla, aina yhä uudestaan vierii takaisin alas? Ei, he eivät voi eivätkä halua sitä nähdä. Vain se, jota Jumalan Henki valaisee Jumalan sanalla, vain se näkee sen ja sanoo: turhuuksien turhuus, turhuuksien turhuus. Kaikki on turhuutta. Ei, auringon alla ei tapahdu mitään uutta ihmisten toimesta, Aadamin lasten toimesta ei tapahdu mitään, josta voisi sanoa oikeutetusti: Katso, tämä on uutta ja hyvää, onnelliseksi tekevää, pysyvää, kestävää, onnen rakennelma. Vain Herra Jumala voi sanoa: ”Katso uudeksi minä teen kaikki.” (Ilm. 21:5). ”Siis jos joku on Kristuksessa, hän on uusi luomus. Se, mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, kaikki on uudeksi tullut.” (2 Kor. 5:17)

III. Saarn. 1:12 – 18

Salomo sanoo: *”Minä saarnaaja olin Israelin kuningas Jerusalemissa ja käänsin sydämeni viisaudella tutkimaan ja miettimään kaikkea, mitä auringon alla tapahtuu. Tämä on vaikea työ, jonka Jumala on antanut ihmislapsille, jotta he rasittaisivat sillä itseään. Minä katselin kaikkia tekoja, mitä tehdään*

auringon alla, ja katso se on kaikki turhuutta ja tuulen tavoittelua. Väärä ei voi suoristua, eikä sitä, mikä puuttuu, voi laskea lukuun. Minä puhuin sydämessäni näin: Katso, minä olen hankkinut suuren viisauden ja sitä lisännyt, jopa yli kaikkien, jotka ovat minua ennen hallinneet Jerusalemissa, ja paljon on sydämeni nähnyt viisautta ja tietoa. Niin käänsin sydämeni tutkimaan viisautta ja tietoa, siinä on paljon surua, ja se, joka lisää tietoa, lisää tuskaa.”

Herra Jumala oli antanut Salomolle vertaamattoman suuren viisauden (1 Kun. 3:12). Eikä tämä ollut sellaista viisautta, jota on monilla maailman ihmisillä, vaan se oli samalla oikeaa, tosi taivaallista viisautta, joka on Herran pelossa (Sananl. 1:7; Job 28:28; Ps. 111:10) ja joka sulkee sisäänsä samalla todellisen tiedon ja kaiken maan päällä tehdyn Jumalalle otollisen arvioinnin. Tämän tutkimisen hän sanoo olevan rasittavaa ja ikävää työtä, jota Jumala on antanut ihmislapsille tehtäväksi, että he sitä ahkeroisivat tehdä ja siitä väsyisivät.

Miksi ja miten tämä on ikävää ja vaivalloista, minkä Jumalan on antanut ihmislapsille tehtäväksi. Sillä Jumala kuitenkin haluaa meidän tarkasti tutkivan ja arvioivan oikealla viisaudella kaikkea, mitä maan päällä tehdään, miksi ja kuinka tämä on ikävää, pahaa, surullista ja kiusallista? Salomo sanoo sen: ”Minä katselin kaikkia tekoja, mitä tehdään auringon alla, ja katso se kaikki oli turhaa ja tuulen tavoittelua.” Se oli sen innokasta tavoittelua, mikä kuitenkin katoaa jälkeä ja hedelmää jättämättä. Turhaa ja katoavaa ei ole vain lihallisesti sokea, vaan myös paras ja jaloin tekeminen, millä halutaan tehdä maan päällä väärä oikeaksi ja täydentää puutteita. ”Väärä ei voi suoristua eikä sitä, mikä puuttuu, voi laskea lukuun.” Mikään ei auta, Kaikki pysyy vääränä ja puutteellisena. Tämä murehduttaa ja vaivaa viisasta, kun hän tämän näkee ja havaitsee. On ikävä vaiva ja huono puuha, että hänen tulee tutkia ja arvioida tarkasti kaikkea

auringon alla, vaikka hän ei voi tehdä väärää oikeaksi eikä poistaa puutetta. Mutta Jumala haluaa, että viisaalla on tällaista huolta, jotta hän näkisi kirkkaasti. Kuinka maailman on käynyt synnin tähden, että hän lujasti ja vieläkin lujemmin kääntyisi Jumalan sanan puoleen, joka yksin voi auttaa, jotta Jumala veisi tämän sanan katoavaan maailmaan, jotta muutamat ja yhä useammat pelastuisivat.

Salomo sanoo edelleen: ”Katso, minä olen hankkinut suuren viisauden ja sitä lisännyt, jopa yli kaikkien, jotka ovat ennen minua hallinneet Jerusalemissa, ja paljon on sydämeni nähnyt viisautta ja tietoa.

Niin käänsin sydämeni tutkimaan viisautta ja tietoa, mieletömyyttä ja tyhmyyttä ja tulin tietämään, että sekin oli tuulen taivottelua. Sillä missä on paljon (sellaista tutkivaa) viisautta, siellä on paljon surua, ja se, joka lisää tietoa, lisää surua.” Se on: Se lisää katkeruutta ja pahaa mieltä. Mitä enemmän joku tuntee Jumalan tosi viisaudella armoittaman ihmisen, mitä varsinaisesti todellinen viisaus on ja sen omaksuu, hän myös tuntee lisääntyvästi, miten hänessä asuva synti murehduttaa tätä Jumalan jaloa lahjaa ja estää hänessä sen oikeaa vaikutusta teoissa ja elämässä. Tämä aiheuttaa hänelle tuskaa. Hän näkee, ettei hän koskaan, niin kauan kuin elää, voi saavuttaa viisauden jumalallista korkeutta ja voittaa kaikkea typeryyttä. Sellaisella tuskalla kiusaa häntä hänen vanha ihmisensä. Tyhmät, joilla ei ole oikeaa viisautta, eivät siis myöskään tiedä mitään tästä tuskasta. Ja mitä enemmän Jumalan todellisella viisaudella armoittama ihminen tuntee mitä *typeryys* todella on ja mitä se sisältää, sitä enemmän hän myös tuntee, että tässä typeryydessä oleva ja sen hallitsema ihmiskunta, korkeat ja alhaiset, oppineet ja oppimattomat, rikkaat ja köyhät, on ehdottomasti ja toivottomasti mieletön ja hullu, mieletön ja mieltä vailla kaikissa ajatuksissaan, pyrkimyksissään, yrityksissään, suunnitelmissaan ja teoissaan. Tämäkin tuo hänelle tuskaa. Hän havaitsee kivulla, ettei tätä, niin kauan kuin maailma on pystyssä, voida parantaa. Niin hän

pääsee selville siitä, että se on turhaa vaivaa niin kuin hengen veto ja tuulenhenkäys, kun hän panee sydämensä sen varaan oppiakseen tuntemaan oikein, perusteellisesti ja syvästi toisaalta viisauden ja toisaalta typeryyden. ”Niinpä sen, joka haluaa olla kristitty, oppikoon kärsimään ja jättämään Jumalalle hallitsemisen ja oppikoon oikein rukoilemaan Isämeitä: ’tapahtukoon sinun tahtosi’. Muuten hän vaivaa itseään turhaan ja tekee omasta elämästään katkeran ja menettää aikaa ja kaikkea.” Niin Luther sanoo aivan oikein.

IV. Saarn. 2:1 – 11

Kun Salomo on osoittanut, kuinka turhaa kaikki on maan päällä ja kuinka hänelle hänen suuri viisautensa tuotti vain tuskaa ja huolta, koska hän tällä viisaudellaan tuli sitä syvemmin tuntemaan turhuuden, hän kertoo nyt, kuinka hän yritti etsiä rauhaa toisella tavalla. ”Minä sanoin sydämessäni: Tule, tahdon koetella sinua ilolla, nauti hyvää. Mutta, katso, sekin oli turhuutta.” Naurusta sanoin: ”Mieletöntä”, ja ilosta: ”Mitä se toimittaa?” Salomo ryhtyi kokeilemaan iloa, löytääkseen siitä tyydytyksen ja rauhan. Mutta katso, sekin oli turhaa. Nauraessaan hän sanoi: Mieletöntä, ja kun hänellä oli iloa, hän sanoi: Miten tämä auttaa sydäntä rauhaan? — Kaikki ilo, jota ihmisellä on maallisista asioista, on samoin turhuutta, samoin katoavaa ja ohimenevää, mikä ei jätä jälkeensä mitään hyötyä, kuten mikään muukaan maan päällä, se ei voi tuoda todellista eikä kestävää tyydytystä. Tosin usein nauretaan. Tosin ihmisellä on hetken ilo ja hän nauttii siitä. Mutta nauraminen ja ilo eivät ole aivan seesteistä, aina kuitenkin jokin, mikä häiritsee nauramista ja turmelee ilon, väijyy taustalla ja tulee jopa esille. Lopulta täytyy sanoa: On hullua nauraa. Mitä hyötyä todella sain kaikesta ilosta? Näin on jokaisen ihmisen laita. Aikaisemmin tai myöhemmin ihminen kyllääntyy. Tulee tyydyttämätön olo kaikesta, mikä toi

iloa — samoin kuin lapsella, jolla on liikaa leluja. Niin on ennen muuta sillä, joka on viisas. Hän näkee pian, että kaikki maallinen on turhaa.

Salomo tuo nyt esille yksityiskohtaisesti, kuinka hän kokeili iloa, voisiko se antaa hänelle tyydytystä. ”Mietin mielessäni virkistää ruumistani viinillä kuitenkin niin, että sydämeni harrastaisi viisautta ja pidättäyisi tyhmyydestä, kunnes saisin nähdä, mikä olisi ihmislapsille hyvä heidän tehdäkseen sitä taivaan alla lyhyinä elämänsä päivinä.” Ensin Salomo yritti sitä viinin avulla. Hän halusi vahvistaa ruumistaan viinillä, virkistyä ja tulla iloiseksi sen avulla. Mutta hänen sydämensä johti häntä viisaasti, hänestä ei tullut juomaria (Sananl. 31:4–5). Hän yritti tarttua hulluuteen, kunnes näkisi, olisiko se hyväksi ihmisten koko elämälle.

Hän yritti sitä myös muiden ilojen avulla. ”Tein suuria töitä. Rakensin itselleni taloja, istutin itselleni viinitarhoja. Laitoin itselleni puutarhoja ja puistoja ja istutin niihin kaikkia hedelmäpuita. Tein itselleni vesilammikoita [Neh. 2:14] kastellakseni niistä lehtoja, joissa kasvoi puita. Ostin orjia ja orjattaria, ja kotona syntyneitäkin minulla oli. Minulla oli karjaa, nautoja ja lampaista, paljon enemmän kuin kenelläkään niistä, jotka olivat olleet ennen minua Jerusalemissa. Kokosin itselleni myös hopeaa ja kultaa (2 Aik. 8:18; 1:15; 9:27; 1 Kun. 10:27) ja kuninkaitten ja maakuntien aarteita (1 Kun. 10:14–15) sekä hankin itselleni laulajia ja laulajattaria ja ihmislasten iloja, erilaisia nautintoja (1 Kun. 11:3). Tulin suuremmaksi ja yhä suuremmaksi, yli kaikkien, jotka olivat olleet ennen minua Jerusalemissa. Minussa pysyi kuitenkin viisauteni. En pidättänyt silmiäni mistään, mitä ne pyysivät. En kieltänyt sydämeltäni mitään iloa, sillä minun sydämeni iloitsi kaikesta vaivannäöstäni, ja se oli minun osani kaikesta vaivastani. Mutta kun minä käänsin huomioni kaikkiin töihin, joita käteni olivat tehneet, ja vaivannäköön, jolla olin vaivannut itseäni niitä tehdessäni, niin katso, se oli kaikki

turhuutta ja tuulen tavoittelua, eikä siitä ollut hyötyä auringon alla.”

Näin Salomo palaa taasen pääasiaansa. ”Silloin minä sanoin sydämessäni: Se, mikä kohtaa tyhmää, kohtaa minuakin. Miksi siis olen tullut niin viisaaksi? Sanoin sydämessäni: Tämäkin on turhuutta.”

V. Saarn. 2:12 – 26

Kun Salomo, kuten juuri on kuvailtu, oli kokeillut iloa monin eri tavoin ja tullut siihen tulokseen, ettei se tarjoa todellista ja pysyvää tyydytystä, vaikka hänen viisautensa johdatti häntä aina siinä — kuitenkin kuulemme hänen itsensä sanovan: ”Kun minä käännynin katsomaan viisautta ja mielettömyyttä ja tyhmyyttä — sillä mitä ihminen, joka tulee kuninkaan jälkeen, osaa muuta tehdä kuin, mikä jo ennen on ollut. Salomo halusi nyt tarkastella yhtäältä viisautta ja toisaalta hulluutta ja verrata niitä keskenään. Tähän häntä johti ajatus siitä, mitä hänen seuraajansa tulee teemmään valtaistuimella ja hän ajatteli: hyvä, minkä ihmiset ovat jo kauan sitten tehneet, nimittäin siinä hän toimii typerästi, ja sen, minkä Salomo loi paljolla vaivalla, hän lyö alas maahan. Hän ajatteli poikaansa Rehabeamia, jonka viisautta vailla olevan luonteen hän tunsi. Hänen aavistuksensa täyttyi liiankin hyvin. (1 Kun. 12:1–24)

Kun Salomo vertasi nyt viisautta ja typeryyttä keskenään, hän sanoo: Minä havaitsin, että viisaus voittaa typeryyden, kuten valo pimeyden, ja että viisaalla on silmät päässä, mutta tyhmet kulkevat pimeydessä ja panin merkille vielä, että yhdelle käy niin kuin toisellekin, että yleinen kohtalo, kuolema, on jokaista yhtä lähellä. Silloin ajattelin sydämessäni: Koska tyhmän käy kuten minunkin, miksi sitten olen tullut niin perin viisaaksi. Kuolemaa edeltävä etu, joka viisaalla on tyhmiin nähden, on

myös turha. Sillä viisasta ei muisteta alati yhtä vähän kuin tyhmää. Ja tulevat päivät unohtavat kaiken. Ja samoin kuin viisas kuolee, niin tyhmäkin. (voi, miten viisas kuoleekin kuin tyhmä!) Niin minua ärsytti elää. Minusta näet tuntui pahalta, mitä auringon alla tapahtui, kun kaikki oli turhaa ja kuin tuulen tavoittelua.

Minua harmitti kaikki työni, jota minulla oli ollut auringon alla, että minun täytyi jättää se eräälle ihmiselle, joka tulisi olemaan seuraajani. Sillä kukapa tietää, onko hän viisas vai typerä? Hän on kuitenkin hallitseva kaikkea työtäni, jonka olen tehnyt viisaasti auringon alla. Tämäkin on turhuutta. Sen vuoksi käännyn, että sydämeni lakkaisi kaikesta työstä ja vaivasta, jota olin tehnyt auringon alla. Sillä ihmisen, joka on tehnyt kaiken viisaasti, järkevästi ja taitavasti, täytyy jättää se toiselle perinnöksi, joka ei ole siihen työtä tehnyt. Tämä on myös turhuutta ja suuri onnettomuus. Sillä mitä ihminen saa kaikesta työstään ja sydämensä vaivasta, jota hänellä on auringon alla? Sillä kaikki hänen elinpäivänsä ovat tuskaa ja surua, niin ettei hänen sydämensä leppää yöllä. Tämäkin on turhuutta, sanoo Salomo. Jos kristitty näkee kaiken maallisen niin kuin Salomo sen näki, jos hän näkee, että kaikki hänen työnsä ja vaivannäkönsä, kaikki hänen tekemisensä ja pyrkimyksensä on kuin tuulen henkäys, koska se, mitä hän todella saavutti, sen ajan pyörä murskaa, kun kristitty havaitsee, että myös kaikki työ ja vaiva, kaikki aikaansaannos ja pyrkimys Jumalan valtakunnan hyväksi maan päällä on näennäisesti vailla menestystä, ettei mikään käytetty viisaus muuta tässä mitään, Kun viisas näkee, että kaikkea hänen iloaan, kuten myös kaikkea työstä saamansa iloa, hän nauttii Jumalan hänelle suomena osana (2:10), on itse asiassa typerää eikä voi häntä tyydyttää (2:1) — mitä sitten?

Silloin kristitylle hänen vanha ihmisensä valmistaa kiusauksen. Minkä kiusauksen? Sen, että hän antaa kättensä ja jalkojensa olla laiskoina ja joutilaina, sen että hän vihasena ja kiuksissaan kieltäytyy kaikesta, on ihmisvihaaja, elämänsä kyllästynyt ja lopulta aivan välinpitämätön kaikkea kohtaan, mitä on

taivaassa ja maan päällä. Tai hän sanoo saddukealaisesti: ”Syökäämme ja juokaamme, sillä huomenna me kuolemme.” (1 Kor. 15:32; Jes. 22:13) Tämä kaikki ei ole mitään muuta kuin uhmaa Jumalaa kohtaan ja sen halveksimista, mitä Jumala antaa meille maan päällä ja armollisesti lahjoittaa. Kristityn tulee voittaa tämä kiusaus sanalla ja Jumalan Hengellä!

Salomo sanoo nyt: ”Ihmisellä ei ole muuta onnea kuin syödä ja juoda ja antaa sielunsa nauttia hyvää vaivannäkönsä ohessa. Mutta minä tulin näkemään, että sekin tulee Jumalan kädestä. ”Sillä kuka voi syödä ja kuka nauttia ilman minua?” Sillä hän antaa ihmiselle, joka on hänelle otollinen, viisautta, tietoa ja iloa, mutta syntiselle hän antaa työksi koota ja kartuttaa annettavaksi sille, joka on otollinen Jumalalle. Sekin on turhuutta ja tuulen tavoittelua.”

Yritämme nyt käsittää tämän.

Kun kristitty näkee kaiken maallisen turhuuden, kuten Salomo sen näki, niin hänestä tulee olla kaukana tuo ahdasjärkinen, tylsä, jumalaton mielenmasennus ja anteeksipyytely. Edelleen hänestä tulee olla kaukana tästä ajatustavasta nouseva saddukealainen mieli. (Ks. Frans Pieper, Dogmatiikka, fatalismi s. 185, 212). Kun kaikki on turhaa tuulen henkäystä ja itse olen huomenna kuollut, niin haluan niin kauan kuin elän, eläinten lailla syödä ja juoda ja muuten tehdä sitä, mikä huvittaa. Ei, ei, ei niin kristitty, vaan kuuntele, mitä sinulle nyt sanotaan! Haluatko todella olla onnellinen ja iloinen maailmassa? Haluat. Se on oikein, sen Jumala suo sinulle ja jokaiselle Jumalassa järkevälle ihmiselle. Nytpä siis syö, juo ja nauti kaikkea hyvää ja suo sielullesi hyvää, kun teet työtä. Tee työtä, tee kutsumuksessasi ja säädysssäsi iloiten ja riemuitten, mitä Jumala on sinulle käkenyt ja mitä Jumala sinulle tehtäväksi antaa. Syö ja juo, nauti Jumalan lahjoista, suo sydämesi saada hyvää ja jätä kaikki maallinen turhuus Jumalan haltuun. Jumala on siinä hallitseva ja johtava kaikki siihen määränpäähän, jonka hän on edeltä asettanut.

Sinulla on kristittynä se pyhä ja korkea etuoikeus, että saat Kristuksen sovitusverellä synnin tuoman vaivan ja työn hedelmättömyyden kostuttaa, valella ja kestää sitä ilolla. Sinulla on kristittynä vanhuudessasi, kun silmäsi ovat auenneet näkemään kaiken maallisen turhuuden, pyhä ja korkea etuoikeus säilyttää itselläsi nuoruuden iloinen tekemisen ja luomisen halu. (Ps. 92:14–16) Mutta muista aina äläkä koskaan unohda, että sellainen iloinen ja riemullinen mieli on kaikesta jokapäiväisestä vaivasta huolimatta lahja, jonka Jumala armosta Pyhän Henkensä kautta antaa niille ja vain niille, jotka todellisessa uskossa Kristukseen ovat hänen rakkaita lapsiaan ja kulkevat lapsenomaisessa pelossa hänen teillään. Ajattele Salomoa. Kuka voi riemullisimmin syödä ja enemmän nauttia elämästään, kuin hän teki suuressa ja valtavassa työssään Israelin kuninkaana? (2:10) Näin oli hänen ensimmäisinä miehuusvuosinaan, kun hän oli Jumalalle otollinen (1 Kun. 3:5–14). Kun hän vanheni, kaikki valitettavasti muuttui (1 Kun. 11:4–9). Sillä Jumala antaa viisautta, ymmärrystä ja iloa sille, joka häntä miellyttää kaikkeen hänen työhönsä ja vaivanäköönsä. Mutta sille syntiselle, joka on ahne ja joka ei kulje oikeaa tietä, Jumala antaa onnetonta vaivannäköä niin, että hän kokoo ja kerää aarteita, jotka Jumala lopulta suo sille, joka on hänelle otollinen (Sananl. 28:8). Niinpä tämäkin on turhaa ja tuulentavoittelua.

VI. Saarn. 3:1 – 5

Kun olemme saaneet kuulla tarpeeksi siitä, kuinka kaikki on täällä auringon alla turhaa ja tuulen tavoittelua, voisi meille tulla sellainen ajatus, että kaikesta, mitä maan päällä tapahtuu ja mihin ryhdytään, ei synny muuta kuin sekavuutta ilman järjestystä ja päämäärää. Ja sikäli kuin ihmiset tulevat kysymykseen ja siinä, mikä silmiin näkyy, asia ei ole toisin. Mutta kuten olemme jo sanoneet, Jumala kuitenkin hallitsee sitä ja johtaa kaiken siihen päämäärään, jonka hän on edeltä asettanut. Jumala on suuri ”tuhattaituri”, kuten Luther asian muotoilee. Jumalalla on kaikkivaltiaissa käsissään kaikki, tuhansia ja taas tuhansia lankoja ja hän johtaa ja ohjaa kaiken, kuten haluaa. Tätä sanotaan Jumalan kaitselmukseksi.

Nyt Salomo sanoo: *”Kaikella on määraaika, ja joka asialla on aikansa taivaan alla.”* Jumala on asettanut joka asialle ja jokaiselle ihmisten toimeen ryhtymiselle ajan ja hetken, ja sen nimenomaan lujaksi ja muuttamattomaksi.

Tämän Salomo esittää yksityiskohtaisesti. *”Aika on syntyä ja aika kuolla, aika istuttaa ja aika repiä istutus, aika surmata ja aika parantaa, aika purkaa ja aika rakentaa, aika itkeä ja aika nauraa, aika valittaa ja aika hypellä, aika heitellä kiviä (pelloilta pois) ja aika kerätä kivet (rakentamiseen), aika syleillä ja aika olla syleilemättä, aika säilyttää ja aika heittää pois, aika etsiä ja aika kadottaa, aika reväistä rikki ja aika ommella yhteen, aika vaieta ja aika puhua, aika rakastaa ja aika vihata, aika on sodalla ja aika rauhalla.”*

Jumala on asettanut kaikelle aikansa ja hetkensä, suurelle ja pienelle, sille, mikä koskee koko kansaa ja sille, mikä koskee vain yhtä ihmistä, sille, mikä liikuttaa koko maailmaa, ja sille, mikä panee liikkeelle vain yhden ihmisen. Pahalla ja hyvällä, kaikella on aikansa ja hetkensä. Tämä kaikki on tulemisen ja

häviämisen välillä, syntymisen ja kuoleamisen välillä. Sillekin Jumala on asettanut aikansa ja hetkensä. Eikä sitä vastaan auta mihinkään ryhtyminen, ei mikään neuvo, ei viisaus, ei mahti, eikä ihmisten ponnistelu. Kun kuningaskuntien, maiden ja ruhtinaskuntien tulee ilmaantua, on hänen hetkensä. Sodalla ja kapinalla on hänen hetkensä. Rauhalla ja hiljaisuudella on myös hänen hetkensä. Ja kun se hetki on koittanut, mikään ihmisäly ei voi sitä estää eikä torjua. Rooman valtakunnalla ja kaikilla suurilla kuningaskunnilla on ollut aikansa kasvaa, mikään ajatus ei siinä auttanut. Ja toisinpäin, kun niiden aika tuli pienetä, mikään tuki ei auttanut. ”Pitäkööt kuninkaat, ruhtinaat ja herrat neuvoa kaikesta, kuten tahtovat, kun jonkin asian hetki on tullut, se menee, toiset pysyvät pystyssä, estyvät ja ahtautuvat. Ja vaikka näyttääkin siltä kuin jotkin asiat tapahtuisivat heti kohta, niin niistä ei kuitenkaan tule mitään siihen saakka, kunnes myös niiden hetki koittaa, vaikka kaikki ihmiset maan päällä haluaisivat sen repäistä. Jumala ei halua antaa kuninkaiden, ruhtinaiden, herrojen tai viisaiden asettaa (historian) osoitinta. Me emme voi sanoa Jumalalle, mikä hetki on lyönyt. Hän haluaa sanoa sen meille.” (Luther) Näin on myös yksityiselämässä. Kenenkään ei pidä sanoa Jumalalle, mitä kello on lyönyt jossakin asiassa, murheessa tai ilossa, vaan Jumala haluaa näyttää sen ihmiselle. Kristityn ja Jumalan lapsen tulee tämä tietää ja elää koko elämänsä ja kaikissa aikeissaan lapsenomaisessa nöyryydessä, mutta vahvassa ja iloisessa luottamuksessa taivaalliseen Isäänsä — kuu-
lethan? — ja uskoa kaiken taivaallisen Isänsä huomaa.

Ja nyt Salomo sanoo: *”Tehköön kukin työtä, kuten haluaa. Ei hän kuitenkaan voi saada enempää aikaan. Minä näin sen vaivan, jonka Jumala antoi ihmisille, sen vaivan, jotta heitä sillä vaivattaisiin.”* Koska Jumala on pannut joka asialle, johon ihmiset ryhtyvät ajan ja hetken, mitä hyötyä työtä tekevä saa vaivan-
näöstään? Ei mitään. Tässä näkyy se kurja vaiva, jonka Jumala on antanut ihmisten lapsille, jotta heitä sillä vaivataan ja nöyrytetään. Tulee rehellisesti tehdä työtä ja siitä väsyä. Työllä tulee

olla vakava tarkoitus ja päämäärä. Mutta ”ne, jotka haluavat rientää Jumalan hetken edelle, vaivaavat itseään eivätkä saa siitä muuta kuin surua ja sydänkipuja.” Luther. Tätä Jumala haluaa, jotta ylpeät ihmiset nöyrytyisivät. Tämä on tarpeen myös meille kristityille ja Jumalan lapsille. Uskon kautta meidän tulee asettaa kaikki Jumalan käteen ja laulaa:

*Turha on murhe ja huoli.
Kun Isä mua rakastaa.
On taivas avattu mulle.
Oon autuas armosta ain.*

Mutta välistä uskomme on surkean heikko ja silti haluamme kiirehtiä Jumalan hetken edelle ja meillä on surua ja sydänkipua. Silloin Jumala haluaa antaa meille opetuksen, jonka juuri kuulimme Salomolta.

Salomo panee nyt kaikki yhteen ja sanoo ”*Kaiken hän on tehnyt kauniisti aikanaan.*” Hän antaa sydämesi murehtia siitä, miten maailmassa menee. ”*Ihminen ei vain käsitä tekoja, jotka Jumala on tehnyt, ei alkua eikä loppua.*” Jumala tekee kaiken hienosti iankaikkisen kaitselmuksensa ja päätöksensä mukaisesti, kun hänen hetkensä tulee. Lisäksi Jumala on pannut ihmisen sydämeen, että he sitä miettivätkin, sitä murehtisivat ja myös ahdistuisivat sen johdosta, miten maailmassa tulee käymään. Se on siis aivan oikein. Meidän ei tule olla välinpitämättömiä sen takia. Meidän ei tule sanoa: Menköön kaikki niin kuin menee, tulkoon, mitä tulee. Mutta on kuitenkin niin, ettei yksikään ihminen voi käsittää sitä, mitä Jumala tekee maailmanhallinnassaan alusta loppuun.

Tähän nojautuen Salomo sanoo: ”*Tulin tietämään, ettei heillä ole muuta onnea kuin iloita ja tehdä hyvää eläessään. Mutta jokaiselle ihmiselle on Jumalan lahja sekin, että hän syö ja juo sekä nauttii hyvää kaiken vaivannäkönsä ohessa.*”

Koska Jumala tekee kaiken hyvin ja kauniisti maailman hallinnassaan, yksikään ihminen ei voi tajuta, kuinka Jumala määrittää kaiken alusta loppuun. Tietäköön siis jokainen kristitty, ettei maallisissa asioissa ole hänelle parempaa kuin, että hän on iloinen ja tekee hyvää elämässään. Jokainen kristitty tietäköön myös, että on Jumalan lahja, kun hän syö ja juo riemulla sekä nauttii hyvää kaikessa työssään. (Saarn. 2:24).

Lopuksi saarnaaja sanoo: *”Tulin tietämään, että kaikki, mitä Jumala tekee, pysyy iäti. Siihen ei ole lisäämistä eikä vähentämistä. Jumala on sen tehnyt niin, että häntä pelättäisiin. Mitä nyt on, sitä on ollut jo ennen, ja mitä vasta tulee olemaan, sitä on ollut jo ennenkin. Jumala etsii jälleen sen, mikä on menynyt.”*

Jokaisen kristityn tulee tietää, että kaiken, mitä Jumala tekee maailmanhallinnassaan ja yksityiselämän hallinnassa, on lujaa ja muuttumatonta. Yksikään luotu maan päällä tai taivaassa ei voi siihen mitään lisätä eikä ottaa siitä mitään pois. Se, mikä on ollut olemassa, on ollut olemassa jo kauan Jumalan neuvossa ja sen, mikä on oleva tulevaisuudessa, on jo kauan ollut läsnä Jumalan neuvossa, ja se, mikä on ihmissilmillä katsottuna menneisyydessä, nimittäin Jumalan neuvossa, sen Jumala kutsuu esiin ja tekee sen kiivaudella. Jumala tekee niin, että häntä pelättäisiin.

Mutta rakas kristitty, eikö sinun tule pelätä Jumalaa sillä tavalla, että sanot: Tämähän on pelottavaa, tässä en voi olla iloinen. Minun täytyy saattaa päätökseen elämäni ikuisessa rautaisessa edeltämäärämyksessä. En voi tässä enää edes rukoilla! Sillä jos Jumala on edeltä niin määrännyt ja jos hän etsii esiin edeltämääräyksensä ja tekee sen mukaisesti niin kiivaudella, mitäpä rukoukseni tässä muuttaisi. — Kuule! Jumalan päätökset tosin pysyvät muuttamattomina sinulle ja kaikille luoduille, niin ettet sinä eikä kukaan muukaan luotu voi niitä muuttaa. Mutta ne eivät ole kuin vieras mahti Jumalan yläpuolella, ikään kuin

Jumalan kädet olisivat nyt sidotut. Sinun oma tekemisesi ei voi tosin muuttaa Jumalan päätöksiä. Mutta entä **rukouksesi**? Miten on rukouksesi laita? Jumala haluaa sinun rukoilevan. Jumala itse vaatii sinua rukoilemaan ja sanoo: ”Avuksesi huuda minua hädän päivänä, niin minä tahdon auttaa sinua ja sinun pitää kunnioittaa minua.” (Ps. 50:15) Miten paljon sellaisia kehotuksia ja lupauksia hän antaakaan sanassaan sinulle. Kuulehan! Jumalasta puheen ollen ei ole menneisyyttä niin, että hänen neuvonsa olisivat menneisyydessä. Jumalasta puheen ollen kaikki on ikuista nykyisyyttä. Ja tähän ikuiseen nykyisyyteen hän ottaa rukouksesi ja tekee niiden mukaan iankaikkiset päätöksensä. Niinpä rukoile iloisella, lapsenomaisella mielellä täynnä luottamusta taivaalliseen Isääsi ja sano: ”Tapahtukoon sinun tahtosi!” — Ymmärsithän tämän?

VII. Saarn. 3:16 – 22

Salomo tuo nyt esille, kuinka kaikella ihmisten toimeen ryhtymisellä ja tekemisellä on hänelle Jumalan asettama aika. Ja hän puhuu nimenomaan ihmisten pahasta tekemisestä ja sanoo esimerkin tapaan: ”*Vielä minä näin auringon alla oikeuspaikan, ja siinä oli vääryys, ja vanhurskauden paikan, ja siinä oli vääryys. Sanoin sydämessäni: Ihmislasten tähden niin on, ja väärän tuomitsee Jumala, sillä jokaisella asialla ja jokaisella teolla on siellä aikansa.*” Kaikissa maissa ja kaikkina aikoina on enemmän tai vähemmän paikkoja, joissa tulisi harjoittaa vanhurskautta, mutta joissa harjoitetaan vääryyttä ja sortoa. Mitä kristityn tulee siitä ajatella? Tätä: Jumala on kerran aivan varmasti tuomitseva vanhurskaasti nyt sorretut vanhurskaat ja jumalattomat, jotka heitä sortavat.

Sillä kaikella, myös pahalla toimintaan ryhtymisellä ja itse tekemisellä on Jumalan sille asettama aika. Mutta miksi Jumala

ei heti kohta estä sellaista pahaa aikomusta ja tekoa, vaan suo sille aikaa? Salomo sanoo: *”Minä sanoin sydämessäni: Ihmislasten tähden niin on, jotta Jumala heitä koettelisi ja he tulisivat näkemään, että he ovat omassa olossaan eläimiä.”* Kun kristitty ihmettelee, että Jumala sallii vääryyden olla niin kauan rankaisematta, hänen tulee oitis ajatella sydämessään: Jumala tekee tämän näiden jumalattomien ihmislasten takia itse. Jumala haluaa koetella heidät. Hän haluaa tutkia heidät perusteellisesti. Jumala haluaa heidät tuomionsa eteen, joka on aikanaan varmasti tuleva ja asettava heidät eteensä sellaisina kuin he todella ovat. Ja heidän tulee nähdä, että he ovat itsessään kuin eläimet.

Miten tämä viimeksi sanottu on käsitettävä, sen Salomo selittää ja sanoo: *”Ihmislaster käy kuin eläinten. Sama on molempien kohtalo. Niin kuin toiset kuolevat, kuolevat toisetkin. Yhtäläinen henki on kaikilla. Ihmisellä ei ole mitään etua eläinten edellä. Sillä kaikki on turhuutta. Kaikki menee samaan paikkaan. Kaikki on tomusta tullut, ja kaikki palaa tomuun. Kuka tietää ihmisen hengestä, kohoaako se ylös, ja eläimen hengestä, vajoaako se alas maahan?”*

Mitä siis näkevät nuo jumalattomat ihmislapset, kuten kaikki uudestisyntymättömät ihmiset näkevät seuratessaan vain sokeaa järkeään ja sitä, mikä silmiin näkyy. He näkevät, että ihmisellä ja eläimellä on sama kohtalo: kuten eläin kuolee, samoin kuolee ihminenkin. Ihmisellä ei ole etua eläimeen nähden. He *eivät* näe, että ihmisen sielu on enemmän kuin eläimen sielu (1 Moos. 2:7; Saarn. 12:7; 1 Moos. 1:20,24; 7:21–2). He eivät tiedä, meneekö ihmisen sielu ylös, elääkö se, kun taas eläimen henki menee alas maahan ja katoaa kuoleman mukana. Miten usein kuuleekaan heidän näin puhuvan! Niin tekevät siis nuo jumalattomat ihmiset itsensä eläimiksi ja esiintyvät kuin eläimet. Mutta he pettyvät hirveästi. Sen he tulevat näkemään, kun Jumalan tuomion hetki koittaa.

On kuitenkin totta ja se täytyy ilman muuta myöntää: Sokea järki ja se, mikä näkyy silmään, ja ulkoinen havainnointi eivät salli muuta nähdä kuin sitä, mikä kuvatulla tavalla on eläinten kaltaista. Meidän järkemme ei näe muuta syntiinlankeemuksen jälkeen. Myös kaikkein viisaimman Jumalan sanan ja Hengen viisaaksi tekemän ihmisen täytyy sanoa, että hän on itsessään kaikkein typerin ihminen, ei ihminen, kuten hänen pitäisi olla, ja ettei hänellä ole oikeaa ihmisen ymmärrystä (Sananl. 30:2). Ihminen ei voi nähdä muuta kuin, että ihmisen käy kuolemassa kuin eläimen. Kuka on koskaan nähnyt sielua ihmisestä erillään? Kuka voi sanoa, mitä ihmisen sielu oikeastaan on? Tähän ei anna meille Jumalan sanakaan tietoa.

Nyt Salomo sanoo kaikesta, mitä hän on lausunut tässä kirjansa kolmannessa luvussa: *"Tulin näkemään, ettei ole mitään parempaa, kuin että ihminen iloitsee teoistaan, sillä se on hänen osansa. Sillä kuka tuo hänet takaisin näkemään ilokseen sitä, mikä tulee hänen jälkeensä?"* Koska joka asialla ja kaikella ihmisten ryhtymiselä on Jumalan asettama aika ja hetki, joka riippuu kokonaan Jumalasta (Saarn. 3:16,17), koska kaikki tapahtuu muuttamattomana Jumalan sääätämysten mukaan (Saarn. 3:18–2:21), koska myös pahan tekemisellä on Jumalan asettama aika (Saarn. 3:12), koska mikään inhimillinen järki ei voi nostaa tiheää kuoleman esirippua eikä nähdä sen taakse — siis mitä? Siksi Jumalan sanan ja Hengen valaisema kristitty näkee, ettei hänelle ole annettu maan päällä elämäänsä parempaa osaa, kuin että hän on iloinen hänelle osoitetussa kutsumuksessa ja työssä (Saarn. 3:12). Sillä tämä iloinen mieli on Jumalan antama lahja (Saarn. 3:13; 2:24) ja Jumalan hänelle suoma osa (Saarn. 2:10). Kristityn ei pidä surullisena valittaa, miten tulevaisuudessa maan päällä tulee käymään. Tämän hän uskokoon kaiken ohjaavalle Jumalalle. Miten turhaa olisikaan, jos hän surullisena valittaisi! Kukapa toisi hänet kuoleman jälkeen takaisin maailmaan näkemään, miten sen jälkeen tulee käymään?

VIII. Saarn. 4:1 – 16

Taas Salomo osoittaa yksityiskohtaisin esimerkein maailmassa vallitsevan kurjan turhuuden, sen, joka heittää mustia varjojaan myös kristityn iloiseen mieleen, tähän jaloon Jumalan lahjaan ja Jumalan heille suomaan osaan kaikesta heidän työstään huolimatta.

”Taas minä katselin kaikkea sortoa, jota harjoitetaan auringon alla, ja katso, siinä on sorrettujen kyneleet, eikä heillä ole lohduttajaa. Väkivaltaa tekee heidän sortajiensa käsi, eikä heillä ole lohduttajaa. Ylistin vainajia, jotka ovat jo kuolleet, onnellisimmiksi kuin eläviä, jotka ovat vielä elossa, ja näitä - molempia onnellisemmaksi sitä, joka ei vielä ole olemassa, eikä vielä ole nähnyt sitä pahaa, mikä tapahtuu auringon alla.”

— Sellaisia ajatuksia on tullut myös jumalisille sydämille, kuten Jobille (Job 3), Elialle (1 Kun. 19:4), Jeremialle (Jer. 20:14–18) ja Joonalle (Joon. 4:3,8). Mutta nämä ovat uhmakkaan lihan kiusauksia, sillä Jumalan lohdutus on käsillä ja tunnettu (Saarn. 3:12–17).

1. *”Minä näin kaikesta vaivannäöstä ja työn kunnollisuudesta, että se on toisen kateutta toista kohtaan. Sekin on turhuutta ja tuulen tavoittelua. Tyhmä panee kädet ristiin ja kalvaa omaa lihaansa. Parempi on koura täynnä lepoa kuin kädet täynnä vaivannäköä ja tuulen tavoittelua.”*

— Tämä on toinen esimerkki. Ajatellaan, että ahkeruudella ja kunnollisella työllä kaikessa työnteossa menestyy työssä, mutta mitä tapahtuu? Häntä kadehtivat sen vuoksi hänen lähimmäisensä ja häntä katsotaan kiero. Tämä loukkaa. Silloin alkaa ajatella, että kaikki ahkeruus ja taito sekä kaikki menestys on turhaa ja tuulen tavoittelua. Tyhmä on tosin se, joka panee kätensä ristiin ja köyhtyy, ja vaivaa itseään kateudella ja toiveilla (Sananl. 6:10–11; 24:33; 21:25). Siksi on parempi olla kädet

täynnä ja sen ohessa pitää mielen rauha kuin molemmat nyrkit täynnä rahaa ja tavaraa ja lisäksi vaivaa ja loukkaantumista ja yllä olevaa tuulen tavoittelua.

2. *”Käännyin ja näin turhuuden auringon alla. Tuossa on yksinäinen, hänellä ei ole toista, hänellä ei ole poikaa eikä veljeäkään, mutta millään hänen vaivannäöllään ei ole loppua, eikä hänen silmänsä saa kylläänsä rikkaudesta. Kenen hyväksi sitten vaivaa näen ja pidätän itseni nautinnoista? Tämäkin on turhuutta ja on paha asia. Kahden on parempi kuin yksin, sillä heillä on vaivannäöstään hyvä palkka. Jos he lankeavat, niin toinen nostaa ylös toverinsa, mutta voi yksinäistä, jos hän lankeaa! Ei ole toista nostamassa häntä ylös. Myös jos kaksi makaa yhdessä, heillä on lämmin, mutta kuinka voi yksinäisellä olla lämmin? Yksinäisen kimppuun voi joku käydä, mutta kaksi pitää sille puolensa. Eikä kolmisäikeinen lanka helposti katkea.”*

— Jälleen ajatellaan kauempana olevaa turhuutta auringon alla. Tässä on ihminen, joka on täysin yksin eikä ole sidoksissa kehenkään, jolla ei ole poikaa eikä veljeä. Kuitenkaan hänen työllään ja vaivannäöllään ei ole loppua. Kyltymättömänä hän etsii yhä lisää rikkautta. Hänen tulisi sen sijaan ajatella: Kenen hyväksi teen työtä ja näen vaivaa ja väsyttän itseäni ja ryöstän itseltäni hyvän, rauhallisen, tyytyväisen ja iloisen onnen? Todelakin, tämä on myös turhuutta, pahaa vaivannäköä, jos joku väsyttää itsensä rikkauten tähden ja on siinä aivan yksin. On toki parempi, että kaksi on läheisesti sidoksissa toisiinsa, kuin että joku on yksin ja ajattelee vain itseään ja tekee työtä vain itsensä hyväksi. Sillä kahdella on makea palkka työstään. Toinen tekee työtä toisen hyväksi ja iloitsee toisen onnesta. — Joka suhteessa on parempi, että kaksi on läheisesti sidoksissa toisiinsa, kuin että joku on yksin. Sillä jos heistä toinen kaatuu, toinen auttaa hänet jälleen pystyyn. Mutta voi sitä, joka on yksin, jos hän kaatuu, hänellä ei ole ketään, joka auttaisi hänet pystyyn. Taasen, jos kaksi makaa vierekkäin, he lämmittävät toisiaan. Mutta miten yksinäinen voi lämmitä, jos on kylmä? Ja jos joku käy

yksinäisen kimppuun suuremmalla voimalla, tämä joutuu helposti tappiolle. Mutta kaksi voi vastustaa hyökkääjää. Ja vielä parempi on, jos kolme on yhdessä, sillä kolmisäikeinen lanka ei helposti katkea. Kristitty, sovela nämä kolme tavallisesta elämästä otettua opetusta omaan elämääsi. Älä ole yksin, vaan ole läheisessä yhteydessä toisiin kristittyihin Jumalan seurakunnassa (Hepr. 10:25). Jos lankeat johonkin syntiin tai ylimielisyyteen tai pelkuruuteen, niin toiset nostavat sinut jälleen ylös. Jos kylmenet kristillisyydessäsi, toiset tekevät sinut jälleen palavaksi. Jos olet vaarassa tulla voitetuksi alituisten vihollistesi toimesta, toiset auttavat sinut voittoon.

3. Parempi on köyhä, mutta viisas nuorukainen, kuin vanha ja tyhmä kuningas, joka ei enää ymmärrä ottaa neuvoista vaarin. Sillä vankilasta tuo lähti tullakseen kuninkaaksi, vaikka oli syntynyt köyhänä edellisen kuninkaan hallitessa. Näin kaikkien, jotka elivät ja vaelsivat auringon alla, olevan nuorukaisen puolella, tuon toisen, joka oli astuva hänen sijaansa. Ei ollut loppua kaikella sillä väellä, niillä kaikilla, joita hän johti. Mutta jälkipolvet eivät hänestä iloitse. Sillä sekin on turhuutta ja tuulenta-voittelua. (Saarn. 1:14).

— Tämä esimerkki suuntaa katseemme maan korkeimpiin ja mahtavimpiin. Tässä on lähinnä otettava huomioon, että köyhä, vaikka viisas nuorukainen on parempi kuin vanha, mutta tyhmä kuningas, joka ei enää ymmärrä sallia itseään ohjata, kehottaa eikä varoittaa. Onhan tapahtunut, että sellainen nuorukainen on lähtenyt vankilasta ja tullut kuninkaalliseen arvoon (ajateltakoon tässä Joosefia Egyptissä), kun taas vanha kuningas, joka kuitenkin kruununprinssinä oli noussut isänsä seuraajana valtaistuimelle, joutui köyhyyteen ja kurjuuteen. Ja on nähty, että maan koko lukemattoman suuri kansa tuli toisen, tuon vanhan kuninkaan sijaan ja liittyi hänen kannattajakseen. Suuret olivat ne kansanjoukot, joita hän hallitsi. Kuitenkin on myös nähty, etteivät he myöhemmin enää iloinneet hänestä, vaan käänsivät hänestä

pois suosionsa. Kansansuosio ei ole kestävä. Niin kaikki tämäkin on turhuutta ja kuin tuulen tavoittelua.

IX. Saarn. 4:17 – 5:19

Nyt kun kaikki maan päällä on turhuutta ja kuin tuulen tavoittelua (ajattele vakavasti kohdassa II sanottua) ja kun tämä tosiaan omaksutaan ja loukataan uskovon sydäntä ja sitä syvästi sorretaan, niin sanomme: Mitä kristityn tulee tehdä voidakseen säilyttää kaikesta huolimatta työssään iloisen mielen. Sen säilyttäminen olisi hänelle Jumalan antama osa (Saarn. 3:22).

Tähän Salomo antaa vastauksensa. Suokoon Jumala meidän käsittää tämä sydämessämme ja toimia sen mukaisesti.

1. *”Varo jalkasi, kun menet Jumalan huoneeseen. Tulo kuulemaan on parempi kuin tyhmien teurasuhrin anto, sillä he ovat tietämättömiä, ja niin he tekevät pahaa.”*

— Tämä on kaikkein ensimmäinen asia. *Kuule Jumalan sanaa!* Kuule ja opi Jumalan sanaa pyhällä halukkuudella. Missä mikään yrtti ei auta (Viis. 16:12), siinä auttaa sana, sillä Jumalan sanassa on Jeesus, Vapahtajasi (Room. 10:6–8) ja hän virvoittaa sinun vaivatuksen ja raskautetun sydämesi (Matt. 11:28). Mene Herran huoneeseen sielusi täynnä odotusta, sinne, missä Jumalan sana saarnataan oikein ja totuudessa. Ja kun sinne menet, niin varo jalkasi. Katso, että lähestyt oikeassa tarkoituksessa Herran huonetta, nimittäin kuullaksesi Jumalan sanaa. Todellakin tämä on parempi, kuin mitä niin monet typerät tekevät. He menevät sinne uhratakseen siten Jumalalle jonkin uhrin, joka Jumalan tulisi lukea heille ansioksi. Katsohan, he sanovat, käyn säännöllisesti kirkossa, miten hurskas olenkaan! Lukeehan Jumala sen minun hyväkseni. Kurjat houkat eivät tiedä, että he siten tekevät vain pahaa, jotakin sellaista, mikä on Jumalalle pelkkä

kauhistus. Kaikki omavanhurskaushan on Kristuksen kalliin ansion halveksuntaa, aivan pahaa ja kauhistus Jumalalle (Luuk. 18:9–14; Jes. 58:2,3).

2. *”Älä ole nopea puhumaan, älköönkä sydämesi kiirehtikö lausumaan sanaa Jumalan edessä, sillä Jumala on taivaassa ja sinä olet maan päällä. Sen tähden olkoot sanasi vähäiset. Sillä paljosta työstä tulee uni, ja missä on paljon sanoja, siinä on tyhmä äänessä.”*

Rukoile! Siihen vaatii sinua Jumala ja hän lupaa sinua kuulla (Ps. 27:8; Matt. 7:7–8; Ps. 145:18–19; 50:15). Mutta älä ole äkkipikainen ja ajattelematon suullasi ja sydämelläsi, kun puhut Jumalalle. Älä hoe tyhjiä suullasi. Älä salli sydämesi anoa Jumalalta mitään, mikä ei ole hänen sanansa eikä tahtonsa mukaista. Älä napise Jumalaa vastaan. Kerää ajatuksesi kokoon etukäteen ja ajattele, mitä Jumalalta pyydät ja ajattele, kuka olet, joka anot ja keneltä pyydät. Sillä Jumala on taivaassa ja hän on pyhä majesteetti. Mutta sinä olet maan päällä, hyvin vähäinen ihminen, vain tomu ja köyhä syntinen. Mutta Jumala on kuitenkin sinun Isäsi, ja sinä olet hänen lapsensa — Jeesuksen Kristuksen kautta. Anna siis sanojesi olla määrältään vähäisiä rukouksessasi (Matt. 6:7–13), mutta rukoile vakavasti, tietoisesti, nöyrästi, lapsenomaisesti, luottavaisesti. Sitten kuule: Kuten yöllä tulee hassuja unia päivän monista töistä, niin on havaittavissa hupsun ääni monista pöyhkeistä ja epäystävällisistä rukouksen sanoista.

3. *”Kun teet lupauksen Jumalalle, täytyä se viivyttlemättä. Sillä hänellä ei ole mielisuosiota tyhmiin. Täytyä, mitä lupaat, On parempi, ettet lupaa, kuin että lupaat, etkä täytyä. Älä anna suusi saattaa ruumistasi syylliseksi, äläkä sano Jumalan enkelin edessä: ’Se oli erehdys’, miksi Jumalan pitäisi vihastua puheestasi ja hävittää kättesi työt? Sillä paljot unet ovat pelkkää turhuutta, samoin paljot puheet. Mutta pelkää Jumalaa.”*

— Ylistä Jumalaa kaikesta hyvästä ja hänelle otollisesta! Toista joka päivä kastelupauksesi sanoutuaksesi irti perkeleestä ja kaikista hänen teoistaan ja kaikista hänen tavoistaan, ja uskoaksesi, todella uskoaksesi Jumalaan, Isääsi, ja Jeesukseen Kristukseen, Herraasi ja Vapahtajaasi, ja Pyhään Henkeen, Lohduttajaasi. Jos kristityn sydämesi pakottaa sinua ylistämään Jumalaa jostakin hyvästä ja Jumalalle otollisesta — tuodakseni esiin yhden esimerkin — antamaan erityisen lahjan Jumalan valtakunnan edistämiseksi, se on oikein ja hyvää. Tiedä vain, että kastelupaukseesi on jo todellisuudessa otettu mukaan kaikki hyvä ja Jumalalle otollinen. Mutta jos teet Jumalalle vain tämän ainoan suuren tai muuten erityisen lupauksen, niin älä viivytteläsen täyttämistä äläkä siirrä sitä tuonnemmaksi. Älä puhu ensin lihasi ja veresi kanssa, voitko ja tahdotko sen pitää. Älä sano: Juuri nyt, siinä tilanteessa, jossa nyt olen, en voi enkä halua täyttää lupaustani, mutta pian, myöhemmin, niin pian kuin mahdollista, haluan tulla tosi hurskaaksi. Jos näin sanot, olet varmasti hukassa. Lihasi ja veresi, joiden takana perkele ja maailma asuvat, eivät päästä sinua koskaan pitämään kastelupaustasi. Olet silloin houkka, nopeasti lupauksella rientävä houkka, jumalaton houkka. Eikä Jumala mielly sellaisiin typeryksiin. Mitä lupaat, se pidä. Mutta rukoile pelolla ja vavistuksella Jumalaa, että hän antaisi sinulle sellaiseen pitämiseen sekä tahtomisen että toteuttamisen Pyhän Henkensä kautta niin, kuin on hänen hyvä tahtonsa (Fil. 2:12.13). Sillä sinulla itselläsi ei ole siihen voimaa (Matt. 26:41). Niin, voit sanoa, ettet anna mitään lupautta, kuin että lupaat, etkä sitten pidä lupaustasi. Sillä kun avaavat silmäsi Jumalaa kohti ja lupaat olla hurskas, ja sitten röyhkeästi työnnät sen pois mielestäsi etkä teekään sitä, niin pidät Jumalan pilkkanasi. Älä erehdy, Jumala ei sali itseään pilkata (Gal. 6:7). Älä anna suutasi siihen, että saatat kevytmielisellä lupauksella lihasi ja veresi tekemään sellaista syntiä. Ja jos Herran enkeli, nimittäin Jumalan palvelija, pastorisi ja sielunhoitajasi ottaa puheeksi, ettet pidä lupaustasi, älä tee itseäsi syyttömäksi, älä sano: Se oli

vain erehdys, en oikein ymmärtänyt, mitä lupasin. Luuletko sen olevan Jumalalle mieleen? Luuletko, ettei Jumala siitä vihastu? Luuletko, ettei Jumala vihastu moisesta puheesta? Miksi haluat Jumalan vihastuvan itseesi ja kaikkeen, mitä teet, ja sysäävän sinut kumoon ja vetävän sinulta pois kaiken siunauksensa? Sillä niin käy, jos sinulla on paljon unelmia, turhuutta ja sanoja, joiden takana ei ole mitään. Mutta pelkää sinä Jumalaa!

4. *”Jos näet köyhää sorrettavan sekä oikeutta ja vanhurskautta poljettavan maakunnassa, älä sitä asiaa ihmettele, sillä ylhäistä vartioi vielä ylhäisempi ja sitäkin ylhäisemmät heitä molempia. Maalle on kaikessa hyödyksi, että viljellyllä maalla on kuningas. Se, joka rakastaa rahaa, ei saa rahaa kylliksi, eikä voittoa se, joka rakastaa suurta vaurautta. Sekin on turhuutta. Omaisuuden karttuessa karttavat sen syöjätkin, ja mitä muuta etua siitä on omistajalleen, kuin että silmillään sen näkee? Työntekijän uni on makea, söipä hän vähän tai paljon, mutta yltäkyläisyys ei salli rikkaan nukkua. On raskas vaiva, jonka näin auringon alla, rikkaus, joka on säilytetty onnettomuudeksi omistajalleen. Se rikkaus katoaa onnettoman tapauksen kautta, ja jos hänelle on syntynyt poika, hänen käsiinsä ei jää mitään. Niin kuin hän tuli äitinsä kohdusta, niin hänen on alastomana jälleen mentävä pois, samoin, kuin hän tuli, hänen on lähdettävä. Hän ei saa vaivannäöstään mitään, minkä veisi täältä kädessään. Raskas vaiva on tämäkin: aivan niin kuin hän tuli, hänen on lähdettävä. Mitä hyötyä hänellä sitten on siitä, että on nähnyt vai-vaa tuulen hyväksi? Myös hän kuluttaa kaikki päivänsä pimeydessä, ja hänellä on paljon surua, kärsimystä ja mielipahaa.” — Älä mukaudu tähän maailmaan, vaan ole toisenlainen mielesi uudistuksen kautta (Room. 12:2).*

Haluamme painaa tämän mieliimme seuraavassa näiden Salomon sanojen mukaan.

Kun maailman ihmiset — ajattelemme nyt kunniallisia, oikein ajattelevia maailman ihmisiä — näkevät, että jossakin

maassa sorretaan köyhiä sekä oikeutta ja vanhurskautta loukataan raa’asti väkivallalla, he ihmettelevät sitä siinä määrin, etteivät saa oikein selvää mistään esivallasta ja jopa luulevat, ettei Jumala joko hallitse oikein tai ettei hän ole huolissaan siitä, mitä maan päällä tapahtuu. Myös Salomon aikana havaittiin, että erityisesti hänen valtaansa alistetuissa provinseissa korkeat virkamiehet harjoittivat sellaista väkivaltaa. Ja silloin Salomo lausuu, ettei pitäisi sen vuoksi mennä harhaan, että eräällä, joka on korkeita korkeampi, on valvova silmä — tällä hän tarkoittaa itseään ja — että on olemassa heitäkin korkeampi, nimittäin taivas, kaiken vallitsevan Jumalan asunnot. Älköön siis yksikään kristitty menkö harhaan maailman tavoin, kun hän näkee maassa sortoa ja karkeata oikeuden loukkaamista, vaan tietäköön, että korkein esivalta ohjaa ja auttaa (Room. 13:1–7) ja että Herra Jumala on sorrettujen ja sortajien yläpuolella ja vallitsee (Ps. 82). Niin, ajateltakoon kuitenkin tätä: maalla on se etu, että taivaallinen kuningas on asutun maan, ihmisten, puolella (Ps. 47:8). Ja hän on ”ahdistettujen sielujen luja linna”.

Rakas kristitty ja Jumalan lapsi, älä mukaudu tähän maailmaan olemalla ahne ja rakastamalla rahaa. Se, joka rakastaa rahaa, ei saa sitä koskaan tarpeeksi, ja se, joka rakastaa rikkautta, ei voita sitä koskaan tarpeeksi. Se on myös turhuutta. Sillä, jolla on paljon tavaraa, on myös monia syöjiä, hänellä näet täytyy olla omaisuutensa hallitsemiseen ja taloutensa hoitoon monia virkamiehiä ja työntekijöitä. Ja monilta tahoilta esitetään hänelle pyyntöjä, sillä hänen tiedetään olevan rikas. Mitä etua hänellä, omistajalla, on tavaroistaan? Vain se etu, mitä hän näkee silmillään. Ja tämä laidun pilataan. Sillä kun hänen työmiehilleen uni on makeaa, on samantekevää, onko heillä vähän tai paljon syötävää, koska hän murehtii jatkuvasti, kuinka voisi säilyttää ja lisätä omaisuuttaan. Rikas parka! Tämä on paha vitsaus, jonka näkee auringon alla, nimittäin se, että rikkautta suojelee se, jolla sitä on vahingokseen. Ja miten usein havaitaankaan, että rikkaus menetetään jossakin onnettomuudessa. Jos rikkaalla on poika,

niin hänellä ei ole yhtään mitään. Mutta jos rikas pitää kaiken, häneen on totta kuitenkin tämä: Niin kuin hän tuli alastomana äitinsä kohdusta, hän ei ota mitään mukaansa. Tämä on kuitenkin paha vitsaus, että hänen on lähdettävä niin kuin tulikin. Mitä hyötyä hänellä on tuulesta, joka ei laannu? Ja miten on laita hänen muun elämänsä? Pimeässä hän syö koko pitkän elämänsä jokapäiväistä leipäänsä. Hänen epäjumalansa, mammona, on niin ankara ja niin pelottava herra, ettei sen rukoilijoilla ja palvojilla voi olla valoisaa, iloista mieltä, ja niin tuo kurja rikas syö ja juo pimeässä harmissaan ja valittaen huolissaan ja vihaisena.

5. Ja nyt, rakas kristitty, kuule, mitä Salomo sanoo tämän jälkeen: *”Katso, minkä minä olen tullut näkemään: on hyvää ja kaunista ja juoda ja nauttia hyvää kaiken vaivannäkönsä ohessa, jolla ihminen vaivaa itseään auringon alla elämänsä lyhyinä päivinä, jotka Jumala on hänelle antanut. Sillä se on hänen osansa, Sekin on Jumalan lahja, jos Jumala kenelle ihmiselle antaa rikkautta ja tavaraa ja sallii hänen syödä siitä ja saada osansa ja iloita vaivannäkönsä ohessa. Sillä hän ei tule niin paljon muistelleeksi elämänsä päiviä, kun Jumala vastaa hänen sydämensä iloon.”*

Tämä sinun pitäisi nyt käsittää ja ottaa sydämellesi? Kuule ja opi Jumalan sanaa pyhällä halulla. Rukoile nöyrällä vakavuudella. Ylistä Herraa kaikesta hyvästä ja tee niin Jumalan voimassa. Älä mukaudu tähän maailmaan. Ole selvillä kaikesta esivallasta ja Jumalan hallinnasta, omaisuuden tavoittelemisesta ja rahanhimosta ja sitten — sitten katso, mitä sinun tulee pitää hyvänä itsellesi. Ja mitä se on? Se on sitä, mistä olet jo monta kertaa kuullut. (Saarn. 2:24; 3:12–13,22). Sitä, että syöt ja juot iloisin mielin ja nautit hyvää työsi ohessa, jolla rasitat itseäsi auringon alla kaikkina elämäsi päivinä, jotka Jumala on antanut sinulle. Sillä tämä on Jumalan sinulle suoma osa tässä kurjassa elämässä, se, minkä Jumala haluaa sinulle lahjoittaa ja antaa. Ja myös jos Jumala antaa sinulle rikkautta ja paljon tavaraa, mutta antaa sen lisäksi, että saat siitä ruoan ja juoman sekä iloisen

mielen vaivannäössäsi ja työtä tehdessäsi — se on jalo Jumalan lahja. Sillä silloin et ajattele kirjoittamaan tämän elämän turhuutta, koska Jumala kuulee rukouksesi ja tekee sydämesi iloiseksi. — Tämä on Jumalan Salomon kautta antama vastaus kysymykseen, miten voit omistaa iloisen mielen tämän elämän turhuudesta riippumatta.

X. Saarn. 6:1 – 7:1

”Tämäkin on paha, jonka olen nähnyt auringon alla ja joka raskaasti painaa ihmistä: että Jumala antaa miehelle rikkautta, tavaraa ja kunniaa, niin ettei hänen sielultaan puutu mitään kaikesta siitä, mitä hän toivoo, mutta Jumala ei salli hänen nauttia siitä, vaan siitä nauttii vieras. Se on turhuutta ja raskas kärsimys. Vaikka syntyisi miehelle sata lasta ja hän eläisi monia vuosia ja hänen vuosiensa päivät olisivat paljot, mutta hän ei saisi tyydyttää omaa haluaan omaisuudellaan eikä saisi edes hautautakaan, niin sanon, että keskenmennyt on häntä onnellisempi. Sillä hän tuli turhaan ja meni pimeyteen, ja pimeyteen peittyi hänen nimensä. Hän ei nähnyt aurinkoa eikä sitä tuntenut. Keskenmenneen lepo on parempi kuin hänen. Vaikka hän eläisi kaksi kertaa tuhat vuotta, mutta ei saisi nähdä onnea — eikö kuitenkin kaikki mene samaan paikkaan?”

Näillä sanoilla Salomo osoittaa, kuinka viheliäisen joutavaa on se, mitä maan päällä eniten arvostetaan, jos — ei ole mukana se, mitä hän esitti edellisessä luvussa, jos nimittäin arvostamisessa ei ole mukana se Jumalan ilmoittama merkitys, joka sallii nauttia kaikkea iloisin mielin.

Haluamme nyt tarkastella ja pohtia Salomon sanoja.

Maan päällä nähdään usein tavattomasti kurjuutta ja onnettomuutta, joka rasittaa raskaasti ihmisiä. Mitä se on? Se on sitä,

kun Jumala antaa jollekulle ihmiselle rikkautta ja suuren omaisuuden niin, ettei häneltä puutu mitään kaikesta siitä, mitä hänen sielunsa himoitsee, mutta Jumala ei anna hänelle myös valtaa nauttia kaikesta tästä. Miten tämä on ymmärrettävissä? Vaikuttaa siltä, ikään kuin Jumala, jos hän niin tekee, kuten eräs katonlinen piispa kerran teki. Hän panetti erään uskollisen luterilaisen vankilaan, pani hänet kiinni kahleilla muuriin ja asetti hänen eteensä kaikenlaista hyvää ruokaa ja juomaa, mutta niin, ettei miesparka voinut sitä saada, vaan hänen täytyi kärsiä nälkää ja janoa. Ei, niin tätä kohtaa ei tule käsittää. Jumala haluaa mielellään ihmisen nauttivan sitä mitä hän hänelle suo. Mutta jos ihmisen työntää luotaan jaloimman lahjan, nimittäin sanotun Jumalassa lepäävän pyhän mielen nauttia kaikkea iloisin mielin, niin Jumala ei salli ylipäätään hänen nauttia sitä, vaan hylkää hänet maalliseen ja jumalattomaan mieleensä, jossa hän haluaa yhä lisää ja lisää ja jossa hänellä on kiduttava ahdistus ja huoli siitä, että menettää jotakin. Hän ei voi joko ahneudesta koskea siihen, mitä hänellä on, tai että hän syömällä, juopottelemalla, huoraamalla tai elämällä irstaasti hankkii itselleen kaikenlaista sairautta tai menettää kaiken lähimmäistensä kunnioituksen. Tällöin ihminen ei voi nauttia siitä, minkä Jumala on hänelle antanut. Sitten tulee joku toinen, esimerkiksi hänen perillisensä, tai joku muu, joka saa hänen omaisuutensa, ja tuhlaa sen. Tämä on turha ja paha vitsaus, kurjuus ja onnettomuus, eikö niin? Ja jos sillä ihmisellä, josta juuri oli puhe, olisi satakin lasta ja eläisi monta, monta vuotta, mutta ei nautti siitä, mitä Jumala oli hänelle antanut, ja eikä häntä haudata kunnialla, eikö silloin ole sanottava, että liian varhain ja kuolleenä syntynyt lapsi on tätä parempi? Sillä kuolleenä syntynyt ei tule maailmaan mitään tehtävää varten ja kuolee hämärässä ja hänen nimensä peittyy hämäryyteen. Hän ei nähnyt valoa eikä sitä tuntenut, tällä on lepo, jota rikkaalla ei ole. Jos tuo eläisi kaksi kertaa niin kauan kuin Metusalah, eikä olisi nauttinut Jumalan hänelle antamaa omai-

suutta, mitä sitten? Eikö kaikki mene yhteen ja samaan paikkaan, nimittäin hautaan? Voiko hän sitä siellä nauttia?

”Sillä kaikki ihmisen vaivannäkö tapahtuu hänen oman suunsa hyväksi, eikä kuitenkaan hänen halunsa täyty. Sillä mitä etua on viisaalla tyhmään nähden ja mitä köyhällä siitä, että hän osaa vaeltaa elävien edessä? Parempi on silmän näkö kuin halun haihattelu. Tämäkin on turhuutta ja tuulen tavoittelua. Mitä on olemassa, sille on pantu nimi jo muinoin, ja on ollut edeltä tunnettua, mikä ihminen on. Ei hän voi riidellä väkevämpänsä kanssa, Sillä niin on: puheen paljous lisää turhuutta. Mitä etua ihmiselle on siitä? Sillä kuka tietää, mikä on ihmiselle hyvä elä-mässä lyhyinä, turhina päivinä, jotka hän viettää kuin varjo Ja kuka ilmaisee ihmiselle, mitä on tuleva hänen jälkeensä auringon alla?”

Haluamme ensiksi ymmärtää tämän jae jakeelta ja sitten kysyä, mitä Salomo haluaa tällä opettaa.

Saarn. 6:7. Kaiken työn, jota ihminen tekee, hän tekee oman suunsa hyväksi. On samantekevää, tekeekö hän työtä vähän tai paljon, käsin tai päällä. Hän tekee sitä aina elääkseen. Kuitenkaan ihminen ei tule koskaan kylläiseksi. Kun ateriasta on kulu-nut muutama tunti, hänellä on taas nälkä.

Saarn. 6:8. Ja tässä kohden ihmisillä ei ole eroa. Missä näet tässä kohden viisas eroaa tyhmästä? Ei missään. Mitä näet köyhällä on, joka tietää, kuinka hänen tulee toimia ja vaeltaa lähim-mäistensä joukossa? Hänen jokapäiväinen ravintonsa.

Saarn. 6:9. Siksi on parempi, että ihminen nauttii siitä, mitä hänellä on silmiensä edessä, kuin että hän antaa sielunsa toivei-neen ja haluineen vaeltaa hänelle täysin tuntemattomaan tulevai-suuteen. Tämäkin on turhuutta ja tuulen tavoittelua.

Saarn. 6:10. Kaikki, mitä maailmassa on, on ollut jo kauan sitten. Se on tunnettua ja sillä on nimi. Auringon alla ei tapahdu mitään uutta. Tiedetäänkin, ettei ihmisten suhteen asia ole toisin.

Ihmisten kanssa menee myös kaikkien tuntemalla tavalla. Eikä ihminen voi riidellä itseään voimakkaamman kanssa, nimittäin aina toistuvan asioiden kierron kanssa. (Saarn. 1:2–11).

Saarn. 6:11. Sen lisäksi on näet monia seikkoja, tapahtumia, sattumia, jotka lisäävät kaiken maallisen turhuutta ja tekevät sen käsin kosketeltavaksi. Onko ihmisellä tässä jotakin etua? Ei ole, hän on myös tämän kierron alainen.

Saarn. 7:1. Sillä kuka tietää, mikä on ihmiselle hyvä hänen turhuuden alaisen elämänsä päivinä. Ne ovat varjon kaltaisia. Kuka voi sanoa ihmiselle, mitä hänen jälkeensä on tuleva aurin-gon alla?

Mitä Salomo nyt siis opettaa tällä? Mitä meidän tulee oppia siitä? — Se on selvää. Koska kaikki ihmiset tekevät lakkaamatta erotuksetta työtänsä hankkiakseen leipänsä (Saarn. 6:7–8), koska on parempi, että ihminen nauttii siitä, mitä kulloinkin on, kuin että hän antaa sielunsa harhailla toiveineen ja haluineen hänelle täysin tuntemattomassa ja arvaamattomassa tulevaisuudessa, joka on alistettu, kuten hän tietää, turhuuden alle. (Saarn. 6:9–7:1). Meidän kristittyjen ja Jumalan lasten tulee siis kaikkina elämämme päivinä nauttia iloisin mielin kaikessa työssämme siitä, mitä Jumala meille antaa ja jättää tulevaisuus Jumalan huomaan. Tätähän olemme jo tähän mennessä usein opineet (Saarn. 2:24; 3:12–13,22; 5:18) ja sitä tulemme vielä oppimaan (Saarn. 8:15; 9:7).

XI. Saarn. 7:2 – 23

Meidän kristittyjen ja Jumalan lasten tulee nauttia kaiken työmme ohessa kaikkina elämämme päivinä iloisin mielin siitä, mitä Jumala meille antaa ja uskoa tulevaisuutemme Jumalan huomaan lapsenomaisessa luottamuksessa Jumalaan. Tämän olemme oppineet. Luther sanoo saman seuraavin sanoin: ”Miksi marisemme ja vaivaamme itseämme, vaikka tulevaisuus ei ole hetkeäkään meidän vallassamme? Siksi meidän tulee olla tyytyväisiä käsillä olevaan, mitä Jumala antaa käsiimme ja uskoa kaikki Jumalan haltuun, joka yksin tietää ja hallitsee kaiken sekä nykyisen että tulevan.” Nyt Salomo osoittaa, kuinka meidän tulee säilyttää tämä Jumalan meille suoma hänen lahjojensa iloinen nautinto oikealla elämän viisaudella.

”Hyvä maine on parempi kuin hyvä voide.” (Sananl. 15:30; 22:1) — Jos joku voitelee itsensä kallisarvoisella voiteella, hän on miellyttävä. Häneltä ei puutu vastaavaa puhtautta eikä hyviä vaatteita. Mutta mitä tämä on verrattuna siihen, että jollakulla on hyvä maine lähimmäistensä piirissä ja että hän nauttii kunnioitusta lahjomattoman rehellisyytensä ja kunnollisuutensa tähden? Hän on kaikkialle tervetullut ja hän nauttii luottamusta joka taholla. Tämä auttaa varmasti siihen, että hän voi ilolla nauttia Jumalan lahjoja.

”Kuolinpäivä on parempi kuin syntymäpäivä.” — Totta, sitä se on Jumalan lapselle. Sillä syntymäpäivänään hän astui tähän kurjaan maailmaan. Mutta kuolinpäivänään hän astuu ikuiseen ja autuaaseen elämään. Jos sinä, Jumalan lapsi, haluat iloisin mielin nauttia kaikessa työssäsi siitä, mitä Jumala sinulle antaa, ehkä ajatus kuolemasta tuntuu synkältä. Mutta laula silti:

*Maaailman turhan kunniasta,
Ei huoli lapsi Jumalan,
Hän syntynyt on Jumalasta,
Hän perijä on taivahan,
Ken etsis maasta kunniaa,
Kun omaksensa taivaan saa.*

VK 1938: 220:3. Benjamin Schmolck.

Niin kuolinpäiväsi on syntymäpäivääsi parempi.

”Parempi kuin pitotaloon on mennä surutaloon, sillä siinä on kaikkien ihmisten loppu, ja elossa oleva painaa sen mieleensä.”

Kristitty, älä luota vanhaan ihmiseesi: Se haluaa kääntää kaiken vallattomuudeksi. Kun se kuulee, että sinun tulee iloisin mielin syödä ja juoda ja uskoa koko tulevaisuutesi Jumalan huomaan, niin se villiintyy ja haluaa tehdä sinusta saddukeuksen, joka syö ja juo lihallisin mielin eikä piittaa kuolemasta eikä tuomiosta, ei taivaasta eikä helvetistä. Siksi sinun on parempi mennä surutaloon suremaan kuollutta kuin taloon, jossa syödään, juodaan ja juhlitaan juhlavalojen loisteessa. Sillä surutalossa kohtaat kaikkia ihmisiä kohtaavan varman lopun silmiesi edessä, ja sinä, joka vielä olet elossa, ota sen terveellisesti sydämellesi.

”Suru on parempi kuin nauru, sillä sydämelle on hyväksi, että kasvot ovat murheelliset. Viisaitten sydän on surutalossa, tyhmien sydän ilonpidossa.” — Tämä on tosiaan helppo ymmärtää äsken annetuista opetuksista.

”Parempi on kuulla viisaan nuhdetta, kuin olla kuulemassa tyhmien laulua. Sillä niin kuin orjantappuroiden rätinä padan alla on tyhmän nauru. Sekin on turhuutta.” — Tämäkin täsmää edellä sanotun kanssa. Äläkä, kristitty, unohda, mistä on kysymys. Siitä on kysymys, miten meidän tulee säilyttää Jumalan

lahjojen iloinen nauttiminen todellisella elämän viisaudella. Nyt on tosiaan parempi, että kuulemme todella viisaan toruvaa moitetta (Sananl. 13:1,18; 15:31–32) kuin jos kallistaisimme korvamme tyhmien riemulaululle. Sillä tyhmien nauru on kuin olkien ja orjantappuroiden rätinä tuleessa padan alla: syttyy hilpeästi, sammuu nopeasti, ei kestä kauan eikä saa aikaan mitään. Niinpä se on turhaa eikä se auta siihen onneen, josta me puhumme.

”Sillä väärä voitto tekee viisaan hulluksi, ja lahja turmelee sydämen.” Tyhmien maailma käyttää hyväkseen sekä lahjontaa että kaikenlaisia houkuttimia vetääkseen puoleensa viisaan Jumalan lapsen ja tehdäkseen hänet tyhmäksikin ja turmellakseen hänen sydämensä. Missä se tässä onnistuu, siellä loppuu myös Jumalan lapsen onni.

”Asian loppu on parempi kuin sen alku.” ”Loppu hyvin, kaikki hyvin”, sanotaan. Tyhmien maailmassa nauretaan aluksi, mutta Jumalan lapsilla on autuas loppu, jossa suusi on naurua täynnä ja kieleksi riemua täynnä (Ps. 126) Sellaista sinulla on, jos kaikesta itkemisestäsi huolimatta kylvät uskollisesti tuota jaloa siementä (Ps. 126:6), tuota onnellisuutta, josta Salomo puhuu.

”Ja pitkämielinen on parempi kuin ylevämielinen. Älköön mielesi olko nopea vihaan, sillä viha pesiytyy tyhmien poveen. Älä sano: ’Mikä siinä on, että entiset ajat olivat paremmat kuin nykyiset?’ Sillä sitä et viisaudesta kysy.”

Ymmärrämme tämän opetuksen merkityksen, jos katsomme sen loppua. Sinun ei pidä sanoa: *Mikä siinä on, että entiset ajat olivat parempia kuin nämä?* Tämä kysymys ei lähde Jumalalle otollisesta viisaudesta. Sen mukaista on sanoa Jobin kanssa: Jos olemme saaneet hyvää Jumalalta, eikä meidän tulisi ottaa vastaan myös pahaa (Job 2:10).

Mutta kysymyksessä: miksi entiset päivät olivat parempia kuin nykyiset, on tyytymättömyyttä Jumalan johdatukseen,

napinaa Jumalaa vastaan kuin Israelin lapsilla erämaassa (2 Moos. 16:2–3; 4 Moos. 14:1–3), väärä ylpeä henki, joka nousee Jumalaa vastaan ja joka haluaa kulkea omia teitä (4 Moos. 14:4), henki, joka on vihainen. Kenelle? Jumalalle! Kauheaa! Tosiaan se on parempi, jolla on kärsivällinen, Jumalan johtoon alistuva luottava henki kuin se, jolla on tuollainen ylpeä henki.

Kristitty, älä ole nopea vihaan, älä salli temmata itseäsi uhmakkaasta ja masentuneesta sydäimestäsi sellaiseen vihaan! Sillä sellainen viha lepää käärmeen myrkyn tavoin tyhmien jumalattomien ihmisten sydämissä. Mutta ethän halua olla sellainen tyhmyri. Jos vain sinulla on pahoina päivinä viisaus, joka lepää Jumalan kärsivällisyydessä, voit nauttia siitä onnellisuudesta, josta Salomo puhuu ja joka on niin kallis kristityn omaisuus.

Salomo puhuu nyt tästä viisaudesta ja sen korvaamattomasta arvosta. *”Katso Jumalan tekoja, sillä kuka voi suoristaa sen, minkä hän on vääräksi tehnyt? Hyvinä päivinä ole hyvillä mielin, ja pahana päivinä ymmärrä, että toisen niin kuin toisenkin on Jumala tehnyt, koska ihminen ei saa mitään siitä, mikä hänen jälkeensä tulee.”*

— Jos sinulle tulee perintöomaisuus, se on jotakin hyvää, eikö niin? Varmaankin siitä iloitset. Mutta tämä viisaus on niin ikään hyvä — mitä sanoisin? Se on paljon suurempi arvoinen sinulle ja jokaiselle, joka näkee auringon. Kuten raha suojaa monenlaisessa hädässä, niin myös tämä viisaus on suojia. Se on erinomainen ja ihana jokaiselle, joka näkee auringon. Se säilyttää, jos se sinulla on, sinulle elämän, mitä raha ei mitenkään voi tehdä. Mieti oikein Herran tekoa, mitä Herra tekee. Herra hallitsee kaiken väkevällä kädellään eikä salli kättään sidottavan. Sillä jos hän tekee jotakin väärää, jos hän määrää jollekulle jotakin, joka näyttää olevan hänelle kovin pahaa, kuka voi sen suoristaa, kuka voi sen niin tasoittaa, että se näyttää olevan hänelle hyväksi? Voiko sen tehdä rahalla? Ja nyt, käytä sitä viisautta, mistä me puhumme. Hyvinä päivinä, iloitse Jumalassasi. Ja

pahoina päivinä mieti tätä: Jumala asettaa hyvät ja pahat päivät vieretysten, ettet saisi vähimmässäkään määrin tietää, mikä sinua kohtaa tulevaisuudessa, vaan uskoisit itsesi Jumalan käsiin hiljaa ja alistuvasti. Ja nyt, kristitty, avaa molemmat korvasi ja myös sydämesi selko selälleen, kuule ja pane merkillä! Koska Jumala, joka lähettää sinulle sekä hyvät että pahat päivät, on yksi ja sama Jumala sekä rakas Isäsi ja koska sinä, jolle Jumala lähettää sekä hyvät että pahat päivät, olet yksi ja sama ihminen ja Jumalan rakas lapsi, asia ei voi olla toisin, kuin että myös molemmat, hyvät ja pahat päivät ovat perimmältään samoja, nimittäin vain isällistä Jumalan armoa, rakkautta ja uskollisuutta ja ovat sinulle parhaaksi (Room. 8:28). Etkö tunne tätä? Jos Jumala lähettää sinulle hyviä päiviä, niin hän hyväilee ja hellii sinua, kuten Isä rakasta lastaan ja antaa sinulle kaikenlaista iloa täyttääkseen sinut rakkaudella itseään kohtaan (Ps. 50:23; Luuk. 17:14–19). Eikö tämä ole sinun parhaaksesi? Oi, tunnehan tämä! Pidä tämä viisaus! Pidä tämä paras tieto, että tämä viisaus säilyttää sinulle elämän, joka säilyttää Jumalassa iloiseen elämään, että voit olla sekä hyvinä että pahoina päivinä iloinen Jumalassasi ja voit ilolla nauttia sitä, mitä taivaallinen Isäsi lahjoittaa ja antaa sinulle.

”Kaikkeaa olen tullut näkemään turhina päivinäni: on vanhurskaita, jotka hukkuvat vanhurskaudessaan, ja on jumalattomia, jotka elävät kauan pahuudessaan. Älä ole kovin vanhurskas äläkä esiinny hyvin viisaana: miksi tuhoaisit itsesi? Älä ole kovin jumalaton, äläkä ole tyhmä: miksi kuolisit ennen aikaasi? Hyvä on, että pidät kiinni toisesta etkä hellitä kättäsi toisesta-kaan, sillä Jumalaa pelkäävä selviää näistä kaikista.”

– Mitä? Suositteleeko Salomo tässä niin sanottua kultaista keskitietä vanhurskauden ja jumalattomuuden välillä, ettei ihminen saata itseään onnettomuuteen liialla vanhurskaudella ja liialla jumalattomuudella? On aivan selvää, ettei Salomo voi sitä tarkoittaa, sillä lopuksi hän sanoo: ”Joka pelkää Jumalaa, välttää tuon kaiken.” Mutta kuka haluaa olla niin ovela, ettei hän

hellittämättömällä vanhurskaudella eikä häikäilemättömällä jumalattomuudella polta näppejään, joka todellakaan ei rakasta Jumalaa! Katso kuitenkin vielä, millä sanoilla Salomo päättää kirjansa: ”Loppusana kaikesta, mitä on kuultu, on tämä: ”Pelkää Jumalaa ja pidä hänen käskynsä, sillä niin tulee jokaisen ihmisen tehdä. Sillä Jumala tuo kaikki teot tuomiolle, joka kohtaa kaikkea salassa olevaa, olkoon hyvää tai pahaa.” (Saarn. 12:13–14).

Haluamme nyt katsoa, mitä Salomo tarkoittaa.

Kaiken tämän hän on nähnyt turhuuden alaisen elämänsä päivinä — minkä kaiken? Sen, jonka hän edellä sanoi, nimittäin sen, että oikeassa elämän viisaudessa saa ilolla nauttia Jumalan lahjoja, ja sen, että vanhurskas kuolee vanhurskaudessaan siitä huolimatta ja että jumalaton pahantekijä elää pitkään pahuudessaan huolimatta. Nämä molemmat asiat näkyvät tässä turhassa maailmassa. Sellaista vastaan Daavid turvautuu rukouksessa Jumalaansa (Ps. 17:8–14), ja Aasaf etsii siihen lohdutusta ja löytää sen (Ps. 73). Jos haluat, lue 2 Makk. 6. ja 7. luku. Mikään ei osoita tätä asiaa selvemmin kuin se, mitä siinä kerrotaan. Ja nyt yhtyen juuri edellä sanottuun Salomo varoittaa sinua vanhurskasta, sinua viisasta, sinua kristittyä neljästä seikasta: Ensiksi, älä ole liian vanhurskas. Toiseksi: älä ole liian viisas. Kolmanneksi: älä ole liian paha. Neljänneksi: älä ole tyhmä. Mitä Salomo tarkoittaa ensimmäisellä varoituksella, sen saamme tietää toisesta varoituksesta. Hän haluaa sanoa: Ole järkähtämättömän vanhurskas, mutta älä pidä itseäsi liian vanhurskaana. Kristittyinä sinä vihaat pahaa ja riiput hyvässä kiinni. Kuitenkin sinä teet paljon syntiä joka päivä. Sillä kukaan ei ole maailmassa niin vanhurskas, että hän tekisi ainoastaan hyvää eikä tekisi syntiä (Saarn. 7:20). Toinen varoitus on selvä: Älä tee itseäsi liian viisaaksi, älä pidä itseäsi liian viisaana. Sinullahan on Jumala saanassa taivaallinen viisaus, ja Jumalan Henki kirjoittaa sen sydämeesi. Mutta mitä olet itsessäsi ja luonnostasi? Kaikkein tyhmin, hengellisissä asioissa eläimellisen tyhmä. Tyhmempi kuin mitä ihmisen tulisi olla, oikeata ihmisymmärrystä sinussa ei ole, et

ole oppinut viisautta eikä sinulla olen pyhän Jumalan tuntemusta (Sananl. 30:2–4; 1 Kor. 2:14). Apostoli Paavalikin kehottaa meitä kristityitä ajattelemaan kohtuullisesti itsestämme, aivan näiden molempien varoitusten mukaisesti (Room. 12:3). Salomo liittää tähän kysymyksen: Miksi turmelisit itsesi? Jos unohtaisit, millainen kurja ja syntinen ja tyhmä ihminen olet, on lähellä, että unohdat Jumalan **armon**, joka yksi saa sinussa aikaan kaiken hyvän, ja silloin tosiaan saatat itsesi turmioon. Kolmannella varoituksella Salomo haluaa sanoa: Vaikka olet kurja syntinen, älä kuitenkaan salli sinussa asuvan pahan houkutellessa itseäsi, niin että unohtaisit sen eron, joka on kurjassa mutta Jumalaa pelkävässä syntisessä ja ilmeisessä jumalattomassa, vaan valita sinussa asuvaa pahaa ja taistele sitä vastaan (Room. 7:14–25). Ja neljäs varoitus panee kaiken yhteen: ”Älä ole tyhmä!” Miksi sinun tulisi kuolla ennenaikaisesti? Miksi sinun pitäisi saada Jumalan tuomiosta sinut yllättävä paha nopea kuolema? Vielä Salomo antaa varoituksilleen lisäpontta ja sanoo: On hyvä, että tämän käsität, etkä ole liian paha etkä ylipäättään hölmöile, etkä päästä tätä käsistäsi, nimittäin, ettet pidä itseäsi liian vanhurskaana etkä viisaana. Se nimittäin, joka pelkää Jumalaa, välttää sen kaiken, mistä edellä varoitettiin. Jumalan pelko on oppimisen alku, todellisen viisauden alku.

”Viisaus auttaa viisasta voimakkaammin kuin kymmenen vallanpitäjää, jotka ovat kaupungissa. Sillä ei ole maan päällä ihmistä niin vanhurskasta, että hän tekisi vain hyvää eikä tekisi syntiä. Älä myöskään pane mieleesi kaikkia puheita. Mitä puhutaan, ettet kuulisi palvelijasi sinua kiroilevan. Sillä oma sydämesikin tietää, että olet monta kertaa kiroillut muita.”

— Koska sinä, vaikkakin uudestisyntynyt Jumalan lapsi, olet kuitenkin vielä syntinen ja kannat sisälläsi vanhaa ihmistäsi, joka usein langettaa sinut, ja myös pian haluaa tehdä sinut milloin ylpeäksi omasta vanhurskaudestasi milloin kevytmieliseen synnin tekemiseen ja siis sielun turmelemaan tyhmyyteen, niin tunne ja pidä tämä sana: Taivaallinen viisaus, jonka Jumala

antaa sanansa ja Pyhän Hengen kautta, voi antaa sille, jossa se asuu, enemmän voimaa vanhan ihmisen taholta uhkaavaa vaaraa vastaan kuin kymmenen vallanpitäjää, jotka ovat vihollisten uhkaamassa kaupungissa. Mene siis yhä uudestaan ja uudestaan Jumalan sanan asehuoneeseen ja nouda sieltä taivaallisen viisauden aseita — omaa viisauttasi vastaan. Ja jos vaellat tässä viisaudessa, älä ota kaikkea sydämellesi, mitä puhutaan, kun sinua nimitellään kirotuksi tekopyhäksi ja teeskentelijäksi. Älä kuuntele sitä ollenkaan, sinä voisit muuten kuulla oman palvelijasi kiroilevan itseäsi. Mitä näet oma sydämesi sanoo? Etkö tiedä, että sinäkin olet usein kiroillut muita. Miten usein olet pitänyt muita tekopyhinä ja kiroillut heitä sellaisiksi, joita he eivät todellakaan olleet. Tässäkin usein ulkonäkö pettää. Anna siis pahojen puheiden, joita koet toisten taholta, vain vaikuttaa sitä, että sinä vaellat sitä vilpittömämmin taivaallisessa viisaudessa.

XII. Saarn. 7:24 – 8:15

Salomo on näyttänyt, mitä on oikea elämän viisaus, jossa kristitty voi nauttia iloisin mielin Jumalan lahjoista (Saarn. 7:2–23). Nyt hän puhuu kolmesta kiusauksesta, jotka ovat uhkana myös viisaalle ja tahtovat viedä hänet onnettomuuteen.

1. ”Kaukana on kaiken olemus ja syvällä, syvällä; kuka sen löytää? Minä ryhdyin sydämessäni oppimaan, miettimään ja etsimään viisautta ja tutkistelun tuloksia tullakseni tuntemaan jumalattomuuden typeryiseksi ja tyhmyyden mielettömyydeksi. Minä löysin sen, mikä on kuolemaa katkerampi: naisen, joka on verkko, jonka sydän on ansa ja jonka kädet ovat kahleet. Se, joka on otollinen Jumalan edessä, pelastuu hänestä, mutta synnintekijä häneen takertuu. Katso, tämän olen löytänyt, sanoi saarnaaja, pyrkiessäni kohta kohdalta löytämään järkevän tuloksen. Sitä, mitä sieluni on yhä etsinyt, mutta mitä en ole löytänyt, on

tämä: olen löytänyt tuhannesta yhden miehen, mutta heistä kaikista en ole löytänyt yhtään naista.”

Salomo puhuu itsestään. Parhaita opettajia ovat ne, jotka itse ovat oppineet sen, mitä he tosilta opettavat (Starke). Salomo on kokeillut tätä kaikkea vakavasti ja viisaasti. Hän yritti olla viisas ja vaeltaa viisaasti. Hän sanoi: Haluan olla viisas. — Mutta viisaus loittoni hänestä. Viisauden kävi hänelle kuin kansanjuhliissa käy palkinnolle, joka riippuu ylhäällä liukkaalla ja saippualla voidellulla puunuolen päällä. Nuoret yrittävät kiivetä ylös saadakseen palkinnon, mutta luiskahtavat aina alas. Tai kuin sukeltaja, joka sukeltaa mereen vajonneita aarteita, mutta ne ovat hänelle liian syvällä. Salomo sanoo: *”Kaukana on kaiken olemus ja syvällä, syvällä; kuka sen löytää?”* (Room. 11:33) Se annetaan ihmisille vasta kirkkaassa täydellisyydessä, kun he tulevat taivaaseen (1 Kor. 13:12). Siksi se on nyt uudestisyntyneelle ja niin taivaallisella viisaudella armoitetulle kristitylle kuitenkin vielä etäällä ja hyvin syvällä, näkymättömän syvällä.

Nyt Salomo sanoo: Käännyin sydämestäni katsomaan ja tutkimaan sekä etsimään viisautta ja ymmärrystä oikein nähdäkseni, että jumalattomuus on typeryyttä ja että sellainen typeryyys on juuri mielettömyyttä. Ja mihin tulokseen Salomo tuli? Mitä hän sai tietää? Lähinnä sen, että on jotakin kuolemaa katkerampaa. Ja mikä sitä on? Se on sellainen nainen, jonka sydämessä on ansoja ja verkkoja viisaan vangitsemiseen ja että hänen käntensä ovat kahleet, joilla hän hänet kahlitsee (Sananl. 5:4). Salomo huudahtaa tuskaisesti: Joka on Herralle otollinen, se välttää hänet, mutta sen, joka erehtyy Herran teistä, hän kahlitsee (Sananl. 22:14). Tosiaankin, Salomo puhuu omasta katkerasta kokemuksestaan (1 Kun. 11:1–8). Emmekö voi tässä nähdä merkin, siitä, että Salomo tuli kääntymykseen ennen loppuaan ja tuotiin takaisin Jumalansa luo? — Kyllä. Tämä on ensimmäinen kiusaus, joka uhkaa viisasta ja haluaa langettaa hänet onnettomuuteen: aistihimo, lihanhimo, johon kristitty, Jumalan sanalla ja Hengellä armoitettu Jumalan lapsi kietoutuu helposti ja joutuu

vangituksi haureellisen naisen verkkoihin, ellei hän aina vaella pyhästi sitä varoen, valvo ja rukoile (Ef. 5:15; Matt. 26:41).

Salomo, saarnaaja, sanoo tähän jotakin, mikä tuntuu oudolta. Hän sanoo: Katso, tämän olen löytänyt verratessani asioita toisiinsa, saadakseni tämän asian ymmärrettäväksi ja sieluni tutki tätä innolla lisää, muttei sitä löytänyt. Nyt, mitä siis Salomo löysi, kun hän esitti vertauksen, mutta mikä ei hänelle onnistunut, että viisaskin niin helposti joutuu lihanhimon valtaan? Hän sanoo: Tuhannen joukosta olen löytänyt yhden miehen, joka nimittäin vastustaa sellaista kiusausta ja voittaa sen, mutta yhtään naista en ole kaikkien heidän joukostaan löytänyt. Salomo opettaa tällä, että nainen vietellään helpommin kuin mies. Niin, tämä näyttää meistä kummalliselta. Mutta tämä täsmää muutenkin Jumalan sanan kanssa (1 Moos. 3:1–6,16; 2 Kor. 11:3; 1 Tim. 2:12–14; Siir. 25:21–32). Kuitenkaan Salomo ei tällä opeta missään tapauksessa, että tästä syystä olisi naista pidettävä vähempiarvoisena. Kukaan ei ole koskaan antanut hyveelliselle naiselle korkeampaa ylistystä kuin Salomo (Sananl. 31:10–31).

Nyt Salomo sanoo: ”Katso, tämän ainoastaan olen löytänyt, että Jumala on tehnyt ihmiset suoriksi, mutta itse he keksivät monia juonia. Salomo on löytänyt etsiessään ihmisten kuvatulle pahuudelle vain tämän selityksen, että Jumala loi ihmisen rehelliseksi, hyväksi ja synnittömäksi, hänen kuvansa kaltaiseksi (1 Moos. 1:27), mutta nyt ihmiset syntyinlankeemuksesta lähtien etsivät monia juonia. — Etsivät monia juonia — mitä tämä tarkoittaa? Tätä: juonikkaassa, epäpuhtaassa mielessä käyttäessään turmeltunutta järkeään ja rikkiviisauttaan ihmiset yrittävät löytää kaikenlaista, mikä miellyttää heidän omaa tahtoaan ja omia himojaan. Niin he tulevat tyhmiksi ja lankeavat jumalattomuuteen ja tulevat ajalliseen ja iankaikkiseen tuhoon (Room. 1:18,32). Vain tämä selittää kuvatun ja kaiken ihmisten pahan turmeluksen — Sinun, kristitty ja Jumalan lapsi, ei pidä etsiä kaikenlaisia juonia, vaan aivan yksinkertaisesti ja rehellisesti ottaa vastaan Jumalan sana ehdoitta ja sinun, Herra, viisautesi,

valosi ja kaiken tekemisen ja tekemättä jättämisen ohjeen (Ps. 119:104–105).

2. *”Kuka on viisaan vertainen, ja kuka osaa selittää asian? Ihmisen viisaus kirkastaa hänen kasvonsa, ja hänen kasvojensa ankaruus muuttuu. Minä sanon: Ota vaari kuninkaan käskystä, varsinkin Jumalan kautta vannotun valan tähden. Älä ole nopea luopumaan hänestä, äläkä asetu pahan asian puolelle, sillä hän tekee, mitä tahtoo. Sillä kuninkaan sana on voimakas, ja kuka voi sanoa hänelle: Mitä teet? Se, joka käskyn pitää, ei tiedä pahasta asiasta, ja viisaan sydän tietää ajan ja tuomion. Sillä jokaisella asialla on aikansa ja tuomionsa, ihmistä näet painaa raskaasti hänen pahuutensa. Hän ei tiedä, mitä on tuleva, sillä kuka ilmaisee hänelle, mitä on tuleva? Ihminen ei ole tuulen valtias, että hän voisi sulkea tuulen. Kukaan ei hallitse kuolinpäivää, ei ole pääsyä sodasta, eikä jumalattomuus pelasta harjoittajaansa.”*

Seuraavaksi Salomo ylistää oikeaa, todellista viisautta, jonka Jumala antaa sanallaan ja Pyhällä Hengellään lapsilleen. Se, mitä hän sanoo, on ymmärrettävä seuraavasti. Kuka on viisaan kaltainen? Kuka käsittää asian oikean merkityksen? Mitä aina on maailmassa tapahtunut, niin mikä häntä itseään voisi koskettaa — niin kuka on viisas ja voi sen oikein selittää? Kenellä siis on siitä oikea ymmärrys niin, kuin Jumala ja hänen Henkensä sitä opettaa? Hän on tosiaan onnellinen ihminen, ja tämä hänet onnelliseksi tekevä viisaus valaisee hänen kasvonsa ja valaa niiden ylle kuin auringon paisteen. Ja pahantuulinen kovuus, joka synkisti hänen kasvonsa pahojen ja ikävien kokemusten tähden muuttuu ja tulee lempeäksi, taivaalliseksi ilonhohteeksi (Sananl. 4:7–9; Apt. 6:15).

Pelkkä ”minä”-pronomini, jolla Salomo jatkaa on samaa kuin: Sanon sinulle. Salomo sanoo sinulle, kristitylle, että sinun tulee pitää kuninkaan sana sen valan tähden, jonka olet Jumalalle antanut. Kuka nyt on se kuningas, jonka sanan sinun tulee pitää?

Jumala, jonka Salomo kohta nimeää: Pidä kuninkaan sana Jumalalle antamasi valan tähden. Miten usein Salomon isä sanookaan Jumalaa kuninkaaksi? (Ps. 5:3; 10:16; 20:10 ja muissa Psalmien kohdissa). ”Etkö ole tehnyt Jumalalle valaa, että haluat pitää hänen sanansa ja liittonsa, jonka hän on tehnyt kanssasi? Ajattele pyhää kastettasi! Niin kuin Salomo puhuu sinulle, juuri niin jo Mooses puhui Israelille (5 Moos. 29:9–15). Kuuluthan sinäkin oikeanlaatuiseen Israeliin, jonka Henki on synnyttänyt? Niinpä Israelin kansa Nehemian aikana teki valan Jumalalle (Neh. 10:29). Tässä tulee vain oikealaatuinen Israel kysymykseen (Room. 9:1–8). Pidä siis Jumalan sana ja hänen liittonsa!

Salomo varoittaa sinua: Älä riennä pois hänen kasvojensa edestä. Kuten Kain teki (1 Moos, 4:16), kuten Joona yritti (Joona 1:3), kuten Herra itse valittaa Israelista (Hoos. 11:1–2). Miten monet opetuslapset jättivätkään Jeesuksen (Joh. 6:66). Siihen Jobin vaimo halusi vietellä Jobin, kun Herra salli hänelle niin vaikeita onnettomuuksia (Job 2:9). Se, jota raskas onnettomuus ja kärsimys kohtaa, joutuu kiusaukseen luopua Jumalasta (Ps. 73).

Älä viihdy pahuudessa, älä astu syntisten teitä (Ps. 1:1). Älä salli kärsimysten viedä itseäsi harhaan ja eksyttää pois Jumalasta. Älä halua auttaa itseäsi pahaa tekemällä (Ps. 37:8). ”Monet teistä tekevät pahaa vihan, koston ja kärsimättömyyden vallassa, mitä he tulevat ikuisesti katumaan.” (Arnd.) Tämä on toinen kiusaus, joka kohtaa viisasta ja haluaa viedä hänet onnettomuuteen. Se haluaa kääntää hänet pois Jumalasta kärsimyksen kohdatessa ja saattaa onnettomuuteen, ajalliseen ja ikuisen onnettomuuteen. Pahempaa ei voi tapahtua kuin, että luovut Jumalasta, joka yksin on Vapahtajasi ja kaikkivaltias — kaikkivaltias, joka tekee, mitä tahtoo, hän tekee kaiken, mitä haluaa. Jos käännyt hänestä pois ja käännyt tekemään syntiä, teet kaikkivaltiaasta Jumalasta vihollisesi. Miten kauheaa! Ei niin, vaan ole vaiti Herran edessä, odota häntä ja pidä hänen sanansa!

Ja huomaahan nyt, miten sinun silloin käy — koska kuninkaan, kaikkivaltiaan kuninkaan sanalla on kaikki valta (1 Moos. 1:3–7: ”Jumala sanoi”; Ps. 33:9) kuka voi sanoa tälle kuninkaalle: ”Mitä teet” (Saarn. 3:14). Niinpä se, joka pitää hänen käskynsä, ei koe mitään pahaa (Ps. 91:10; 121:7). Hän voi tosin joutua suureen kärsimykseen, mutta vain sellaiseen, jossa hän sukeltaa Jumalan armoon ja täytetään sillä, joka siis on hänelle parhaaksi. Todella viisas kristitty tietää sydämessään ajan ja oikeuden: ajan, kun Jumala ottaa pois kärsimyksen, ja oikeuden, kun Jumala tuomitsee oikein. Viisas sydän tietää varmasti, että Jumalalla on aikansa, jolloin hän on tuomitseva ilmiselvästi oikein ja tekevä kaiken hyväksi (Saarn. 3). Sillä viisaan sydämen kaikkea Jumalan avun halajamista varten on tämä aika ja tämä oikeus. Sillä jos joku aiheuttaa meille kristityille kärsimystä, niin se on hänelle suuri onnettomuus, vaikka hän olisi mahtavakin. Jokainen ihminen, jokainen inhimillinen mahti, jokainen inhimillinen valtakunta, kun ne tuottavat Jumalan lapselle kärsimystä, ovat vain kurinpitovälineitä Jumalan kädessä. Ne ovat alistettuja kohtalon ankarille lyönneille. Ne eivät ole itsenäisiä, kuten ne luulevat. Myös tämä kohtalo on Jumalan kädessä. Ne eivät voi pysähtyä, kun Jumalan aika koittaa, kun Jumala tuomitsee ja kun hän haluaa auttaa omiaan. Sillä ei kukaan, ei mikään inhimillinen mahti, ei mikään ihmisten valtakunta — ei mikään ihmisjärki tiedä, mitä tapahtuu. Huomenna voi olla loppu kaikelle mahdollille ja loistolle. Kaikki on Jumalan kädessä. Tuli-siko meidän pelätä sellaista horjuvaa ihmismahtia ja loistoa? Kukaan ei voi käskää Henkeä, että hän voisi estää häntä: Kun kuolinhetki koittaa, hengen täytyy lähteä.

Kukaan ei pääse irti siitä taistelusta, jota Jumala käy hänen kanssaan. Jos Jumala käy taistelua ihmisen kanssa, Jumala ei laske häntä irti ennen, kuin on hänet kukistanut. Ajattele faraota. Pahuus, jumalattomuus ei pelasta jumalatonta, vaikka hän olisi kuinka mahtava. Hänen valtansa pysyy vain niin kauan, kunnes Jumalan aika ja tuomio tulee.

Siksi, rakas kristitty, älä salli elinaikanasi vietävän sinua pois Jumala kasvojen edestä. Älä pakene synnin turviin. Ole hiljaa Herran edessä ja odota häntä.

3. *”Kaiken tämän minä tulin näkemään, kun käänsin sydämeni tutkimaan kaikkea, mitä auringon alla tapahtuu aikana, jolloin ihminen vallitsee toista ihmistä hänen onnettomuudekseen. Sitten minä näin, kuinka jumalattomat haudattiin ja menivät lepoon, mutta ne, jotka olivat oikein tehneet, saivat lähteä pois pyhästä paikasta ja joutuivat unohduksiin kaupungissa, jossa olivat sitä harjoittaneet. Sekin on turhuutta. Jos tuomio pahasta teosta ei tule pian, ihmislapset rohkaistuvat tekemään pahaa, koska syntinen saa tehdä pahaa sata kertaa ja elää kauan. Tosin tiedän, että Jumalaa pelkääville käy hyvin, sen tähden, että he häntä pelkäävät, mutta että jumalattomalle ei käy hyvin eikä hän saa jatkaa päiviään pitkiksi kuin varjo, sen tähden, ettei hän pelkää Jumalaa. Turhuutta on sekin, mitä tapahtuu maan päällä, kun on vanhurskaita, joiden käy, kuin olisivat tehneet jumalattomien tekoja, ja on jumalattomia, joiden käy, kuin olisivat tehneet vanhurskaiden tekoja. Sanoin: sekin on turhuutta. Niin minä ylistin iloa, koska ihmisellä ei ole auringon alla mitään parempaa kuin syödä ja juoda ja olla iloinen. Se seuraa häntä hänen vaivannäkönsä ohessa hänen elämänsä päivinä, jotka Jumala on antanut hänelle auringon alla.”*

Tämä tässä esitetty kiusaus muistuttaa toisessa jaksossa kuvattua. Mutta koska tällä on eräs erityinen piirre ja kun sitä esiintyy niin usein, on paikallaan käsitellä sitä erityisesti.

Salomo suuntasi sydämensä tutkimaan kaikkea, mitä auringon alla tapahtui ja hän näki sen kaiken, josta hän nyt tuo esille yhden esimerkin. Hän näki nimittäin, että on aika, jolloin jollakulla on mahti, valta yli jonkun toisen tälle onnettomuudeksi. Hän siis näki, että ensiksi mainittu teki kurjaa väkivaltaa ja sortii viimeksi mainittua. Hän näki, että sellaiset jumalattomat haudattiin ja he tulivat — minne? Mitä hän saattoi nähdä, oli vain se,

että heidät haudattiin. Mutta kauaksi pyhästä paikasta, missä Jumala asuu sanan ja sakramenttien kautta, menivät ne, jotka olivat oikein toimineet, heidät unohdettiin heidän kaupungissaan. Tämäkin kuuluu kuitenkin turhuuteen, joka on tullut synnin seurauksena maailmaan! Koska ei heti toteuteta tuomiota pahasta teosta, vaan esivalta ei joko tiedä siitä tai viivyttelöä tai Jumala tutkimattomassa viisaudessaan ei myöskään rankaise heti kohta, niin pahojen ihmislasten sydän on täysin suuntautunut pahan tekemiseen. He ajattelevat: Tämähän käy aivan luistavasti (Ps. 10:4–6; 50:21; Jes. 26:10). Mutta jos sellainen synnintekijä satakin kertaa tekee syntiä rankaisematta ja elää kauan, on kuitenkin varmaa, että jumalapelkäävien käy hyvin, ne, joilla on lapsenomainen pelko Jumalan edessä (Ps. 37:11,18–19; Sananl. 1:38; Jes. 3:10; Matt. 25:34). Mutta jumalattomien ei käy hyvin, eikä se, joka ei pelkää Jumalaa, pysy kauan, kuten varjokaan ei pysy kauan (Ps. 37:10; Sananl. 1:32; Jes. 3:11; Matt. 25:34), sillä vaikka hän tulisikin vanhaksi, mitä se sitten on?

Tämäkin on kiusaus, joka uhkaa myös jopa viisasta ja haluaa syöstä hänet onnettomuuteen: että hän joutuisi harhaan nähdesseen, että on vanhurskaita, joiden käy niin kuin he tekisivät jumalattomien tekoja. Ja että on jumalattomia, joiden käy, kuin he tekisivät vanhurskaitten tekoja. Tässä täytyy kuitenkin sanoa, että se on turhuutta. Mutta sinä, kristitty, tiedät, miten tämä on nähtävä. Ja niin ylistä Salomon kanssa iloa Herrassa (Fil. 4:4), että kuten jo usein olet kuullut tässä kirjassa ja tulet yhä vieläkin kuulemaan, ettei ihmiselle ole mitään parempaa auringon alla kuin Jumalan nimessä syödä, juoda ja olla iloinen. Sen tulee pysyä sinulla vaivanäössäsi halki elämäsi päivien, jotka Jumala sinulle suo auringon alla, jos sinä vain pysyt hänen yhteydessään (Saarn. 2:24; 3:12–13,22; 5:18; 9:7; 11:9).

XIII. Saarn. 8:16 – 9:12

”Kun käänsin sydämeni oppimaan viisautta ja katsomaan työtä, jota tehdään maan päällä saamatta untakaan silmiini päivällä tai yöllä, niin tulin näkemään kaikista Jumalan teoista, ettei ihminen voi käsittää sitä, mitä tapahtuu auringon alla. Sillä ihminen kyllä näkee vaivaa etsiessään, mutta hän ei käsitä. Jos viisas luuleekin tietävänsä, hän ei kuitenkaan voi käsittää.

Salomo kertoo eräästä kokemuksestaan. Hän nimittäin näki, että monet viisaat tai ne, jotka halusivat olla viisaita, vaivautuivat eräästä asiasta, etteivät saaneet päivin eivätkä öin unta silmiinsä. Mikä tämä asia oli? He halusivat viisaudellaan, järjellään, ymmärryksellään tutkia perin pohjin Jumalan hallintaa maan päällä, hänen johdatustaan, hänen tuomioitaan, hänen teitään johdonmukaisen logiikan mukaan ja selvittää sen. Ja nyt Salomo pani sydämensä alttiiksi päästäkseen tuntemaan, mitä viisaus tosiaan on ja katsoakseen tämän viisauden valossa tätä mainittua itsensä vaivaamista. Silloin hän suuntasi katseensa koko siihen työhön, jota Jumala tekee maan päällä ja sai selville, ettei ihminen voi käsittää sitä Jumalan työtä, joka tapahtuu auringon alla, vaikka ihminen kuinkakin näkisi vaivaa päästäkseen siitä perille, hän ei kuitenkaan sitä käsitä. Ja jos jopa tosi viisas ajattelisi pääsevänsä siitä perille, hän ei kuitenkaan ymmärrä sitä pohjia myöten. Tämän Salomo sanoo. Ja Salomo oli kaikkia muita viisaampi. (1 Kun. 3:12; 4:31–34) Saaban kuningatar tuli koettelemaan häntä vaikeilla kysymyksillä ja Salomo osasi vastata niihin kaikkiin (1 Kun. 10:1–3). Salomokaan ei osannut vastata viisaudellaan, järjellään, ymmärryksellään kysymyksiin, jotka koskivat Jumalan hallintaa maailmassa, Jumalan johdatusta, tuomioita ja teitä eikä panna niitä järjestykseen johdonmukaisen ajattelun laeilla. Tätä ei osaa kukaan ihminen, vaikka hän rasittaisi itsensä täysin uuvuksiin (Room. 11:33–36; Ps. 73:16). ”Voi teitä, te kurjat, sokeat ihmiset, jotka luulette pääseväne

perille järjellänne Jumalan johdatuksen syistä, te olette aivan erehtyneet. Te hylkääte kaiken, mikä menee järkenne yli, kun teidän sitä vastoin tulisi myöntää, että nämä asiat ovat niin paljon jumalallisempia, mitä korkeammalle ne kohoavat teidän käsityskyvystänne.” Mitä enemmän te pyritte pohtimisellanne pääsemään selville viisauden salaisuuksista, sitä vähemmän saavuttatte tarkoituksenne. Oikea tuntomerkki, että ihminen omistaa tosi viisauden, on, jos hän on varma siitä, ettei hän voi käsittää Jumalan salaisuuksia”. (Eräs raamattuteos) ”Me vaellamme uskossa, emme näkemisessä (2 Kor. 5:7) ja autuaita ovat ne, jotka eivät näe ja kuitenkin uskovat (Joh. 20:29). Miettikäämme tätä. Autuas se, joka ottaa näkemättä vastaan kaikki, mitä Jumala lähettää hänelle, lujassa luottamuksessa, että se on oikein, miten väärältä se näyttääkin, ja että niille, jotka Jumalaa rakastavat, kaiken täytyy palvella heille parhaaksi.” (Room. 8:28) (Hengstenberg) Sillä — sanottakoon vielä kerran: — Kukaan ihminen ei voi maan päällä pohjata Jumalan hallintaa viisaudellaan, järjellään eikä ymmärryksellään eikä panna sitä paikoilleen johdonmukaisen ajattelun lakien mukaan.

Katso nyt, mitä Salomo nyt näyttää.

”Sillä painoin mieleeni kaiken tämän ja pyrin saamaan selvän tästä kaikesta, kuinka näet vanhurskaat ja viisaat ja heidän tekonsa ovat Jumalan kädessä. Ei rakkaus eikä vihakaan ole ihmisen tiedettävissä. Kaikkea hänellä voi olla edessä. Kaikkea voi tapahtua kaikille. Sama kohtalo on vanhurskaalla ja jumalattomalla, hyvällä, puhtaalla ja saastaisella, uhraajalla ja sillä, joka ei uhraa. Hyvän käy samoin kuin syntisen ja vannonan kuin valaa pelkäävänsäkin. Tämä on paha kaikessa, mitä tapahtuu auringon alla, että kaikilla on sama kohtalo, ja myös se, että ihmislasten sydän on täynnä paha ja että mielettömyys on heillä sydämessä heidän elinaikansa, ja sen jälkeen he menevät vainajien luo! Onhan sillä, joka on valittu olemaan kaikkien elävien seurassa, toivoa. Sillä elävä koira on parempi kuin kuollut leijona. Sillä elävät tietävät, että heidän on kuoltava, mutta

kuolleet eivät tiedä mitään, eikä heitä palkita, vaan heidän muistonsa on unohdettu. Myös heidän rakkautensa, vihansa ja intohimonsa ovat jo aikoja sitten menneet, eikä heillä ole milloinkaan enää osaa missään, mitä tapahtuu auringon alla.

Mitä kaikkea Salomo painoi sydämeensä? Mitä kaikkea hän halusi tutkia ja mistä päästä selville? Tätä: vanhurskaat ja viisaat sekä heidän toimintansa ovat Jumalan kädessä ja vallassa siten, ettei kukaan vanhurskas eikä kukaan viisas voi tietää, kohtaako häntä jokin, mikä osoittaa Jumalan rakkautta, siis onni, tai jokin, mikä näyttää Jumalan vihaa, siis epäonni: onni tai epäonni, kaikki mahdollinen voi hänellä olla edessä. Täytyy tosiaan sanoa: Yksi ja sama kohtalo voi kohdata sekä vanhurskasta että jumalatonta, niin hyviä ja puhtaita kuin epäpuhtaita, sitä, joka uhraa eli tekee jumalanpalvelukseen kuuluvia tehtäviä, niin myös sitä, joka ei niitä tee, niin että hyvän käy kuin röyhkeän synnintekijän, niin että kevytmielisen vannon käy kuin sen, joka pitää valan pyhänä ja on aralla mielin. Silloin järki sanoo: Tämä on paha asia kaikessa, mikä tapahtuu auringon alla, nimittäin se, että kaikilla on sama kohtalo, ja niin suuntautuu pahojen ihmislasten sydän tekemään pahaa, sillä he ajattelevat: Meillä ei ole mitään siitä, että teemme hyvää kuin jos teemme pahaa. Sellainen hulluus on heillä sydämessä niin kauan, kuin he elävät, ja sitten he menevät kuolleitten luo. Poikkeuksetta kaikki ihmiset menevät kuolleiden luo. Siinä ihmisjärki tulee aivan höperöksi. Sillä se sanoo: Sillä, joka vielä on elävien parissa, on jotakin toivoa, sillä elävä koira on parempi kuin kuollut leijona, kuten sananlasku sanoo. Elävillä on näet vielä taju. He tietävät esimerkiksi, että heidän joka tapauksessa täytyy kuolla. Mutta kuolleet eivät tiedä yhtään mitään. He eivät voi myöskään odottaa mitään palkkaa, sillä heidän muistonsa unohdetaan. Nyt on poissa heidän rakkautensa ja vihansa kuin myös heidän kadehtimisensa. Heillä ei ole enää iankaikkisuudessa mitään osaa siihen, mitä auringon alla tapahtuu. Ja niin halutaan heittää kaikki sikseen ja lakata kunnioittamasta Jumalaa.

Niin Salomo osoittaa aivan selvästi, ettei ihmisjärki voi pohjata Jumalan hallintaa maan päällä. Hän näyttää millaiseen mietttömyyteen ihmisjärki joutuu sitä turhaan yrittäessään.

Nyt Salomo osoittaa, mitä usko sanoo.

Tule siis ja syö leipäsi ilolla ja juo viinisi hyvillä mielin, sillä jo aikaa on Jumala hyväksynyt nuo tekosi. Vaatteesi olkoot aina valkoiset, ja öljyä älköön puuttuko päästäsi. Nauti elämää vaimon kanssa, jota rakastat, kaikkina turhan elämäsi päivinä, jotka Jumala on sinulle antanut auringon alla — kaikkina turhina päivinäsi. Sillä se on sinun osasi elämässä ja vaivannäössäsi, jolla vaivaat itseäsi auringon alla. Tee kaikki, mitä voimallasi saat tehdyksi, sillä ei ole tekoa, ei ajatusta, ei tietoa eikä viisautta haudassa, jonne olet menevä.

Ennen kuin tarkastelemme tätä jaksoa, haluamme vielä kerran ottaa tarkastelun kohteeksi sen, mikä meille tuli selväksi edellisestä jaksosta ja lisätä siihen jotakin.

Epäuskoiset, uudestisyntymättömät maailman lapset ovat ”liha” (Joh. 3:6), pelkkä liha, ja lihassaan he eivät voi nähdä eivätkä päästä tuntemaan Jumalan valtakuntaa (1 Joh. 3:3). He eivät ota vastaan sitä, mitä Jumalan Henki opettaa, sillä se on heille hullutusta, eivätkä he voi sitä oppia tuntemaan, sillä sitä täytyy tarkastella ja arvioida hengellisesti. (1 Kor. 2:14) Mutta heillä ei itsessään ole mitään hengellistä, ei hituistakaan, ja niin he eivät voi oikein käsittää lihallisella, hengettömällä, sokealla järjellään Jumalan hallintaa maan päällä, vaan he törmäävät siihen ja pahentuvat. Mitä enemmän he sitä tutkivat, sitä pahemmiksi ja hullummiksi he tulevat. Tämä tuli meille selväksi edellisestä jaksosta.

Mutta se tulee meille tästä vieläkin selvemmäksi. — Me, jotka olemme Jumalan uudestisyntyneitä lapsia, emme ole lihallisia, vaan hengellisiä, koska Jumalan Henki asuu meissä (Room. 8:9). Emme ole liha, mutta meillä on vielä liha (Room.

7:18), tuo paha liha, vanha aadam. Ja meidän täytyy tässä suhteessa sanoa, että olemme lihallisia, myytyjä synnin alaisuuteen (Room. 7:14). Koska olemme *hengellisiä*, niin näemme ja tunnemme Jumalan valtakunnan ja otamme vastaan sen, mitä Jumalan Henki opettaa. Se on meille Jumalan viisaus, sillä me tarkastelemme ja arvioimme sitä hengellisesti. Mutta koska olemme vielä myös lihallisia, niin liha himoitsee meissä Henkeä vastaan ja Henki lihaa vastaan (Gal. 5:17). Meissä on jatkuva taistelu lihan ja Hengen välillä. Lihallemme, vanhalle ihmiselle, on kaikki se, mitä Jumalan Henki opettaa, hullutusta, mutta jumalalliseksi tullee hengelle, uudelle ihmiselle, se on Jumalan viisaus. Lihallisella, epähengellisellä, sokealla järjellämme emme pääse oikein tuntemaan Jumalan hallintaa maan päällä, se näyttää meistä vääraltä. Mitä enemmän tutkimme sitä järjellä ja yritämme käsittää ja ymmärtää, sitä vähemmän käsitämme sen oikeaksi. Ja niin meissä uskovissa ja uudestisyntyneissä Jumalan lapsissa syntyy *ahdistus*. Mitä se on? Se on: Liha taistelee Henkeä vastaan, vanha ihminen taistelee uutta ihmistä vastaan ja haluaa johdattaa meidät uskovat ja uudestisyntyneet Jumalan lapset harhaan Jumalan hallinnasta maailmassa haluten meidän törmäilevän, pahentuvan ja tulevan tyhmiksi. — Juuri niin kuin epäuskoiset ja uudestisyntymättömät maailman lapset. Tai se haluaa meidän nurisevan Jumalaa vastaan, mikä ei ole myöskään parempi. Tai se haluaa saattaa meidät vähintäänkin murehtimaan, ahdistumaan ja valittamaan — tämä on yleisin tapa. Tämän Salomo oli kokenut, ja tämä tulee meille selväksi edellisestä jaksosta.

Mutta tätä ahdistusta vastaan nousee, kuten Salomossa, meissäkin — *usko*, henki, uusi ihminen.

Ja nyt haluamme tarkastella yllä lainattuja Salomon sanoja, jotka hän on puhunut uskosta käsin ja ymmärtää ne sydämesämme.

Salomo puhuu tuon, kuten juuri osoitettiin, ahdistuneena, murehtivana, valittavana ja vaikeroivana Jumalan lapsena ja

sanoo, että silti tulisi kulkea lohdutettuna tietään. Jumalan lapsen tulee vastoin kaikkea sitä, mikä näkyy silmiin, ja vastoin kurjaa järkeään syödä ilolla leipänsä ja juoda hyvillä mielin viininsä (vastakohtia: 1 Sam. 1:7; Ps. 42:4; 80:6; 102:10; Job 3:24), sillä hänen tekonsa ovat otollisia Jumalalle (Room. 8:1–4). Jumalan lapsi tulee aikanaan varmasti saamaan nyt kaivatun armopalkkansa, vastoin kaikkea nykyistä silmännäköä (Saarn. 9:1–5), hän tulee näkemään, mikä ero on vanhurskaalla ja jumalattomalla ja sen välillä, joka palvelee Jumalaa ja sen, joka ei häntä palvele (Mal. 3:18). Jumalan lapsi antakoon silmännäön ja järjen mennä menojaan, älköön miettikö Jumalan salattua hallintaa, älköön yrittäkö sitä ymmärtää, sillä se on liian vaikeaa, vaan mene Jumalan pyhäkköön, tartu *Jumalan sanaan* uskossa ja pane merkille myös loppu, se, mikä on jumalattomien ja vanhurskaitten loppu. Jumala on hyvä vain Israelilleen, nimittäin niille, joilla on puhdas sydän (Ps. 73:1), jotka uskovat häneen ilman mitään väärää. Jumala ei ole paha heitä kohtaan, vaikka usein siltä näyttäisikin (9:1). Tämä on lohdutus. Siksi Jumalan lapsen tulee aina pitää vaatteensa valkoisina. Mitä se tarkoittaa? Valkoiset vaatteet kuvaavat Raamatussa taivaallista kirkkautta (Matt. 17:2). Jumalan lapsen tulee aina ilolla odottaa hänelle lujasti luvattua taivaallista kirkkautta (Ilm. 6:11). Siksi sitä kutsutaan, ja niin hänen päästään ei puutu öljyä, iloöljyä (Jes. 61:3). — Iloisena eläköön mies vaimonsa kanssa, jota hän rakastaa, kaikkina turhan elämänsä päivinä, jotka Jumala antaa hänelle auringon alla, niin kaikkina hänen elämänsä turhina päivinä. Sillä tämä on hänen osansa, jonka Jumala hänelle suo elämässä ja vaivassa, jolla hän rasittaa itseään auringon alla (Saarn. 2:10; 3:22; 5:17). Jumalan lapsen tulee tehdä kaikkea, mitä hänelle tulee käsiin ja johon Jumala antaa hänelle voimia, reippaasti ja ilolla ja uskoa kaikki Jumalan hyvään huomaa. Sillä haudassa, johon hän menee, ei ole tekoa, ajattelua, tietoa eikä viisautta: siellä on yö, jolloin kukaan ei voi työtä tehdä (Joh. 9:4).

Niin sinä, kristitty, elät maailmassa, jossa ei ole muuta kuin paljon huolta, sydänkipua, kurjuutta, kuolemaa ja paljon turhuutta, niin täytyä kuitenkin elämäsi rakkaudella äläkä tee omasta elämästäsi katkeraa ja vaikeaa ahdistuksella ja turhalla murehtimisella. Tuskin on välttämätöntä sanoa, mutta sanottakoon kuitenkin erityisesti: ”Salomo ei sano tätä itsevarmoille ja jumalatomille maailman lapsille, vaan oikeille jumalaapelkääville ja uskoville. Näitä hän lohduttaa ja haluaisi mielihyvin, että he iloisesti lohduttautuisivat Jumalasta. Heille hän sanoo, että heidän tulee illoita. Hän ei käske niitä juomaan viiniä ja syömään jne., jotka ovat itsevarmoja ja viettävät elämänsä toimettomina ja himossa jumalattomina.” (Luther)

Olemme viimeksi oppineet Salomolta, että Jumalan lapsi saa reippaasti ja iloiten tehdä kaikkea, mitä hänelle on tarjona ja johon Jumala antaa hänelle voimaa, ja että hänen tulee uskoa kaikki Jumalan hyvään huomaan. Aivan varmasti kaikki tulee uskoa Jumalan hyvään huomaan. Sitten kuulemme, mitä Salomo nyt sanoo:

”Taas minä tulin näkemään auringon alla, ettei juokseminen ole kerkiävien vallassa, ei sota sankareitten, ei leipä viisaitten, ei rikkaus ymmärtäväisten eikä suosio taitavien vallassa, vaan aika ja kohtalo kohtaavat kaikkia. Sillä ihminen ei tiedä aikaansa, niin kuin eivät kalatkaan, jotka tarttuvat verkkoon, eivätkä linnut, jotka käyvät kiinni paulaan. Niin kuin ne, niin pyydystetään ihmislapsetkin pahana aikana, joka äkkiä yllättää heidät.”

Mitä näkee, kun antaa katseensa kiertää maailmalla. — Voitaako aina nopein kilpajuoksussa? Saako vahvin aina voiton sodassa? Avittaako leivän hankinnassa aina taitavuus? Ovatko aina viisaimmat rikkaita? Ovatko ne aina suosittuja, jotka osaa-
vat käyttäytyä? Ei niin! Niin ei ole suinkaan aina. Sillä nämä kaikki voivat joutua vastustavien olosuhteiden tai kohtaloiden kaltoin kohtelemiksi, mikä estää kaiken. Sillä yksikään ihminen

ei tiedä, mitä aika voi tuoda hänelle, yhtä vähän kuin kalat, joita pyydetään verkolla, tietävät, tai linnut, joita pyydetään ansalla, yhtä vähän kuin ihmislapset tajuavat joutuneensa ansaan pahana aikana, kun se äkkiä putoaa heidän päälleen (Luuk. 12:20; 39–40; 17:26–30). — Tämän voi havaita, kun katselee maailmaa, mitä tapahtuu auringon alla. Mitä on sitten sanottava vanhasta sananlaskusta: ”Jokainen on oman onnensa seppä?” Ei juuri mitään. Tosin Jumalan lapsen tulee tehdä kaikki, mitä hänelle tulee tehtäväksi, reippaasti ja iloisesti ja mihin Jumala antaa hänelle voimia. Mutta Jumalan lapsen tulee, hänen täytyy, ja hän haluaakin uskoa kaiken Jumalan hyvään huomaan lapsenomaisessa nöyryydessä ja luottamuksessa (Ps. 31:16; 90:17).

XIV. Saarn. 9:13 – 10:20

”Tämänkin tulin näkemään viisaudeksi auringon alla, ja se oli minusta suuri.”

Näillä sanoilla Salomo alkaa sen, minkä hän nyt haluaa osoittaa. Muiden asioiden lisäksi, joita hän näki auringon alla, hän näki myös tämän: viisauden, joka oli hänestä suurta. Ja nyt Salomo kertoo, mikä hänestä näkyi suurena viisautena:

”Oli pieni kaupunki ja siinä vähän miehiä. Ja suuri kuningas tuli sitä vastaan, saartoi sen ja rakensi sitä vastaan suuria vallituksia. Mutta siellä oli köyhä, viisas mies, ja hän pelasti kaupungin viisaudellaan. Mutta ei kukaan ihminen ajatellut tätä köyhää miestä.” Oli siis kerran pieni kaupunki, jossa oli vain vähän asukkaita ja siksi myös vähän sotakuntoisia miehiä. Ja sitä vastaan tuli suuri kuningas suurella joukolla, piiritti sen ja rakensi suuria vallituksia sitä vastaan. Mutta hän löysi jotakin, mikä oli vahvempi kuin hänen mahtinsa ja vallituksensa. Kaupungissa oli nimittäin eräs köyhä, viisas mies ja tämä pelasti kaupungin viisaudellaan (Vrt. 2 Sam. 20:13–22). Kukaan ei ollut

ajatellut tätä köyhää miestä. — Se oli varmasti suuri viisaus, jolla köyhä mies saattoi pelastaa heikon kaupungin mahtavan vihollisen kynsistä! Kukapa olisi sitä ajatellut.

Kun Salomo oli kokenut tämän, hän lausui, mitä hän asiasta ajatteli: *”Minä sanoin: Viisaus on parempi kuin voima, mutta köyhän viisautta halveksitaan, eikä hänen sanojaan kuulla. Viisaitten sanat, hiljaisuudessa kuullut, ovat paremmat kuin hallitsijoiden huuto tyhmien joukossa. Viisaus on parempi kuin sota-aseet, mutta yksi ainoa syntinen hävittää paljon hyvää.”* Niin, viisaus on parempi kuin voima (Sananl. 21:22; 24:5). Mutta melkein aina vähäisen miehen viisautta halveksitaan eikä hänen sanojaan kuunnella (Mark. 6:2–3). Jos viisaitten sanoja kuunnellaan rauhassa ja ilman ennakkoasennetta, niin ne ovat parempia ja saavat aikaan enemmän kuin, jos mahtimies huutaa kovaa tyhmille ja antaa käskyjä heille. Viisaus on parempi kuin sotakalusto. Mutta yksi ainoa syntinen turmelee usein paljon hyvää, jota viisaus on saanut aikaan (1 Kun. 11:12).

Sen, että yksi ainoa syntinen turmelee paljon hyvää, Salomo vie nyt pidemmälle ja sanoo: *”Kuolleet kärpäset pilaavat voiteentekijän voiteen ja saavat sen haisemaan. Pieni tyhmyys painaa enemmän kuin viisaus ja kunnia. Viisaan sydän vetää oikealle, tyhmän vasemmalle. Tietä kävellessäkin tyhmältä puuttuu mieltä: jokaiselle hän ilmaisee olevansa tyhmä.”* Tämä tulee alkukielen mukaan ymmärtää seuraavasti: Kuolleet kärpäset, jos ne putoavat voiteentekijän öljyyn, panevat öljyn haisemaan, nimittäin käymään. Tämä paha vaikutus saa aikaan tyhmyyttä siihen, joka loistaa viisautta ja kunniaa. ”Vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan” (Gal. 6:9). Jos joku kuten Salomo itse loistaa viisautta, joka hänessä asuu, ja kunniaa, jota hän nautti ihmisten parissa, mutta jos hän sallii jonkin synnin vallita itseään, jota hän ehkä pitää vähäisenä, niin se vaikuttaa hänessä pahan käymistilan ja saa hänet haisemaan Jumalan ja ihmisten edessä. Tämän osoittaa todeksi Salomon oma esimerkki (1 Kun. 11:1–10; Neh. 13:26). Ja miten paljon hyvää Salomo tuhosikaan synnillään (1

Kun. 11:12). Tosi viisaan sydän on hänellä oikealla, mutta tyhmän sydän on vasemmalla. Ensin mainitun sydän on oikeassa ja on oikealla paikalla, mutta viime mainitun sydän ei. Ja sillä tiellä, jota tyhmä kulkee ja kaikista hänen toimistaan häneltä puuttuu sydän ja oikea ymmärrys. Sillä hän kertoo jokaiselle olevansa tyhmä, jos hän ei ole hänen kanssaan samaa mieltä eikä vastusta kaikkea tosi hyvää. *”Jos hallitsijan henki nousee sinua vastaan, älä jätä paikkaasi, sillä sävyisyys pidättää suurista synneistä.”* Tämän sanoessaan Salomo ajattelee ehkä omaa itseään ja uhmaansa, jota hän oli osoittanut synnillisen typeryytensä päivinä niitä kohtaan, jotka kehottivat häntä irtautumaan Herran nimessä sydämensä lumouksesta (1 Kun. 11:4). Niinpä hän nyt sanoo: Jos valtiaan henki nousee sinua vastaan, älä jätä paikkaasi (Saarn. 8:3). Ja minkä paikan Jumala on omilleen näyttänyt. Missä heidän tulee seistä lujina jopa voimakkaan hallitsijan uhmaa vastaan? Rauhallisessa sävyisyydessä. Sillä se hiljentää, estää, tukahduttaa suuria syntejä, joita uhmaava hallitsija mielisi tehdä, jos hänelle vastattaisiin kiivaudella (Sananl. 25:15; 1 Sam. 25:21–34).

Salomo puhuu jälleen ahdistuksesta, joka hiipii Jumalan lasten kimppuun, kun he tarkastelevat Jumalan hallintaa maan päällä nykyisyyden valossa, siis pinnallisesti, mutta eivät suuntaa katsettaan Jumalan sanan mukaan loppuun. Se, mitä Salomo nyt sanoo, on yhteydessä siihen, mitä hän viimeksi sanoi, kuten helposti voidaan havaita.

”Se, minkä olen nähnyt auringon alla, on onnettomuus, vallanpitäjästä lähtenyt erehdys.”

— Keskeytämme tässä käsittääksemme nämä sanat tarkasti. Ennen muuta meidän täytyy ymmärtää, mitä Salomo tarkoittaa vallanpitäjällä. Salomo tarkoittaa sillä taivaan Valtiaasta, nimitäin Jumalaa. Niinpä hän aikaisemmin tarkoitti kuninkaalla tai-vaallista Kuningasta, Jumalaa (Saarn. 5:8; 8:2,4). Profeetta Daniel käyttää samaa heprean sanaa Jumalasta, mitä Salomo

käyttää tässä (Dan. 4:23; 5:21). Kun Hieronymos, joka kuoli vuonna 420, käänsi latinaksi Saarnaajan kirjaa ja kun tämä sana tuli vastaan, hän kysyi eräältä oppineelta juutalaiselta, mitä sillä tarkoitetaan. Hän kertoo miehen vastanneen sillä ymmärretyn Jumalaa. Salomon seuraavat sanat antavat vain siten oikean merkityksen. Miten on nyt käsitettävä Salomon sanat? Haluamme seurata aivan tarkasti alkutekstiä.

Salomo sanoo: *”Tyhmyys asetetaan ylhäiseen korkeuteen, ja rikkaat saavat istua alhaalla. Olen nähnyt palvelijat hevosten selässä ja ruhtinaat kävelemässä kuin palvelijat maassa.”* — Tätä nähdään liiankin usein maan päällä. Tyhmyys asetetaan suureen korkeuteen: Tyhmät istuvat suuressa arvossa, ovat kuninkaita, ruhtinaita ja valtiaita. Ja rikkaat, tosi rikkaat, ne, jotka ovat rikkaita Jumalassa (Luuk. 12:21; 1 Kor. 1:5; 2 Kor. 9:10; 8:9; 1 Tim. 6:18; Ilm. 3:9) ja jotka ovat kutsutut iankaikkiseen perintöön (1 Piet. 1:3–4; Hepr. 9:15), istuvat alhaisuudessa. Orjat, kurjat synninorjat (Joh. 8:34; Hepr. 2:15) istuvat ylväillä ratsuilla. He ratsastavat ja astelevat hyvin näyttävästi ja ihanasti. Ruhtinaat, kaikkein Korkeimman lapset (Luuk. 6:35), ne, jotka ovat kuninkaita ja pappeja Jumalan edessä, kävelevät jalan kuin orjat ja he ovat aivan vähäisiä ja halveksittuja (1 Piet. 4:14). Voi tätä nurinkurista maailmaa!

Tämä aiheuttaa Jumalan lapsille usein ahdistusta.

Nyt kuitenkin Salomo sovittaa tämän yhteen uskon kanssa. Hän tekee sen joillakin vertauksilla, jotka tulee käsittää oikein. Hän sanoo: *”Se, joka kuoppaa kaivaa, siihen putoaa. Sitä käärmepuree, joka muuria purkaa. Se, joka kiviä louhii, niihin loukkaantuu. Se, joka puita pilkkoo, joutuu siinä vaaraan. Jos rauta on tylsä eikä terää tahkota, täytyy ponnistaa voimia. Mutta viisaudesta on hyötyä.”*

Kaikki nämä vertaukset on otettu tavallisesta elämästä. Ne tarvitsevat sovelluksen, jotta Jumalan lapset vapautuvat edellä kerrotusta ahdistuksesta, joka valmistelee heille pahaa, jota he

näkevät auringon alla ja joka näyttää Jumalan tekemältä virheeltä. Avaimen näiden vertausten ymmärtämiseen tarjoavat sanat, jotka seuraavat vertauksia, viimeiset meillä nyt edessämme olevat sanat. Luther selittää ne näin: ”Viisaus seuraa siis lihaa.” Hebreassa ne kuuluvat näin: ”Mutta onnistumisen etuna on viisaus.” Tämä tarkoittaa: Vastakohtana kaikkeen muuhun viisauksella on se etu, että se tuo onnistumisen.

Nyt haluamme tällä avaimella käsittää vertausten merkityksen.

”Viisaus” on oikea, tosi, taivaallinen viisaus, jonka Jumala antaa lapsilleen armosta sanansa ja Pyhän Hengen kautta. Tätä viisautta ei ole tietenkään tyhmillä, jotka maan päällä komeilevat korkeassa arvossa ja joilla on suuri valta. Kun he siis kaivavat haudan halveksimilleen ja vihaamilleen Jumalan lapsille tuhotakseen heidät ruumiin ja sielun puolesta ajassa ja ikuisesti, niin he Jumalan tuomiosta itse lankeavat tähän kuoppaan. Jos he, kuten he tekevätkin, murtautuvat aidan tai muurin läpi hyökätäkseen Jumalan lasten omaisuutta vastaan, heitä puree käärme. Käärmeet oleskelevat usein aitauksissa tai muureissa (Aam. 5:19), mutta muurilla tarkoitetaan tässä Jumalan tuomiota (Aam. 9:3). Se kohtaa heitä varmasti (5 Moos. 19:14; 27:17). Kun he louhivat kiviä ja pilkkovat puita — vaarallista työtä, jota tehdessä täytyy käyttää voimaa ja helposti loukkaa itsensä — toisin sanoen, kun he käsittelevät Jumalan lapsia raa’alla väkivallalla tapansa mukaan, he saavat itse siitä kipuja ja vahingoittuvat (Jaak. 5:1–6). — Viimeinen vertaus vie korkeuteen, josta käsin ymmärrämme kaikki nämä vertaukset oikein. Kun kirveen terä on tylsynyt eikä kirveen käyttäjä ole sitä teroittanut, hänen täytyy käyttää enemmän voimaa. Koska tyhmien ymmärrys, niiden, jotka komeilevat suuressa arvossa maailmassa ja joilla on paljon valtaa, on tylsä ja koska heillä ei ole oikeaa välinettä, he käyttävät sitä enemmän valtaansa. Mutta turhaan, Jumalan tuomio saavuttaa heidät. Sillä vain Jumalan lasten viisauksella on se etu, että se tuo lopuksi onnistumisen.

Viimein onnistuminen — viimeinen tuomio! Ensin mainittu sanotaan Jumalan lapsille, viimeksi mainittu on uhkana jumalat-
tomille tyhmille, jotka istuvat ylvään ratsun selässä. Jumalan
lapsi, haluatko nyt vieläkin ahdistua? Vieläkö luulet Jumalan
erehtyneen maailman hallinnassa?

Salomo kuvaa nyt lähemmin tyhmien ominaispiirteen, nii-
den, jotka ovat maailmassa korkeassa arvossa ja joilla on suuri
valta. Hän tekee sen voidakseen näyttää Jumalan lapsille, että
valtiat ovat itse asiassa kurjia ihmisiä. Hän tekee sen kolmella
värillä.

1. *”Jos käärme puree silloin, kun sitä ei ole lumottu, lumoo-
jalla ei ole hyötyä taidostaan. Sanat viisaan suusta saavat suo-
siota, mutta tyhmän nielevät hänen omat huulensa. Hänen
suunsa sanojen alku on tyhmyyttä, ja hänen puheensa loppu pa-
haa mielettömyyttä. Tyhmä puhuu paljon. Mutta ihminen ei
tiedä, mitä tuleva on. Kuka ilmaisee hänelle, mitä hänen jäl-
keensä tulee? Oma vaivannäkö väsyttää tyhmän, joka ei osaa
kulkea kaupunkiinkaan.”*

Yritämme nyt ymmärtää tämän.

Jos käärme, myrkyllinen käärme, jota ei ole lumottu (Ps.
58:5–6), on jo paha, mutta sitä parempi ei ole lörpöttelijä, jolla
on myrkyllinen kieli. Maailmassa hallitsevilla tyhmyreillä on
sellainen myrkyllinen kieli Jumalan lapsia kohtaan eivätkä he
anna lumota, kesyttää itseään eivätkä oikaista (Ps. 58:5–6;
140:4; Matt. 12:34; 23:33). Mutta he eivät pääse pakoon Juma-
lan tuomiota, sillä myös pahoista sanoista on tehtävä tili (Matt.
12:36–37; 23:33). Sanat tosi viisaan suusta ovat lempeitä, kuten
Kristuksen sanat (Ps. 45:3; Luuk. 4:22), jonka Henki hänessä
asuu (Room. 8:9), mutta tyhmän huulet nielevät hänet itsensä ja
saattavat hänet itsensä turmioon (Saarn. 10:8; Ps. 5:10–11; Sa-
nanl. 18:7; Ps. 54:9). Kun hän näet alkaa puhua, hän tuo esiin
tyhmyyttä, mutta hän päättää puhumalla pahaa, vahinkoa tuotta-
vaa tyhmyyttä. Nämä tyhmät eivät ole vain tyhmiä, vaan

pahanilkisiä tyhmeliinejä. He käyttävät monia sanoja tulevaisuuden suunnitelmistaan, mitä kaikkea he haluavat tehdä, myös Jumalan lapsia vastaan. Mutta he ovat kuitenkin ihmisiä, eikä ihminen tiedä, mitä tulee ja mitä tapahtuu hänen jälkeensä. — Kukapa voisi sen näyttää? (Jaak. 4:13–14; Luuk. 12:18–20.) Aivan varmasti: Tämän maailman suuret, ylpeät herrat, jotka ovat niin korkeassa arvossa ja joilla on niin suuri valta, ovat suuria ja voimakkaita tyhmyreitä! He näkevät paljon vaivaa ja väsyvät ja rasittuvat siitä, että heidän hermojärjestelmänsä kärsii siitä. He eivät osaa vertausta käyttääkseni ”mennä kaupunkiin”, toisin sanoen, he eivät tunne kaikkein tavallisinta oikeaa tietä, jonka jokainen, vähäisinkin, Jumalan lapsi tuntee (Sananl. 13:16; 14:8,15).

Tämä on heidän ensimmäinen värinsä, valttikorttinsa.

2. Voi sinua, maa, jolla on kuninkaana poikanen ja jonka ruhtinaat jo aamulla aterioivat! Onnellinen sinä, maa, jolla on jalosukuinen kuningas ja jonka ruhtinaat aterioivat oikeaan aikaan voimissaan ollen eivätkä juopotellen!

Jos jonkin maan kuningas on vielä lapsi, poikanen, voi sitä maata! Lapsi, poikanen, mitä se tarkoittaa? Se tarkoittaa ihmistä, vaikka vuosiltaan vanhaa, mutta kuitenkin sellaista, jolla on lapsellinen, poikamainen olemus. Niin nimitetään Rehabeamia, Salomon seuraajaa ”nuoreksi”, pojaksi, vaikka hän oli valtaistui-melle noustessaan 41-vuotias (1 Aik. 13:7.) Niin sanotaan kyvyttömiä ruhtinaita ja hallitsijoita nuorukaisiksi tai pojiksi, lapsiksi ja naisiksi (Jes. 3:4–5,12). Jos jonkin maan ruhtinaiden ja hallitsijoiden tulisi olla vihkiytyneitä aamuun, ensimmäisiin tehtäviinsä tuottaakseen ruokaa ja juomaa (Jes. 5:11), voi sitä maata! Miten paljon sellaisia lurjuksia istuukaan korkeassa arvossa ja heillä on suuri valta maailmassa! Autuas se maa, jolla on jalo kuningas, ja jonka ruhtinaat ja hallitsijat syövät ruoka-aikana vahvistuakseen eivätkä mässäilläkseen ja juopotellakseen (Sananl. 31:4–5).

Tämä on toinen väri.

3. *"Missä laiskuus on, siinä kattovasat vaipuvat; ja missä kädet velttoina riippuvat, huoneeseen tippuu vettä. Hauskuudeksi ateria laitetaan, ja viini ilahduttaa elämää, mutta rahalla saa kaikkea."*

Suuret herrat ovat usein hyvin laiskoja, huolimattomia, ylimielisiä ja he sanovat kaiken hyväksi raharikkailla ja katsovat kaikkea pahaa elämää läpi sormien. Tätä Salomo tässä kuvaa. Hän lainaa sananlaskua kuin haluaisi sanoa: sellaisessa valtakunnassa ja maassa, jossa isot herrat etsivät omaansa ja jossa kuningas on ymmärtämätön, siellä asiat ovat kuin laiskan isännän talossa, jossa voisi pikkurahalla suojata ja korjata katon räjuilmalta, mutta hän sallii sen mennä rikki, niin että koko rakennus kärsii vaurioita. Sillä missä isäntä ei ole ahkera, joka koko ajan rakentaa ja korjaa, siellä vikaa seuraa aina uusi vika." (Luther) Nämä isot herrat tekevät ruuasta, jonka tulisi heitä vahvistaa, "naurua", hillitöntä mässäilyä. Heidän juoppojen suusta otama sananlasku on: "Viini ilahduttaa elävät" (Jes. 22:13; 56:12). Raha on heillä vastaus kaikkeen valitukseen ja antaa anteeksi kaikki rikokset. Jolla on rahaa ja joka sitä heille antaa, voi sallia kaiken itselleen.

Tämä on kolmas väri.

"Älä ajatuksissasikaan kiroile kuningasta, äläkä makuuhuoneessasikaan kiroile rikasta, sillä taivaan linnut kuljettavat äänesi ja siivelliset ilmaisevat sanasi." Näillä sanoilla Salomo kehottaa Jumalan lapsia viisaaseen varovaisuuteen. (Matt. 10:16). He ovat kuin lampaat susien keskellä. Heidän tulee tunnistaa heitä hallitsevien siveettömien ja holtittomien tyhmyreitten susimainen luonto. Mutta heidän ei pidä päästää tätä tietoaan sanoiksi intohimoisesti, tyhmänrohkeasti ja varomattomasti. Heidän ei tule edes salaa kirota kuningasta eikä makuuhuoneessaan rikasta, jumalattomuudesta rikasta, sillä voi "ilman toisen välitystä, nopeasti ja ihmeellisellä tavalla tapahtua kuin jos lintu

olisi lentänyt yli tai ikkunalla istuva lintu olisi saanut sen tietää”
(Berleburger Bibel.)

XV. Saarn. 11:1 – 12:7

Jumalan lapsilla on tosiaan vaikea tilanne tämän maailman suurten suupalttien joukossa. Tämän Salomo osoitti aivan riittävästi. Jumalan lapsilla on sellainen vaikea tilanne aina ja kaikkina aikoina. Jos tämä tilanne on usein vaikeampi kuin muina aikoina, vaikka Salomon aikana kukin asui viinipuunsa ja viikunapuunsa alla (1 Kun. 4:24–25), niin kuitenkin on aina ollut totta, ja pysyy totena tämä: ”Me tiedämme olevamme Jumalasta ja koko maailma on pahassa” ja: ”jos te maailmasta olisitte, maailma omaansa rakastaisi. Mutta koska ette ole maailmasta, vaan minä olen valinnut teidät maailmasta” nimittäin ulkoisia vihollisia vastaan, ”sen tähden maailma teitä vihaa,” (Joh. 15:19). Sen lisäksi tulee se, että on totta, mitä Salomo sanoo heti kirjansa alussa: ”Turhuuksien turhuus, kaikki on turhuutta” (Saarn. 1:2). Tämä tahtoo masentaa Jumalan lapsia ja tehdä surullisiksi.

Salomo esittää nyt kirkkaan psalminäänen, jonka hän oli kuullut isältään Daavidilta: ”Lohduta minua avullasi ja iloinen Henki säilyttäköön minut. Anna minulle jälleen autuutesi ilo ja pidä minut pystyssä vapaalla, reippaalla ja kaikkeen hyvään halukkaalla Hengellä.” Näin Salomo kehottaa vainottuja Jumalan lapsia kohottamaan murheellisen henkensä Jumalansa luo harhaan menemättä ja uupumatta 1. tekemään hyvää toisia kohtaan, 2. olemaan toimeliaita ja ahkeria kutsumuksessaan ja säädysään ja 3. nauttimaan ilolla sitä, mitä Jumala antaa hänelle tässä elämässä.

”Lähetä leipäsi vetten yli, sillä ennen pitkää löydät sen jälleen. Anna osa seitsemälle, kahdeksallekin, sillä et tiedä, mitä onnettomuutta tulee maahan. Jos pilvet tulevat täyteen sadetta,

ne tyhjentävät sen maahan. Ja jos puu kaatuu kohden etelää tai pohjoista, niin mihin paikkaan puu kaatuikin, siihen se jää.”

Kun joku harjoittaa merenkulkukauppaa, hän lähettää leipänsä meren yli, toisin sanoen, hän käyttää omaisuuttaan laivojen rakentamiseen, varustamiseen ja lastaamiseen. Mutta monen päivän jälkeen — kerran kolmessa vuodessa palasivat Salomon Tarsiiseen matkustajat (1 Kun. 10:22) — hän sai kaiken takaisin runsaalla voitolla, mikäli merimatka onnistui. Tätä Salomo käyttää kuvana. Jumalan lapset eivät saa pitää itsellään omaansa pahoina aikoina eivätkä maailman vainotessa, vaan heidän tulee antaa runsaasti kärsiville ja Jumalan valtakunnan ylläpitoon ja levittämiseen. He tulevat saamaan kaiken takaisin, mitä he näin rakkaudesta antavat, jopa ylenmääräisesti, vaikkapa vasta pitkän ajan kuluttua (Ps. 41:2–3; Sananl. 19:17; 1 Tim. 6:18–19; Luuk. 6:38; Gal. 6:9). Jumalan lasten tulee jakaa omaisuudestaan seitsemälle tarvitsevalle, jopa kahdeksallekin — rakkaus ei tunne määrää eikä rajaa (Ps. 112:9; Matt. 5:42). Sillä, sinä Jumalan lapsi, et tiedä, mitä pahaa maailmassa tulee tapahtumaan, ja niin tee itsellesi ystäviä väärällä mammonalla, jotta kun olet puutteessa, he ottaisivat sinut iankaikkisiin majoihin (Luuk. 16:9). Jos pilvet ovat vettä täynnä, ne vuodattavat sen maahan. Ne ovat tuomion pilviä (Jes. 19:1; Ps. 97:2; 18:10; Naah. 1:3; Jer. 4:13; Ilm. 1:7). ”Missä haaska on, sinne kotkat kokoontuvat.” Tämä tarkoittaa samaa. Me, jotka nyt olemme elossa, näemme kuinka nämä pilvet puristuvat kokoon ja kuulevat kotkien huudon ja miten sitten inhimillisen ihanuuden kaikkiin puihin osuukaan Jumalan salama ja miten ne rysähtäen kaatuvat (Ps. 29:5,7,9). ”Jos puu kaatuu, kaatukoon kohti etelää tai pohjoista, niin mihin paikkaan puu kaatuukin, siihen se jää.” Joka kerran on tuomittu, on iäti tuomittu.

Se, joka tuulta tarkkailee, ei kylvä, eikä se, joka pilviä katselee, leikkaa. Niin kuin et tiedä tuulen teitä etkä luitten rakentumista raskaana olevan kohdussa, niin et myöskään tiedä Jumalan tekoja, hänen, joka tekee kaiken. Kylvä siemenesi aamulla

äläkä hellitä kättäsi ehtoollakaan. Sillä et tiedä, onnistuuko tuo vai tämä vai onko kumpikin yhtä hyvä.

Jumalan lasten ei pidä pahoina päivinä eikä maailman vaino-
tessa eikä odotetussa tuomion läheisyydessä antautua epäilevään
tai suruttomaan toimettomuuteen, vaan heidän tulee olla toime-
liaita ja ahkeria kutsumuksessaan ja säädysään. Tätä tässä tar-
koitetaan kylvämisellä ja leikkaamisella. Jumalan lasten tulee
epäsuotuisimmissakin oloissa keskeytymättä tehdä kristityn vel-
vollisuutensa sekä ajallisessa että taivaallisessa kutsumukses-
saan (1 Piet. 2:9; 2 Tim. 4:2). Molemmista merkityksistä heidän
tulee sekä kylvää että niittää. Kuka hyvänsä katselee tuulta ja
ajattelee, että se vie siemenet mennessään, ja kuka ikinä katselee
pilviä ja ajattelee, että niistä tulee sade ja estää kasvaneen viljan
korjaamisen, se ei kylvä eikä korjaa satoa. Tuulella ja pilvillä
tarkoitetaan tässä epäsuotuisia aikoja ja olosuhteita. Usein ta-
pahtuu aivan toisin kuin ajatellaan. Samoin kuin et tiedä tuulen
tietä (Joh. 3:8) etkä tiedä, miten luut kasvavat raskaana olevan
ruumiissa (Ps. 139:14–15), et myöskään tiedä, mitä Jumala te-
kee, jolla kaikki on kädessään. Jumalan lapsi, ole keskeytymättä
toimellinen, varhain ja myöhään, sillä et tiedä, mikä onnistuu,
tämä vai tuo, etkä sitä, onnistuvatko molemmat asiat yhtä aikaa.
”Juuri huolta aiheuttavina aikoina tulee pitää taukoamaton toi-
minta päällä, koska moni asia voi epäonnistua. Mitä epäilyttä-
vintä toiminnan menestys on, sitä vähemmän tulee istua kädet
ristissä.” (Hengstenberg)

3. *”Suloinen on valo, ja silmille tekee hyvää nähdä aurinkoa.
Niin, jos ihminen elää moniakin vuosia, iloitsi niistä kaikista,
mutta muistakoon pimeitä päiviä, sillä niitä tulee paljon. Kaikki,
mikä tulee, on turhuutta.”*

Jumalan lapsi, älä koskaan vaivu epätoivoon, älä koskaan,
vaikka maailmalliset suupaltit, tyhmyriparat, haluavat niin ko-
vasti sinua sortaa! Eikö Jumalasi anna auringon nousta sinulle
joka aamu suloisella valollaan?

Vaikka eläisit montakin vuotta, iloitse niinä kaikkina siitä, mitä hyvää Jumala sinulle antaa. Mutta älä tule itsevarmaksi äläkä kevytmieliseksi, vaan ajattele, että on tuleva tarpeeksi pimeitä päiviä. Kaikkihan, mitä maailmassa tapahtuu, on turhuutta (Saarn. 1:2).

Salomo kehittelee pidemmälle sitä, minkä hän toi edellä esille, että Jumalan lapsi saa iloita kaikista Jumalan lahjoista oikealla tavalla ja niin tehdessään ajatella tulevia pimeitä päiviä ja sitä, että kaikki maan päällä on turhuuteen alistettua.

Ensiksi Salomo puhuu nuoruuden aamuruskosta,

”Iloitse, nuorukainen, nuoruudessasi, ja sydämesi ilahduttakoon sinua nuoruusikäsi päivinä. Vaella sydämesi teitä ja silmiesi halun mukaan, mutta tiedä: Jumala tuo sinut tuomiolle kaikesta tästä. Karkota suru sydäimestäsi ja torju kärsimys ruumiistasi, sillä nuoruus ja elämän aamurusko ovat turhuutta. Vielä, muista Luojaasi nuoruudessasi!”

Oletko, nuorukainen, tämän käsittänyt? Salomo, Pyhän Hengen johtamana (2 Piet. 1:21) kehottaa sinua, haluaisin sanoa: käskee sinua — mitä? Sinun tulee iloita nuoruudessasi. Sinun tulee ilahduttaa sydäntäsi nuoruutesi päivinä. Sydänhän on lähde, josta vuotaa ilo ja iloisuus koko ihmiseen. Terve sydän on ruumiin elämä ja antaa elämän koko ruumiille (Sananl. 14:30). Sinun tulee tehdä sitä, mitä sydämesi haluaa ja mikä miellyttää silmiäsi. Mutta seis, seis, seis! Sanoohan Herra: ”Että muistaisitte kaikki Herran käskyt ja noudattaisitte niitä ettekä seuraisi sydämenne himoja, jotka houkuttelevat teitä haureuteen” (4 Moos. 15:39). Niin, nuorukainen, jos sydämesi himoitsee jotakin ja jokin sellainen miellyttää sinua, mikä on vastoin Herran käskyjä, sitä et tosiaankaan saa tehdä. Sillä mitä Salomo sanoo heti kohta? Hän sanoo: ”Sillä Jumala tuo kaikki teot tuomiolle” (Saarn. 12:14). Mutta jos pysyt rehellisesti, halukkaasti ja mielihyvin tosi kristittynä Herran käskyissä Jumalan lapsena, niin saat tehdä, mitä sydämesi haluaa ja mikä miellyttää silmiäsi.

Sinun tulee siirtää loitolle sydämestäsi ”surullisuus”, synkkä murhe, paha mieli sinua kohtaavasta pimeästä Jumalan johdattuksesta (Mal. 3:14–15) ja niin poistaa ruumiistasi kärsimys. Sillä moinen paha mieli ei ole vain suuri synti, vaan se tekee samalla myös ruumiin kurjaksi (Ps. 6:8). Vai haluaisitko kulke-malla kasvot synkkinä ja kieltämällä ruumiiltasi sitä tai tätä tai aiheuttamalla sille kipeää, tai kiristämällä sillä Jumalalta jota-kin? (Jes. 58:3). Mikä jumalaton, röyhkeä, tyhmä, Jumalan ar-moa halveksiva ihminen silloin olisit? Ei, ei, vaan iloitse, sinä nuorukainen, nuoruudessasi ja suo nuoruudessasi sydämellesi hyvää! Samoin sinä nuori vaimo! Sillä nuoruus, elämän aamu-rusko, on turhuutta ja katoaa nopeasti.

Olin vähällä yrittää käsittää tämän kaiken ironiaksi, koska ei kuulosta hyvältä, jos joku vaeltaa sydämensä tietä. Kuitenkin täytyy pysyä sanotun sisällössä ja tekstiyhteydessä. Salomo ha-luaa sanoa: Jos sydän on oikealaatuinen, silloin halu ja ilo ei va-hingoita, olkoon se vain todellista iloa, joka ei turmele eikä häi-ritse (Luther).

Vielä Salomo sanoo sinulle erään asian, jota tulee tarkata. Tämän: Ajattele luojaasi nuoruudessasi.

”... ennen kuin pahat päivät tulevat ja joutuvat ne vuodet, joista olet sanova: ’Nämä eivät minua miellytä’ siihen asti, kunnes aurinko, päivänvalo, kuu ja tähdet pimenyvät ja uudet pilvet tulevat sateen jälkeen. Silloin huoneen vartijat vapisevat ja voi-mamiehet käyvät koukkuisiksi ja jauhajanaiset ovat joutilaina, kun ovat vähissä, ja ikkunoista kurkistelijat jäävät pimeään, ja kadulle vievät ovet sulkeutuvat, myllyn ääni vaimenee, nousta-an linnun lauluun ja kaikki laulun tyttäret hiljentyvät. Myös pelä-tään mäkiä, tiellä on kauhuja, mantelipuu kukkii, heinäsiirkalla on taakkansa, ja kapriisin nuppu puhkeaa. Sillä ihminen menee iankaikkiseen majaansa, ja valittajat kiertelevät kaduilla — sii-hen asti, kunnes hopealanka katkeaa, kultamalja särkyä, vesias-tia rikkoutuu lähteellä ja ammennuspyörä putoaa särkyneenä

kaivoon. Tomu palaa maahan, niin kuin on ollutkin, ja henki palaa Jumalan luo, joka on sen antanutkin.”

Tämän Salomo sanoo vanhuksen illasta.

Sinä, joka elät elämäsi aamua, sinä, jonka silmille onni ja ilo nauravat uusina ja iloisina, sinä, jonka sydän on onnelle ja ilolle niin vastaanottavainen, sinä, jonka sydän ja syke lyövät niin iloisesti odottaessaan lisää onnea ja iloa, kuin sulhon sydän ja syke, kun hän kiirehtii morsiamensa luo, kun hän näkee hänen tulevan — ja sinähän olet kuullut kuinka mielellään Jumalasi suo sinulle tämän kaiken: Muista Luojaasi nuoruudessasi kristillisellä, lapsenomaisella, uudistuneella mielellä! Sillä tiedäthän ottaneesi sen vastaan: Jos et muista niin Luojaasi, jos et tosi jumalanpelossa nauti onnea ja iloa, niin se on suussasi makeaa kuin hunaja, mutta karvastelee jälkeenpäin vatsassasi, kuten se kirja, jonka Johannes nieli (Ilm. 10:10). Jos näin vaellat elämäsi halki Luojaasi muistamatta, niin sinulle tulee lopulta iloton vanhuus, jonka olet täysin uhrannut turhuudelle.

Niinpä vanhuus on ilotonta, ilotonta vastakohtana nuoruudelle. Vanhuksella ei ole enää odotettavana tämän elämän iloja, eikä niitä enää tunneta. Salomo kuvaa eloisin värein ja runollisella tavalla ilotonta vanhuutta sanoilla, jotka juuri luit. ”Miten kurjaa onkaan tulla sellaiseksi, kuin sitä tässä kuvataan, maistamatta ilojen pöydästä, jonka Luoja on valmistanut kaikille niille, jotka häntä muistelevat.”

Haluamme nyt asettaa nämä Salomon sanat silmiemme eteen ja yrittää ymmärtää ne oikein.

Vanhuus on ”paha” aika, josta olet sanova: Se ei minua miellytä. Vanhuudessa valo, onnen ja ilon symboli (Job 18:5–6,18; 38:15), muuttuu pimeäksi, koska silloin sinulta puuttuu nuorekas herkkätunteisuus, etkä voi enää odottaa sen tulevan. Tässä merkityksessä aurinko, kuu ja tähdet ovat sinulle hämäriä. Vanhuudessa pilvet palaavat takaisin sateen jälkeen, kun taas

muuten auringonpaiste seuraa sadetta. Toisin sanoen: vanhuudessa seuraa vaiva toistaan — Vanhuudessa on hengen joustavuus tullut veltoksi ja elämä tuntuu raskaalta vähäisissäkin vaivoissa. Mutta Jumala on omansa vielä kirkastava ennen, kuin he menevät ikuisen valoon. Mutta jumalattomille Jumala on antava esimakua ikuisesta pimeydestä (Joh. 12:35–36).

Vanhuudessa talon, ruumiin, vartijat vapisevat (Job 4:19). Näitä ovat köyhät, joiden kanssa puolustaudutaan kaikkea vihamielistä vastaan. Vahvat, luut, taipuvat heikkoina. Kerran ne olivat vahvoja kuin marmoripylväät. Joutilaina ovat jauhajanaiset, hampaat, joiden tulisi pureskella ruokaa, kuin naiset viljaa (2 Moos. 11:5). Voi, ne ovat käyneet niin vähäisiksi! Ja hämäriksi tulevat silmät, jotka kurkistelevat ikkunoista, Ja kadulle johtavat kaksi ovea, korvat, sulkeutuvat: vanhus tulee huonokuuloiseksi eikä voi enää hyvin kuulla, mitä ulkona tapahtuu ja mitä muut puhuvat keskenään. Ja myllyn ääni, jonka ääressä jauhajat työskentelevät, heikkenee, nimittäin suun ääni. Ja vanhus havahtuu ja nousee ylös, kun linnut alkavat laulaa, sillä vanhuksella on vähän makeaa unta. Ja kaikki laulun tyttäret, kaikki vanhuksen sävelet ovat vieroja: nuoruuden raikkaus puuttuu hänen äänestään. Vanhukset pelkäävät myös ylämäkiä, sillä mennessään ylöspäin he hengästyvät. Kauhua tuo heille myös tiellä kulkeminen, he näet pelkäävät kaatuessaan rikkovansa hauraat luunsa. Ja manteli puu, ”herättäjäpuu” (näin sanotaan hepreaksi mantelipuuta, koska se herää puista ensimmäisenä talviunesta) on kukassa. Vanhuksen yölepo häiriintyy helposti, ja sen jälkeen hän makaa kauan valveilla unta saamatta. Heinäsirkoilla, noilla nakertajilla, on syömisestä aiheutuva vaiva. Vaivaksi asti olevat nakertamiset kuluttavat vanhusta. Haluaminen loppuu. ”Vanhuksella ei ole enää halua mihinkään.” (Luther)

Voi, nämä kaikki ovat luonnollisia oireita ja viestijöitä nyt lähellä olevasta täydellisestä irrottamisesta, sillä vanhus menee iankaikkiseen taloonsa, hautaan, koska siitä ei ole paluuta

ajalliseen elämään (Job 7:10) ja kujalla kulkevat valittajat, jotka ilmoittavat hänen kuolemaansa, ja häntä hautaan kantajat.

Oi, ajattele siis ihminen Luojaasi nuoruudessasi, ennen kuin hopeanuora, elämälankasi, loistava, makea, elämänjuoksusi temmataan sinulta pois. Ennen kuin kultamalja (Sak. 4:2–3), tuo elämänlamppusi jalo, monilla lahjoilla Jumalan täyttämä malja särkyy, ennen kuin sanko lähteellä, väline, jolla voit ammentaa elämänlähteestä, menee rikki, ennen kuin pyörä kaivolla, elämänpyörä (Jaak. 3:6) tässä maailmassa särkyy pirstaleiksi ja ennen kuin sauva, joka olet sinä, palaa maahan, kuten oli (1 Moos. 3:19), mutta henki palaa Jumalan luo, joka on sen antanut (1 Moos. 2:7). Hänen luokseen sielun tulee asettua (Hebr. 9:27).

Ajattele siis Luojaasi nuoruudessasi! ”Tomu palaa maahan, niin kuin on ollutkin, ja henki palaa Jumalan luo, joka on sen antanutkin.” Näin sanoo Salomo, Pyhän Hengen johtamana (2 Piet. 1:21; 2 Tim. 3:16). Seuraavassa halumme nähdä, miten suuresta merkityksestä tämä sana on.

1. Tässä meillä on Jumalan selitys tälle sanalle: ”Jumala oli tehnyt maan tomusta ihmisen ja puhaltanut hänen sieraimiinsa elämän hengen, ja niin ihmisestä oli tullut elävä sielu.” (1 Moos. 2:7) Jumala loi ihmisen maan tomusta. Mutta elävää henkäystä, elävää sielua, ihmisen henkeä Jumala ei luonut maan tomusta vaan hän antoi sen erityisesti puhaltamalla. Ja niin ihminen on toisaalta maan tomua, mutta toisaalta hän on elävä sielu.

2. Kun ihminen kuolee, hän palaa takaisin maahan, kuten hän toisaalta oli ja on, mutta hänen sielunsa palaa takaisin Jumalan luo, joka on sen antanut. Ruumis voidaan tappaa ja se voi kuolla, mutta sielua ei voi tappaa eikä se voi kuolla (Matt. 10:28). Sielu elää ja on olemassa kuoleman jälkeen, se elää ja on olemassa ilman ruumista (Ilm. 6:9; 20:4).

3. Ihmisen henki, sielu, palaa takaisin Jumala luo, joka on sen antanutkin. Mihin ja missä tarkoituksessa? Tullakseen

tuomituksi, ottaakseen vastaan tuomionsa, saadakseen tietää, mikä ihmisen ikuinen osa on oleva. Vain tämän Salomo haluaa tässä osoittaa yhdistäessään tämän kehotukseen: Muista Luojaasi nuoruudessasi ennen kuin vanhuus tulee ja sen mukana kuolema! Ihmisen tulee muistaa Luojaansa ajoissa, ettei hän vasta ohikiitäneen elämän jälkeen joudu katsomaan takaisin ja silloin — asettumaan Jumalan tuomiolle. Sillä Jumala on tuova jokaisen teot tuomiolle, jotta hän tekisi päätöksen, mitä hän ajattelee kaikesta salassa olevasta, onko se hyvää vai pahaa. (Saarn. 12:14; 11:9; Matt 12:36; Apt. 17:31; Room. 2:16; 14:10,12; 1 Kor. 4:5; 2 Kor. 5:10). Juuri siksi tulee ihmisen ajatella, miten hän täällä eli ja toimi, koska hän ei voi olla ilmaantumatta Jumalan eteen. — Sielut tulevat iankaikkisuudesta tähän maailmaan kuin teatteriin. He esittävät sitten omaa henkilöönsä, sen tunteita ja intohimoja, joita heillä on pahasta ja hyvästä. Kun he ovat tarpeeksi näytelleet, heidän täytyy astua pois ja panna pois henkilönsä, jota he ovat esittäneet, ja astua Jumalan tuomiolle sellaisina kuin ovat. — Tämä yleinen tuomio ja Jumalan päätös vakuuttaa riittävästi kaikki ihmiset heidän omassatunnossaan niin, etteivät he voi pysyä omassa olemuksessaan eivätkä myöskään päästä Jumalaa pakoon tai ohittaa häntä, kun he kuolevat, niin kuin jumalattomat haluaisivat ottaa vuoret ja kukkulat peitteekseen, jos vain voisivat olla ilman Jumalaa. Meidän kaikkien pitää ilmestyä varmasti Jumalan, Luojamme, käsiin, haluamme sitä tai emme. — Tämän näkee usein kuolevista silmiinpistävästi, että he ovat matkalla Jumalan luo. Miten vapiseekaan ja täriseekään siinä koko ihminen! Varsinkin se, joka ei voi lohdutautua sovitetulla pääsyllä! Vaikka tämä lausuma on yleinen, että kaikkien ihmisten tulee palata Jumalan luo, niin on suuri ero heidän välillään. Useimmat heistä palaavat hänen luoksensa kuin loukatun Herran luo, mutta muutamat armollisen armahtajansa, ystävänsä ja Isänsä luo — Koska tuleminen Jumalan luo on varma, meidän kaikkein tarpeellisin huoli olisi ajatella, kuinka voisimme oikein tulla Jumalan luo.” (Eräs raamattuteos.)

Tässä haluamme sanoa jotakin, mitä Salomo ei sano, koska se ei kuulu hänen kehotuksensa piiriin. Miten on sen sielun laita, joka tulee ”oikein” Jumalan luo, joka voi lohduttautua ”sovite-tulla pääsyllä”? Vähäisen, vaikka tosin suloisen tiedon Raamattu antaa siitä. Tässä se seuraa.

Sellaisen sielun *enkelit kantavat Aabrahamin helmaan*: Aivan lähelle Aabrahamia, kaikkein uskovien isää (Luuk. 16:22). Jumalan kanssa sovitettu ihminen voi sanoa kuolevan Sovittajansa kanssa: ”Isä, sinun käsiisi annan henkeni” (Luuk. 23:46). Ja ylösnousseelle ja taivaaseen astuneelle Sovittajalleen hän voi sanoa: ”Herra, Jeesus, ota minun henkeni!” (Apt. 7:58). ”Halu minulla on päästä täältä pois ja olla Kristuksen kanssa, sillä se olisi monin verroin parempi.” (Fil. 1:23) Ja: ”Mutta olemme turvallisuudella mielellä ja haluamme mieluummin muuttaa pois ruumiista ja tulla kotiin Herran luo.” (2 Kor. 5:8) Ja kuollessa on totta Jeesuksen sana: ”Totisesti sanon sinulle tänä päivänä sinun pitää olla minun kanssani paratiisissa.” (Luuk. 23:43)

Raamattu ei kerro enempää ruumiista erillään olevan Jumalan lapsen sielun tilasta. Raamattu suuntaa kristityn toivon kokonaan ylösnousemukseen. Uteliaan tuhanteen kysymykseen se ei anna mitään vastausta. Kaikki, mitä tämän lisäksi sanotaan, on unta. Mutta eikö tämä anna aivan riittävästi taivaallista valoa kuoleman ja haudan ylle? Tämä tiedettiin jo Vanhan liiton aikana. Sen todistaa Viisauden kirjan tekijän sana: ”*Mutta vanhurskasten sielut ovat Jumalan kädessä eikä heihin satu mikään tuska.*” Ymmärtämättömien edessä heitä pidetään kuin he kuolisivat ja heidän lähtöään tuskana ja heidän lähtöään tuhoutumisenä, mutta *he ovat rauhassa.*” (Viis. 3:1–3.)

XVI. Saarn. 12:8 – 14

”Turhuuksien turhuus, sanoi saarnaaja. Kaikki on turhuutta!” (Saarn. 1:2) Tämän valitushuudon, jolla Salomo aloitti kirjansa, koko kirjansa perusajatuksen hän asettaa päätössanojensa kärkeen, jolla hän viittaa takaisin kaikkeen sanottuun. Olemme opineet, että kaikki maallinen on aivan turhaa, mitätöntä ja katoavaa. Juuri näimme, kuinka ihminen, maailman herra, tulee vanhaksi ja lopulta vajoaa maan tomuun.

Salomo näyttää näissä päätössanoissa myös opettaneensa vielä enemmänkin.

Hän sanoo: *”Sen lisäksi, että saarnaaja oli viisas, hän myös opetti kansalle tietoa, punnitsi, harkitsi ja sommitteli paljon sananlaskuja. Saarnaaja etsi löytääkseen kelvollisia sanoja, vilpittömässä mielessä kirjoitettuja, totuuden sanoja.”* — Salomo ei ollut ainoastaan itse viisas, taivaallisella viisaudella armoitettu (1 Kun. 3:5–12). Hän ei rajoittunut olemaan viisas vain itseään varten. Hän ei saanut viisauttaan vain itseään varten, vaan hän opetti myös kansalle oikean tiedon, antoi sille hyvän opin. Hän kuunteli kuulevalla korvalla totuutta kaikissa asioissa ja tutki sitä ja niin hän kirjoitti monia aivan hienoja sananlaskuja (1 Kun. 4:32). Salomo pyrki innokkaasti etsimään sanoja, jotka miellyttäisivät Jumalan seurakunnan todellisia taivasmielisiä jäseniä. Niinpä hänen kirjoittamansa oli oikein: totuuden sanaa. Kaiken tämän Salomo ymmärrettävästi sovittaa myös tähän kirjaan.

Mikä piirre on Salomon sanoilla, samoin kuin kaikilla viisailla, jotka ovat kirjoittaneet totuuden sanaa Pyhän Hengen johtamina. *”Viisaitten sanat ovat kuin tutkaimet ja kootut lauseet kuin isketyt naulat. Ne ovat saman Paimenen antamia.”* Tämä meidän tulee käsittää hyvin. Isketyt naulat eli ”kokoelmien herrat” on heprealainen ilmaisu niistä, jotka osallistuivat niiden tekemiseen, siis kokoelmien tekijöitä. Kokoelmat ovat viisaitten

sanoja. Ja tekijät mainitaan itse kokoelmien sijasta, kuten se on tavallinen puheentapa (Luuk. 24:27 ja usein). Nämä viisaitten sanat ja heidän kokoelmansa on antanut sama Paimen, Israelin Paimen, Herra (Ps. 80:2; 23:1; Jes. 40:11; Jer. 31:10; Hes. 34:11–12).

Mitä siis Salomo opettaa tässä? Ennen muuta tätä: Viisaitten sanoilla, niin kuin ne esiintyivät Salomolla Mooseksen kirjoista Psalmeihin ja hänen omiin Sananlaskuihinsa, on syvä vaikuttava voima, jolta kukaan ihminen ei voi välttyä. Jolle ne sanotaan, siihen ne vaikuttavat kuin tutkaimet ja isketyt naulat. Kukaan ei pääse irti niiden vaikutuksesta: ne vaikuttavat joko paatumuksen tai kääntymisen, joko tuomion ja kadotuksen tai pelastuksen ja autuuden. Mistä ne saavat tämän epätavallisen voiman? Siitä, että ne ovat Herran antamia, Herran antamia Pyhän Henkensä kautta, että ne ovat Herran sanoja, joka antaa sanoilleen Pyhän Hengen kautta tämän voiman. Tätä Salomo opettaa ennen muuta. Mutta samalla hän opettaa tietysti, että *kaikilla Herran antamilla Vanhan ja Uuden testamentin kirjoilla on tämä voima*. Tätä opettaa Raamattu sekä Vanhassa että Uudessa Testamentissa. (Jes. 49:2; Jer. 23:29; Hepr. 4:12; Ilm. 1:16; 2:12,16; 19:21; Jes. 6:8–10; Matt. 13:14–15; Mark. 4:12; Luuk. 8:10; Joh. 12:37–41; Apt. 28:23–27; Room. 11:7–10; 9:14–18; Joh. 16:8–11; 6:63; 2 Kor. 3:6; 1 Kor. 1:17–2:5,13).

Tämä ominaisuus on Jumalan sanalla.

Se tulee olla myös kaikella Jumalan sanan julistuksella. Oikein jo vanhastaan edellä tarkasteltuja Salomon sanoja on pidetty Jumalan sanan julistuksen ohjeena, sääntönä ja ojennusnuorana. Jokaisen Jumalan sanan julistamisen ohjeena täytyy kirjoituksessa, julkisessa saarnassa, yksityisessä sielunhoidossa, kristityn keskustelussa toisten kristittyjen kanssa olla kuin tutkain ja isketyt naulat (1 Piet. 4:11). Muuten julistuksella ei ole arvoa ja se menettää voimansa. Joku voisi tähän sanoa: Mutta jos Jumalan sanalla on itsessään tämä voima, niin on myös

Jumalan sanan julistamisella sama piirre ja sama voima. Tämä on varmasti totta.

Haluamme vain ottaa tarkastelun kohteeksi sanan ”jokaisen”. Haluamme puhua vain julkisesta saarnasta — siitä käsin voi muuhun puhumiseen tehdä johtopäätöksiä. — Tässä on saarnaaja, joka istuu työhuoneessaan ja kirjoittaa saarnaansa. Hän kirjoittaa puhdasta Jumalan sanan oppia. Sitten hän opiskelee saarnansa ulkoa tai ei. Sitten hän pitää sen tai lukee sen. Millaisessa muodossa se on? Liian pitkä, liian monimutkaisia lauseita. Liian korkealentoista, tavalliselle kansalle, liian käsitteellistä kieltä. Mekaanista esittämistä. Yksitoikkoista saarnanuottia. Jumalan sanan kultaomenat joko raakoja kuulijoiden käsityskykyyn katsoen tai ylikypsiä: ennestään tuttua ilman mitään innostavaa esitystapaa (Matt. 13:52). Lopuksi pitkänpuoleinen kehoitus — liian käsittämätön tai sydänten vastaanottokyvyn ohittava. Nyt toinen kuva. On saarnaaja, jolla on hyvin lahjakkaan puhujan maine. Hän istuu työhuoneessaan ja kirjoittaa aivan oikea-uskoisen saarnansa luonnosta. Sitten hän tulee saarnatuoliin. Retoriikkaa! Kuulijat tuijottavat ja ihailevat saarnaa ja ylistävät valtavaa puhujaa. Mutta muutamat puristelevat päätään. Missä näissä kummassakin tapauksessa on tutkain ja isketyt naulat?

Heidän terävät hengen kärkensä ovat harjoituspistimen kaltaisia, peitettyjä ihmistyhmyyden myttyyn. Ne eivät saa mitään aikaan. Ne eivät osoita voimaa. Joka haluaa saarnata Jumalan sanan mukaisesti — ja sitähän jokainen haluaa, ellei ole palkkainen — miten hänen tulee alkaa? Ennen kaikkea pyytäköön Jumalalta kykeneväisyyttä, sitä ei kenelläkään ole itsessään (2 Kor. 3:5). Lukekoon joka päivä Raamattua ja täyttäköön sydämensä Jumalan sanan aarteilla (1 Tim. 4:13) ja käytäköön niitä saarnaansa. Opiskelkoon tarkasti tekstinsä. Tehköön saarnansa niin, että se on kahdenlainen: ensiksikin niin, että sen jokaisesta lauseesta on totta: ”Näin sanoo Herra”. Toiseksi sen jokainen lause, jokainen ajatus, jokainen sana on täysin ymmärrettävä jokaiselle kuulijakunnassa, sekä nuorelle että vanhalle, tiedossa

rikkaalle ja tiedossa köyhälle. Niin voi jokainen valmistaa saarnansa. Ottakoon myös huomioon, mitä hänen seurakuntansa erityisesti tarvitsee. Tehköön ajankohtaisen saarnan. Puhukoon saarnatuolissa luonnollisesti, ja vakavasti, jossa suurella vakavuudella, terävyydellä ja ilolla on paikkansa. Silloin hänen saarnansa on kuin tutkain ja kuin isketyt naulat ja osoittaa Jumalan voimaa (2 Kor. 10:4–5). Silloin saarnaaja saa voittoja, ja hän on Jumalalle hyvä Kristuksen tuoksu pelastuvien joukossa, mutta niiden joukossa, jotka menevät kadotukseen: kuoleman haju kuolemaksi, mutta pelastuville: elämän tuoksu elämäksi (2 Kor. 2:14–16).

Niin, kristitty, salli nyt viisaitten opettaa itseäsi pyhän Raamatun kirjoituksissa! Salomo sanoo: *”Poikani, ota varoituksesta vaari. Paljolla kirjojen tekemisellä ei ole loppua, ja paljo tutkiminen väsyttää ruumiin.”* Jo Salomon aikana oli laajalti levinnyttä pakanallista kirjallisuutta, jossa esitettiin inhimillistä viisautta. Haluamme nyt puhua vain Egyptistä, johon Israel on läheisessä yhteydessä. Moosesta opetettiin kaikessa viisaudessa faraon hovissa, ja hän oli voimallinen sekä sanoissa että teoissa (Apt. 17:21–22) Thebassa oli ”pyhä kirjasto”, jonka päällekirjoitukseksi oli ”Sielun apteekki.” Sananlaskuissa Salomo asettaa tosi viisauden inhimillisen viisauden vastakohdaksi. Niinpä hän varoittaa tässä muista sanoista, kokoelmista ja kirjoista, niistä, jotka eivät ole yhden Paimenen antamia (Saarn. 12:11). Ja hän sanoo: *”Paljolla kirjojen tekemisellä ei ole loppua, ja paljo tutkiminen väsyttää ruumiin.”* Jos sinulla on halu ja pyhä into Jumalan sanaan ja tutkit sitä ahkerasti (Ps. 1:2), se ei tosin tapahdu ruumiin väsymättä, mutta minkä autuaan palkinnon siitä saatkaan! (Ps. 1:3) Mutta jos sinulla on halu inhimilliseen viisauteen ja opiskelet sitä suurella innolla, väsyttät ruumiisi ilman tosi palkintoa ja saat vahingon sielullesi (2 Tim. 2:16–17; 1 Tim. 1:7). Mikä epälukeinen joukko onkaan nykyään sellaisia, inhimillisiä, jopa antikristillisiä kirjoja!

”Loppusana kaikesta, mitä on kuultu, on tämä: Pelkää Jumalaa ja pidä hänen käskynsä, sillä niin tulee jokaisen ihmisen tehdä. Sillä Jumala tuo kaikki teot tuomiolle, joka kohtaa kaikkea salassa olevaa, olkoon hyvää tai pahaa.”

Mikä on tässä kirjassa annettujen sanojen loppu? Ja mikä on kaiken opetuksen summa? Sen haluamme kuulla ja kätkeä sydämiimme. Se on tämä: *”Pelkää Jumalaa ja pidä hänen käskynsä!”*

Salomo on runsain määrin näyttänyt toteen, että kaikki, kaikki, kaikki maallinen, sekä paha että hyvä, on mitätöntä ja katoavaa. Miten? Haluatko kiinnittää sydämesi turhaan ja yrittää saada sen pitää? Vai haluatko pahoina päivinä valittaa tai nurista Jumalaa vastaan? Oi ethän!

Kauaksi yli kaiken, kaiken maallisen kohota sydämesi kaikkea vallitsevan Jumalan puoleen. Kohota sydämesi Herran puoleen siinä jalossa asiassa, jonka vain ne tuntevat ja joilla ainoastaan se on ja jotka ovat Jumalan sovitettuja lapsia: lapsenomaisessa, nöyrässä, kuuliaisessa, luottavaisessa jumalanpelossa, kuten Jumala haluaa sen olevan lapsillaan (5 Moos. 10:12–13). Tosiaan, tämä on oikeaa Jumalan lasten viisautta. Tällä viisaudella varustettuna päättä maallinen vaelluksesi: Pidä Jumalan käskyt, ja kaikessa muussa ole iloinen ja hyvillä mielin, syö, juo ja nauti niistä Jumalan lahjoista, joita Jumala antaa sinulle elämässäsi ja anna rakkaan Jumalan vallita. Pelkää Jumalaa ja pidä hänen käskynsä! Sillä tämä kuuluu kaikille ihmisille, kaikkien ihmisten tulee niin tehdä. Se on kaikille ihmisille ikuinen oikeus, vain niin he voivat todella elää ja onnistua, muuten he joutuvat tuhoon. Kuten olet jo kuullut (Saarn. 12:7), Jumala on näet tuova jokaisen teon tuomiolle, että hän tuomitsisi kaiken salassa olevan, olkoon hyvää tai pahaa. ”Salomo ei tässä puhu ainoastaan viimeisen päivän tuomiosta, vaan Raamatun tavan mukaan yleisesti tuomiosta. Kaikella on tuomionsa ja hetkensä Jumalan luona, jota kukaan ei voi välttää (Ps. 90:8). Siis Areios ja kaikki harhaoppiset ovat jo tuomittuja, mutta jotta se tulisi kirkkaasti

ilmoitetuksi myös viimeisenä päivänä kaikille luoduille, enkeleille ja ihmisille, niin kuin Herra Jumala nyt jo koston aikana on paljastanut synnin ja häpeän, joilta ei enää voi kätkeytyä.”
(Luther)

